

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Fabiolalaan - Molenwalstraat (Oostkamp, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2024C41
11/03/2022-14/03/2024 & 27/05/2024

RAPPORTERING OPGRAVING
DEEL 2: EINDRAPPORT

Voorafgaand:

- Verslag van resultaten bureauonderzoek (2022K252)
- Programma van maatregelen (2022K252)
- Landschappelijk bodemonderzoek (2023E247)
- Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek (2023J132)
- Programma van maatregelen (2023J132)
- Archeologierapport (2024C41)

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bruno Polfliet & Fedra Slabbinck

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert nv, OE/ERK/Archeoloog/2016/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Archeologierapport	10
2	Verslag van resultaten van de opgraving.....	10
2.1	Beschrijvend gedeelte	10
2.1.1	Administratieve gegevens.....	10
2.1.2	Archeologische voorkennis	12
2.1.3	Onderzoeksopdracht	13
2.1.3.1	Onderzoeksvragen	14
2.1.4	Beschrijving van de geplande herinrichting	16
2.1.5	Beschrijving van de uitgevoerde werken.....	17
2.1.5.1	Motivering van de onderzoeksstrategie.....	17
2.1.5.2	Organisatie van de opgraving.....	17
2.1.5.3	Beschrijving en motivering van eventuele afwijkende methodiek	18
2.1.5.4	Motivatatie van de selectie van de vondsten	19
2.1.5.5	Motivatatie voor de selectie van de stalen	20
2.1.5.6	Inbreng specialisten	20
2.1.5.7	Algemene wetenschappelijke advisering	20
2.2	Assessmentrapport.....	21
2.2.1	Gehanteerde methoden, technieken en criteria.....	21
2.2.1.1	Assessment van de vondsten	22
2.2.1.2	Assessment van de stalen	22
2.2.1.3	Conservatie-assessment.....	23
2.2.1.4	Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren	23
2.2.1.5	Assessment van de archeologische site	23
2.2.2	Strategie	24
2.2.2.1	Strategie voor verwerking	24
2.2.2.2	Conservatiestrategie	24
2.3	Interpretatie van het onderzochte gebied	25
2.3.1	Landschappelijk kader van de archeologische site.....	25
2.3.1.1	Ruimtelijke situering	25
2.3.1.2	Landschappelijke ligging	25
2.3.1.3	Geologie	26
2.3.1.4	Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen en hoogteverloop	28
2.3.2	Historische en archeologische voorkennis.....	29
2.3.2.1	Historisch onderzoek.....	29
2.3.2.2	Cartografisch onderzoek.....	29
2.3.2.3	Huidig gebruik en verstoringen.....	33
2.3.2.4	Beschrijving van de gekende archeologische waarden	35
2.3.3	Bodemkundige beschrijving	38
2.3.3.1	Bodemtypes	38
2.3.3.2	Algemene bodemopbouw	39

2.3.4	Voorlopige beschrijving van de archeologische site op basis van het sporen- en vondstenbestand	42
2.3.4.1	Analyse van de opbouw van de archeologische site.....	42
2.3.4.2	Analyse van archeologische structuren, spoorcategorieën, spoorcombinaties en individuele sporen	42
2.3.5	Bespreking van de resultaten gekoppeld aan het uitgevoerde natuurwetenschappelijke onderzoek.....	69
2.3.5.1	Gebouwplattegrond 1	69
2.3.5.2	Enclos 1	69
2.3.5.3	Gebouwplattegrond 4	69
2.3.5.4	Gebouwplattegrond 5	69
2.3.5.5	Conclusie	69
2.3.6	Beschrijving van de vondsten die op basis van selectie bij het assessment verder onderzocht werden.....	69
2.3.6.1	Onderzoeksmethode van de vondsten	69
2.3.6.2	Beschrijving van de typologische, chronologische en ruimtelijke indeling van de vondsten.....	70
2.3.7	Synthese	81
2.3.7.1	Gemotiveerde interpretatie van de vondsten, vondstcategorieën, sporen, spoorcombinaties, spoorcategorieën, archeologische structuren, en activiteitszones	81
2.3.7.2	Confrontatie van de bevindingen met eerder uitgevoerd onderzoek.....	82
2.3.7.3	Verwachtingen ten aanzien van nog niet opgegraven archeologisch erfgoed op het onderzochte terrein.....	82
2.3.7.4	Besluit.....	82
2.3.7.5	Belang en betekenis van de archeologische site binnen de bestaande kennis	82
2.3.8	Beantwoording van de onderzoeksvragen	83
2.3.9	Samenvatting.....	85
2.4	Bibliografie.....	86
2.5	Bijlagen.....	87
2.5.1	Fotolijst	87
2.5.2	Sporenlijst	87
2.5.3	Vondstenlijst	87
2.5.4	Stalenlijst.....	87

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart.	11
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België.....	11
Figuur 3: Procesverloop.....	13
Figuur 4: Weergave van het sleuvenplan met aanduiding van de advieszone.	13
Figuur 5: Geplande werken	16
Figuur 6: Opgravingsput met weergave leidingen.....	18
Figuur 7: Opgravingsplan met de locaties van de vondsten.	19
Figuur 8: Opgravingsplan met locaties staalnames.	20
Figuur 9: Positie van het assessment bij opgravingen	21
Figuur 10: Opeenvolgende stappen van het assessment.....	21
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart.....	25
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV	25
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart.....	26
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart	27
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen.....	28
Figuur 16: Hoogteverloop NW-ZO	28
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).	30
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777	30
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777	31
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840.....	31
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854.....	32
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879	32
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971.....	33
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979- 1990	33
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000- 2003	34
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020	34
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied	35

Figuur 28: Opgravingsplan met aanduiding van het profiel op de bodemkaart	39
Figuur 29: Profiel 1.....	40
Figuur 30: Opgravingsplan met weergave van de vlakhoogtes (rood) en maaiveldhoogtes (groen).....	41
Figuur 31: Thematische kaart	42
Figuur 32: Thematische kaart met aanduiding van de structuren.	43
Figuur 33: Grondplan gebouwplattegrond 3.....	44
Figuur 34: S55 in vlak.....	45
Figuur 35: S55 in coupe.....	45
Figuur 36: Grondplan gebouwplattegrond 4.....	46
Figuur 37: S87 in vlak.....	47
Figuur 38: S87 in coupe.....	47
Figuur 39: Grondplan palenrij	48
Figuur 40: Coupe S5.....	48
Figuur 41: Coupe S22.....	49
Figuur 42: Grondplan gebouwplattegrond 1.....	50
Figuur 43: Gebouwplattegrond 1	50
Figuur 44: S25 in vlak.....	51
Figuur 45: S25 in coupe.....	51
Figuur 46: Grondplan gebouwplattegrond 2.....	52
Figuur 47: Gebouwplattegrond 2	52
Figuur 48: S9 in vlak.....	53
Figuur 49: S9 in coupe.....	53
Figuur 50: Grondplan gebouwplattegrond 5.....	54
Figuur 51: S99 in vlak.....	55
Figuur 52: S99 in coupe.....	55
Figuur 53: Overzicht van de aangetroffen kuilen	56
Figuur 54: S76 + S79	57
Figuur 55: Coupe S79.....	57
Figuur 56: Coupe S76.....	58
Figuur 57: Detailgrondplan van waterkuil met S75, S77 & S78	58
Figuur 58: Putwip (© het MOT).....	59
Figuur 59: Coupe S78.....	59
Figuur 60: S75 in vlak.....	59

Figuur 61: Overzicht van de greppels en grachten	60
Figuur 62: Coupe S57	60
Figuur 63: Coupe S29	61
Figuur 64: Coupe S54	61
Figuur 65: Coupe S62	62
Figuur 66: Coupe S71	62
Figuur 67: Coupe S72	63
Figuur 68: Detailplan enclos 1	63
Figuur 69: Coupe S39	64
Figuur 70: Coupe S48	64
Figuur 71: Detailplan enclos 2	65
Figuur 72: Coupe S50	65
Figuur 73: Detailplan enclos 3	66
Figuur 74: Overzichtsfoto enclos 3	66
Figuur 75: Coupe S85	67
Figuur 76: Coupe S64	67
Figuur 77: S64 op Ferraris (1777)	68
Figuur 78: S64 op Popp-kaart (1842-1879)	68
Figuur 79: VNR 18	71
Figuur 80: VNR 36 en VNR 28 (scherf rechtsboven).	72
Figuur 81: Tekeningen van de randen uit VNR 36.	72
Figuur 82: VNR 12	73
Figuur 84: VNR 31	73
Figuur 85: VNR 40	73
Figuur 86: VNR 40	73
Figuur 86: VNR 42	74
Figuur 88: VNR 42	74
Figuur 88: VNR 51 & VNR 54	74
Figuur 89: VNR 61	74
Figuur 90: VNR 38	75
Figuur 91: VNR 54	76
Figuur 92: VNR 29	76
Figuur 93: VNR 12	77
Figuur 94: VNR 45	77

Figuur 95: Put 1, vlak 1, S61, VNR 30.....	78
Figuur 96: Metaalvondsten. Van boven naar onder: VNR 1, 2, 10, 11 en 48.	79
Figuur 97: Natuursteen. Drie bovenste fragmenten: VNR 41, onderaan: VNR 50.	80
Figuur 98: Overzichtskaart periodisering	81

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens	10
Tabel 2: Stalen met potentieel op kenniswinst	22
Tabel 3: Stalen zonder potentieel op kenniswinst	22
Tabel 4: Weergave van de relevante archeologische sporen.	23
Tabel 5: Weergave van de relevante archeologische sporen.	42
Tabel 6: Overzicht en aantallen van de verschillende materiaalcategorieën	70
Tabel 7: Aantallen per aardewerksoort voor de late ijzertijd / Romeinse tijd.	70
Tabel 8: Aantallen per aardewerkvorm voor het volmiddeleeuwse aardewerk.	73
Tabel 9: Overzicht en aantallen van de verschillende materiaalcategorieën	84

1 Archeologierapport

Zie Deel 1: Archeologierapport (ID 3298)

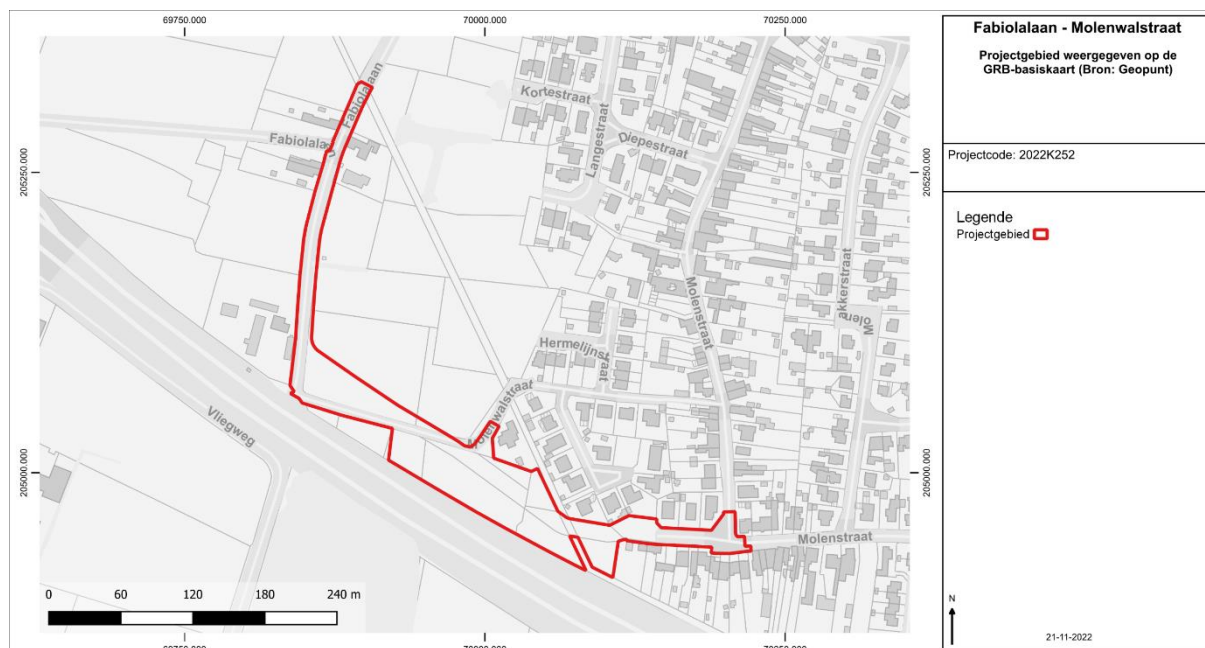
2 Verslag van resultaten van de opgraving

2.1 Beschrijvend gedeelte

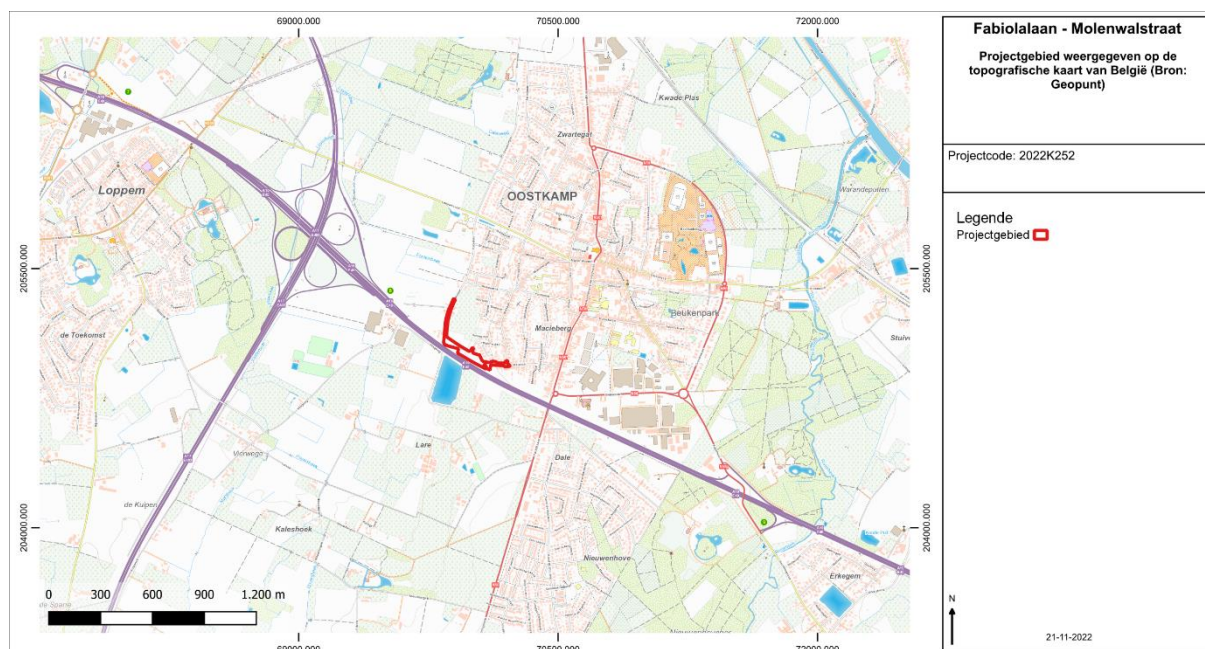
2.1.1 Administratieve gegevens

a) Projectcode	2024C41	
b) De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Ruben Willaert nv OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostkamp
	Postcode	8020
	Adres	Fabiolalaan - Molenwalstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	Xmin = 69629 Ymin = 204866 Xmax = 70354 Ymax = 205363
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oostkamp, Afdeling 3 , Sectie H, nr's: 661c, 932c, 931k, 931g, 931k, 893d3 Zie Figuur 1	
e) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Zie Figuur 2	
f) Alle betrokken actoren en specialisten	Bruno Polfliet (projectleider) Robbe De Maertelaere (RTS / archeoloog) Fedra Slabbinck (archeoloog / macroresten) Yelmer Debouck (archeoloog) Jason Van Tilborgh Frédéric Cruz (bodembkundige) Emiel Vandewalle (archeoloog / aardewerk) Ewoud Deschepper (UGent)	
g) Begin- en einddatum van het veldwerk	11/03/2024 – 14/03/2024 & 27/05/2024	

Tabel 1: Administratieve gegevens

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart.

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België.

2.1.2 Archeologische voorkennis

Bureauonderzoek¹:

In de directe omgeving van het projectgebied werd reeds archeologisch onderzoek verricht. Op het terrein dat wordt omsloten door de Olieboomstraat, Fabiolalaan en Molenwalstraat is reeds een archeologienota opgemaakt voor een uitgesteld vooronderzoek met ID 16951. Deze archeologienota kadert in de realisatie van een nieuwe verkaveling waarvan reeds een deel is gerealiseerd ten noorden van de Olieboomstraat. Ter hoogte van dit terrein werd reeds een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in 2013. Hierbij werd een sporencluster aangesneden waarop een zone werd afgebakend voor vlakdekkend onderzoek. Bij deze opgraving werden één gebouwplattegrond en palenclusters uit de late ijzertijd onderzocht. Daarnaast werden sporen die wijzen op metaalproductie in de vroege middeleeuwen en resten van middeleeuwse tot vroegmoderne landindeling aangesneden. Tot slot werd er op het terrein plaatselijk een paleobodem vastgesteld. Tijdens de opgraving werd een lithisch artefact gerecupereerd maar verder onderzoek in functie van steentijd leverde echter geen bijkomende artefacten op. Ook sporen en vondsten uit de volle middeleeuwen werden in de nabijheid aangetroffen. 1km ten oosten van het projectgebied werd een vol-middeleeuws gebouw opgegraven ter hoogte van een gelijkaardige landschappelijke ligging. Hier werd bovendien een kuil aangetroffen te dateren in de Bronstijd.² Verder richting het zuidoosten, langs de E40 werd eveneens vlakdekkend onderzoek uitgevoerd. Hierbij werden voornamelijk resten van vroegmoderne bosbouw en ontginningsactiviteiten in kaart gebracht. In de ruime omgeving werd eveneens luchtfotografische prospectie uitgevoerd. Hierbij werden kavelstructuren en cirkelvormige structuren herkend die vermoedelijk teruggaan op grafmonumenten uit de bronstijd. Verder bestaan de gekende waarden in de ruime omgeving uit cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse of jongere omwalde hoeves.

Proefsleuvenonderzoek³:

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd 10,9% van het projectgebied archeologisch geëvalueerd. Dit leverde verschillende antropogene sporen op. Het aangetroffen archeologisch ensemble bestond uit 53 relevante archeologische sporen. Het betrof 26 kuilen, 23 gracht- en greppelsegmenten en 4 depressies. Het overgrote deel van deze sporen kwam voor in de noordwestelijke helft van het projectgebied. Het fragmentair aangetroffen aardewerk is te dateren van de metaaltijden tot en met de postmiddeleeuwen, dit met een zwaartepunt in de volle middeleeuwen. Daarnaast konden enkele grachten via projectie op historisch kaartmateriaal geïdentificeerd worden als 18^e - 19^e eeuwse perceleringsgrachten.

¹ Zie bureauonderzoek met projectcode 2022K252

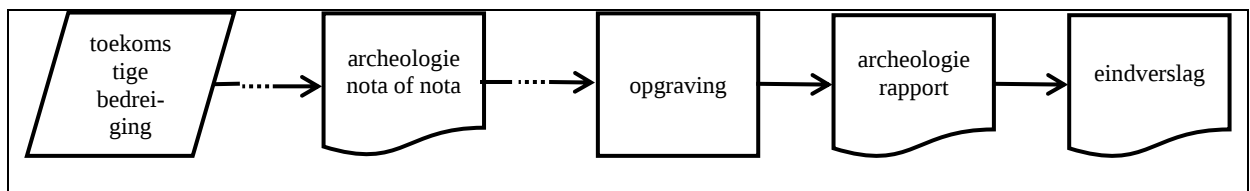
² Polfliet et. al. 2023

³ Zie proefsleuvenonderzoek met projectcode 2023J132

2.1.3 Onderzoeksopdracht

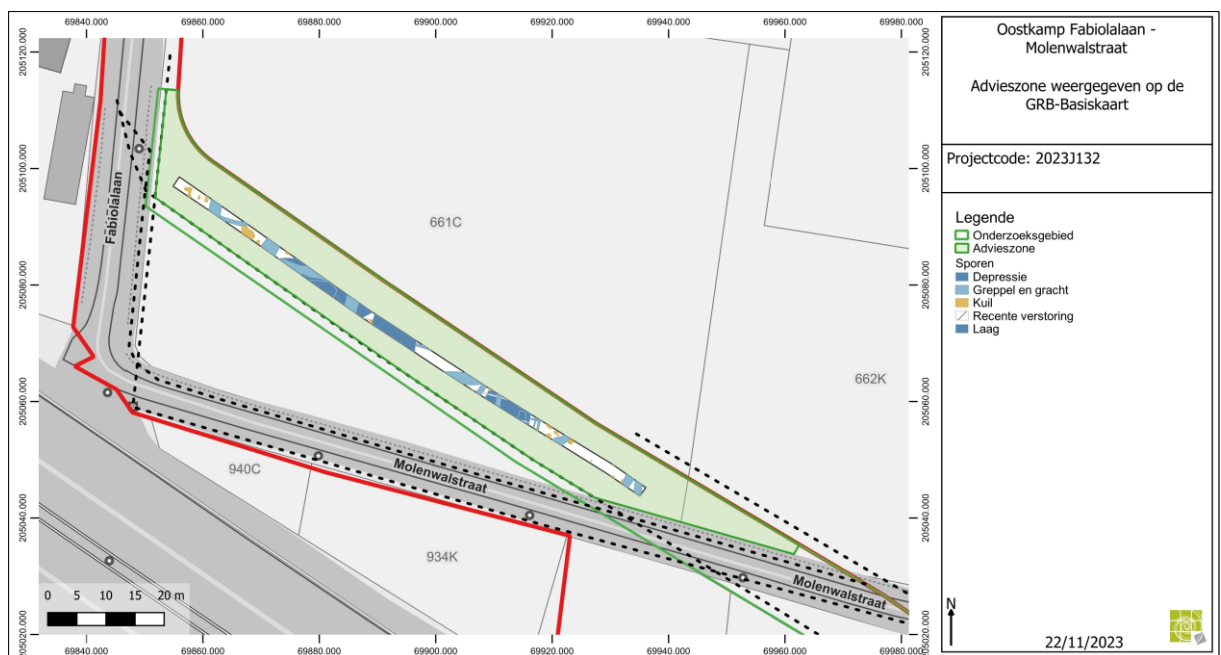
Deze archeologische opgraving kadert binnen een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag door de opdrachtgever voor het aanleggen van een wijkontsluitingsweg. Het projectgebied wordt in deze studie Oostkamp Fabiolalaan - Molenwalstraat genoemd.

Met deze opgraving wordt een laatste stap gezet in het kader van de Code van de Goede Praktijk. In dit kader en volgens het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013 werd een bekrachtigde archeologienota (bureauonderzoek) en nota (proefsleuvenonderzoek) verkregen die bepaalde dat een archeologische opgraving diende te worden uitgevoerd aan de Fabiolalaan - Molenwalstraat te Oostkamp. Vervolgens werd deze opgraving gerapporteerd in een voorlopig archeologierapport om nu in een laatste stap tot een eindverslag te komen.

Figuur 3: Procesverloop

Deze opgraving werd geadviseerd op basis van het proefsleuvenonderzoek. Dit onderzoek werd uitgevoerd door archeologen van Ruben Willaert nv op 23 oktober 2023. Hierbij werd een groot aantal middeleeuwse sporen aangetroffen. Er werd bijgevolg een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving geadviseerd over een oppervlakte van 1280m², waarvan de resultaten worden besproken in onderstaand verslag.

Figuur 4: Weergave van het sleuvenplan met aanduiding van de advieszone.

2.1.3.1 Onderzoeksvragen

Het archeologisch onderzoek dient antwoord te geven op onderstaande vragen:

- a) Landschappelijk en bodemkundig
 - Wat is de landschapstypologische context van het projectgebied? Wat is de archeologisch relevante geologische en bodemkundige opbouw?
- b) Nederzetting(en)/erf (erven)
 - Wat is de aard, datering en ruimtelijke samenhang van de verschillende elementen in de vindplaats?
 - Wat zijn de structuren die werden aangetroffen? In hoeverre kunnen er uitspraken gedaan worden met betrekking tot typen gebouwplattegronden en functionele en constructieve aspecten van de gebouwen? Is er sprake van herstelfasen? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie binnen de gebouwen?
 - Is er sprake van één of meerdere erven? Of is er een nederzetting te herkennen?
 - Zijn er verschillende bewoningsfasen vast te stellen? Evolueerde de inrichting van de nederzetting, erf of erven doorheen de tijd?
- c) Landinrichting
 - Op welke manier is het cultuurlandschap ingericht?
 - Zijn er afbakeningsgreppels te herkennen? Zijn er op die manier woonerven of landbouwarealen te herkennen, die gemarkeerd zijn aan de hand van greppelsystemen (bewoning, productie, opslag, ambachtelijke activiteiten,...)
 - Is er een directe relatie met het landschap (oriëntatie van de greppels op natuurlijke of structurerende elementen)?
 - Zijn er typologische verschillen merkbaar in de greppels? Zo ja, waaraan zijn deze verschillen gerelateerd (afbakeningen versus afwatering, woonareaal versus landbouwareaal, ...)?
- d) Materiële cultuur
 - Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten en wat is de vondstdichtheid?
 - Wat is de conserveringsgraad van de verschillende materiaalcategorieën (inclusief aanwezig archeobotanisch en archeozoologisch materiaal)? Zijn er verschillen op te merken binnen de vindplaats?
 - Is er sprake van culturele invloeden vanuit andere gebieden? Zo ja, van waar en welke invloeden? Zijn er indicaties voor handelscontacten met andere regio's?
 - Zijn er aanwijzingen voor de sociale status van de bewoners van de nederzetting?
 - Wat kan er op basis van het anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de functionele indeling van de site.
 - Wat kan er op basis van het organisch vondstmateriaal gezegd worden over de functionele indeling, het voedselpatroon en de bestaanseconomie binnen de nederzetting? Welke cultuurgewassen werden in verschillende bewonings- en gebruiksfasen verbouwd? Zijn er aanwijzingen voor chronologische verschuivingen?
- e) Algemeen
 - Hoe past de vindplaats in het regionale landschap uit de vertegenwoordigde periodes? Zijn deze vergelijkbaar met soortgelijke vindplaatsen uit eenzelfde periode of wijzen de resultaten op een specifieke functie of omstandigheden binnen de nederzetting?

- Sluiten de sporen aan bij resultaten van onderzoek in de omgeving en de data van de CAI? Zijn de sporen van dezelfde aard, is het gerecupereerde aardewerk gelijkaardig aan dat van de andere sites?
- Wat betekenen de resultaten voor een aanvulling van kennisleemtes binnen de lokale en regionale geschiedenis?

2.1.4 Beschrijving van de geplande herinrichting

Deze vergunningsaanvraag betreft het aanleggen van een wijkontsluitingsweg, die de Fabiolalaan verbindt met de Molenstraat. Daartoe wordt het tracé van de Molenwalstraat verlegd en wordt een nieuwe verbinding gerealiseerd tussen de Molenstraat en de Molenwalstraat.

Dit project omvat:

- De realisatie van de nieuwe wegenis. Voor de wegenis en de aangrenzende fietspaden moet een bodemingreep gerekend worden van ca. 50 cm-mv. De zone waar wegenis wordt voorzien ter hoogte van braakliggend terrein bedraagt ca. 4120 m². De rest van de geplande wegenis valt samen met een bestaand wegtracé.
- De realisatie van nieuwe RWA/DWA. Voor het regenwater (RWA) wordt zoveel mogelijk voorzien in infiltratie ter plaatse of afvoer via grachten. Enkel waar nodig wordt voorzien in riolering. In de Molenwalstraat wordt de gemeentelijke riolering verlegd naar het nieuwe wegtracé. Voor het DWA wordt in de Fabiolalaan gebruik gemaakt van de bestaande Aquafin collector. In de Molenstraat wordt voorzien in een gescheiden stelsel en wordt een pompstation geplaatst ter hoogte van het laagste punt. In die zone worden ook 2 wadi's met een bescheiden oppervlakte voorzien. De wadi ten zuiden van de weg heeft een oppervlakte van ca. 400 m², de wadi ten noorden van de weg heeft een oppervlakte van ca. 60 m².
- De volledige zone ten zuiden van de nieuwe wegenis zal fungeren als groenzone. Daar wordt bosgoed aangeplant. Het betreft smalle kleine stokjes die via een puntboring in de grond geplaatst worden. De maximale diepte van deze puntboringen bedraagt ca. 20 cm. De bodemingreep in deze zone is dus zeer beperkt.

Figuur 5: Geplande werken

2.1.5 Beschrijving van de uitgevoerde werken

2.1.5.1 Motivering van de onderzoeksstrategie

Naar aanleiding van het proefsleuvenonderzoek werd een vlakdekkend archeologisch onderzoek geadviseerd om zo de potentieel aanwezige kenniswinst maximaal te benutten. Er werd geen complexe verticale stratigrafie verwacht noch aangetroffen.

2.1.5.2 Organisatie van de opgraving

Het terreinwerk werd uitgevoerd tussen 11/03/2024 en 14/03/2024 door het archeologisch projectbureau Ruben Willaert nv. Na bemaling van de waterkuil werd teruggegaan op 27/05/2024 om deze te couperen. Het team bestond uit Bruno Polfliet (veldwerkleider/erkend archeoloog), Robbe De Maertelaere (RTS/archeoloog), Fedra Slabbinck (archeoloog), Yelmer Debouck (archeoloog), Emiel Vandewalle (archeoloog), Frédéric Cruz (bodemkundige) en Jason Van Tilborgh. Metaaldetectie werd uitgevoerd door Robbe De Maertelaere. De grondwerken werden uitgevoerd door de firma Demarez-Marreel bvba uit Egem. Na het einde van het veldwerk werden de werkputten machinaal gedicht.

Rekening houdend met enerzijds praktisch grondverzet en anderzijds een zo goed mogelijk overzicht werd de advieszone opgegraven in 1 werkput. Deze werkput werd bij de start van het veldwerk aan de hand van een Robotical Total Station (RTS) op het terrein uitgezet. Vervolgens werd machinaal aangelegd met een 21-ton rupskraan met tandenloze graafbak van 1,8m breed.

In een eerste fase werd de teelaarde van alle werkputten verwijderd. Dit weliswaar onder begeleiding van een archeoloog en beperkt in diepte. Dit vlak werd vervolgens gecontroleerd met een metaaldetector (= vlak 0).

Daarna werd de werkput laagsgewijs aangelegd waarbij de diepte van het archeologisch niveau op basis van de bodemkundige stratigrafie en zichtbaarheid van de archeologische sporen bepaald werd (= vlak 1). De afgegraven grond werd net buiten de werkput gestockeerd om zo efficiënt mogelijk te werken. Het afgraven tot het archeologische niveau gebeurde telkens laagsgewijs zodat sporen die op een hoger niveau zichtbaar zijn, herkend konden worden. Eenmaal het archeologische vlak bereikt werd manueel opgeschaafd en de aangetroffen sporen ingekrast, genummerd en zowel de vlakken als sporen gefotografeerd. Ook hier werd met behulp van een metaaldetector naar metaalvondsten gezocht.

Vervolgens werden de sporen met behulp van een RTS ingemeten en voorzien van een beschrijving (spoornummer, vorm, soort, kleur, inclusies, ...). Natuurlijke bodemsporen (S998) en recente verstoringen (S999) werden gegroepeerd onder 1 spoornummer. Daarnaast werden tijdens het inmeten hoogtematen genomen van het archeologisch vlak en het maaiveld. Eenmaal dit was afgerond en de ruwe digitale data gecontroleerd, kon worden overgegaan tot nader onderzoek van de sporen (couperen, verdiepen, uithalen, bemonsteren, ...).

De aangetroffen sporen werden gecoupeerd en geregistreerd aan de hand van een foto en tekening op schaal 1/20. De dimensies en oriëntatie werden aangeduid met een noordpijl en schaalbalk. Indien aangewezen werden stalen voor natuurwetenschappelijk onderzoek genomen. Dit betreft 10L monsters (in kunststof emmers) voor macroresten en pollenbakken.

Uiteindelijk werden de sporen volledig en laagsgewijs uitgehaald ter controle van eventuele vondsten. Ingezamelde vondsten werden ingepakt en voorzien van een vondstenkaartje met projectcode (2024C41), een interne code (OOMO-24), het putnummer, het vlaknummer, het spoornummer, het laagnummer, het profielnummer, het vondstnummer, de aard van de vondst,

de verzamelwijze en de datum. Ook voor staalnames werden dergelijke vondstenkaarten gebruikt. Vervolgens werden deze op locatie ingemeten met behulp van een RTS en indien nodig in situ gefotografeerd.

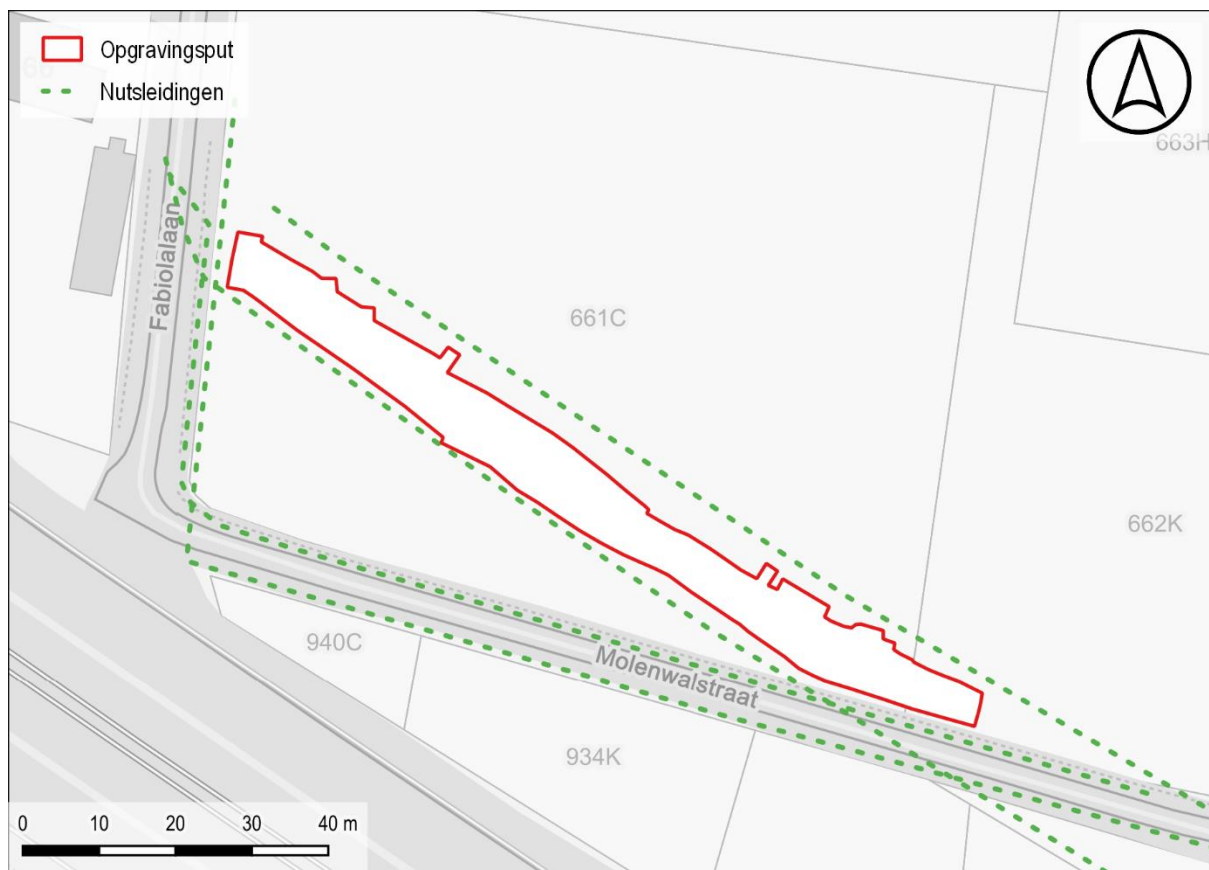
Tot slot werd in functie van de analyse van de bodemopbouw 1 profiel geregistreerd. Het profiel werd beschreven conform de FAWO *guidelines for soil description*, de richtlijnen van Databank Ondergrond Vlaanderen en de Code van Goede Praktijk. De aangetroffen bodems werden gedetermineerd conform het Belgisch bodemclassificatiesysteem.

Gebruikt materiaal:

- 21 ton rupskraan met tandloze graafbak van 1,8m
- Trimble Robotical Total Station (RTS)
- Nikon COOLPIX AW120 (fototoestel)
- Getac-tablet

2.1.5.3 Beschrijving en motivering van eventuele afwijkende methodiek

Door de aanwezigheid van leidingen werd een veiligheidsbuffer genomen van ca. 2m waardoor de opgravingsput iets kleiner is dan de advieszone.

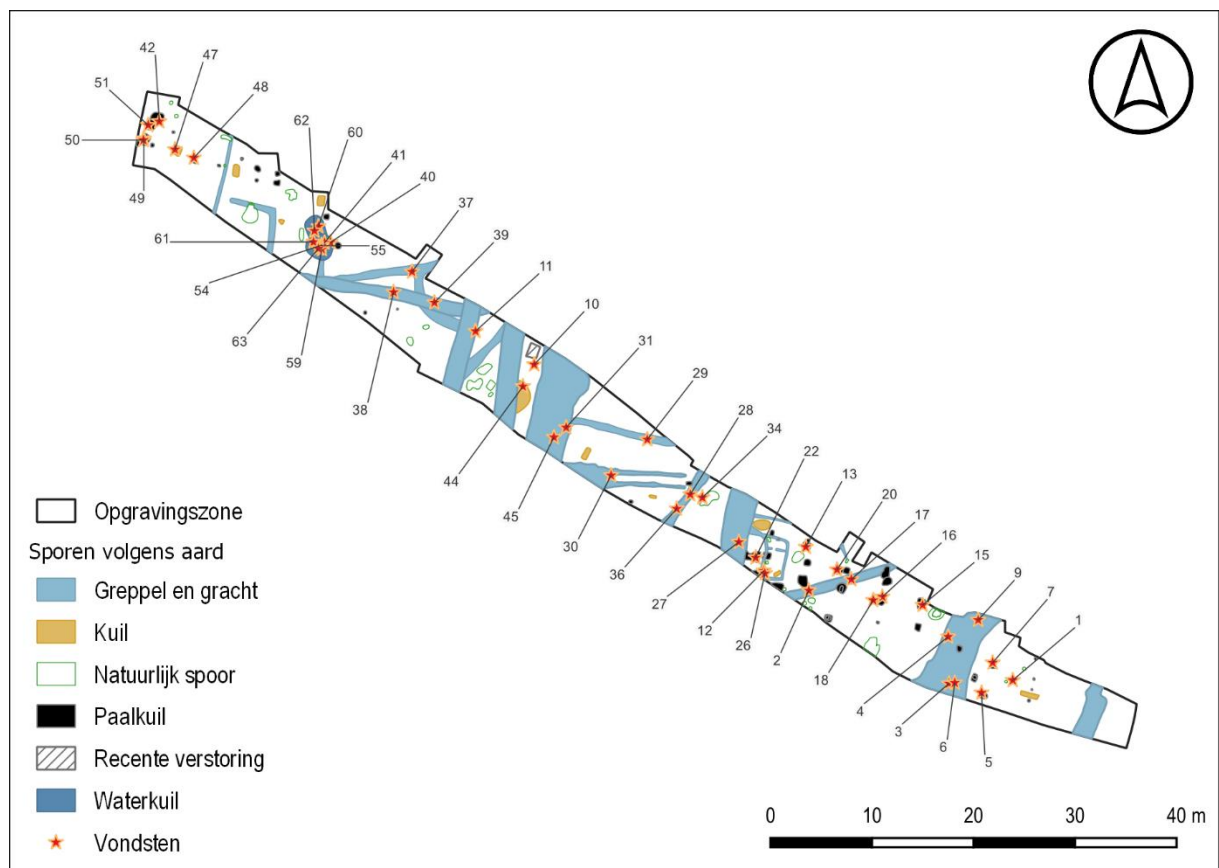

Figuur 6: Opgravingsput met weergave leidingen

2.1.5.4 Motivatie van de selectie van de vondsten

Tijdens het archeologisch onderzoek werden verschillende vondsten aangetroffen. Zowel tijdens het aanleggen van het archeologische vlak als tijdens het manueel en/of machinaal bewerken van de sporen (couperen, afwerken en uithalen van de tweede helften). Daarnaast werden ook vondsten gerecupereerd via metaaldetectie. De vondsten werden voorzien van een vondstenkaartje met daarop alle nodige informatie. Nadien werden ze ingemeten, teneinde een exacte locatie te hebben. Het gaat hierbij om aardewerk, keramisch bouw materiaal, metaal, natuursteen en hout. Het aantal vondsten was beperkt in aantal waardoor alles kon worden ingezameld.

Een gedetailleerd overzicht is terug te vinden in de vondstenlijst in bijlage 3.

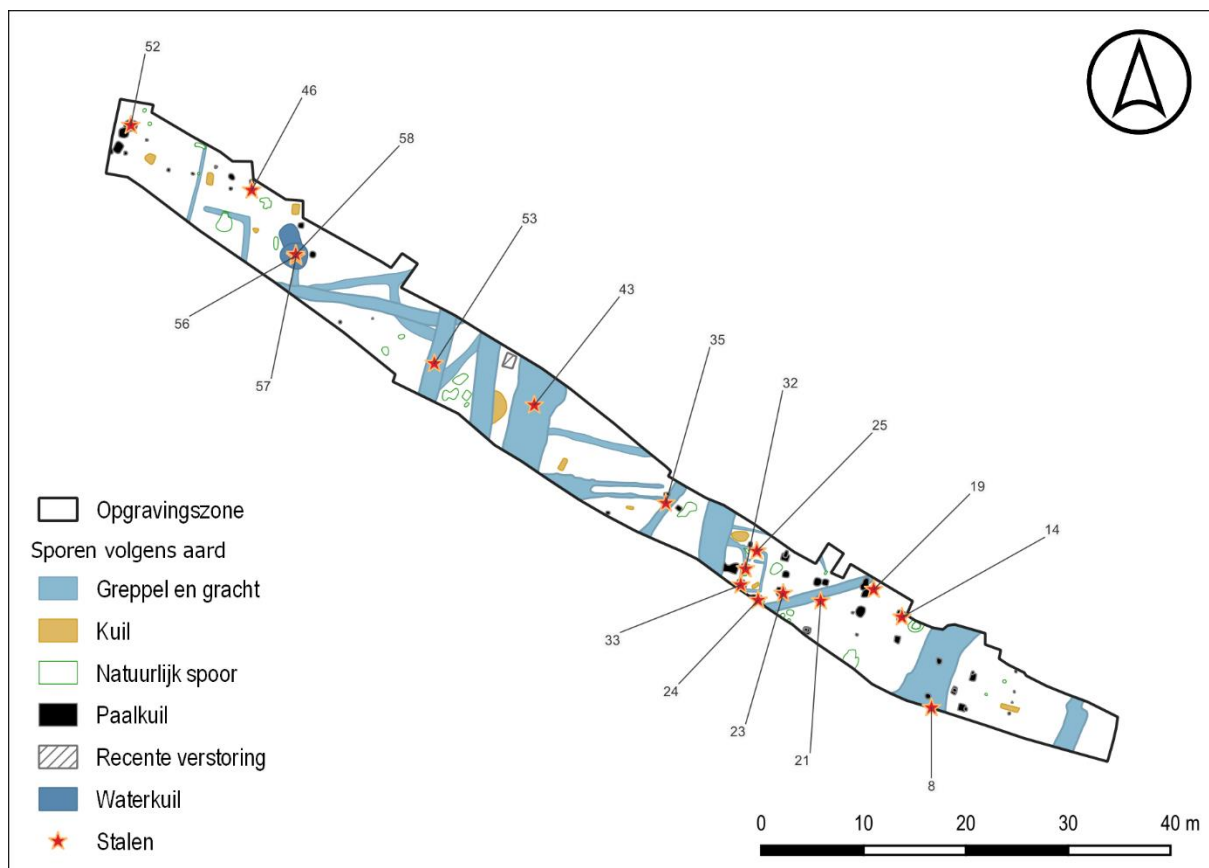
Figuur 7: Opgravingsplan met de locaties van de vondsten.

2.1.5.5 Motivatie voor de selectie van de stalen

Tijdens het archeologisch onderzoek werden 17 stalen genomen, met het oog op natuurwetenschappelijk onderzoek. Het ging hierbij om 15 monsters macroresten en 2 pollenbakken. De stalen zijn zodanig geselecteerd dat ze iets meer kunnen vertellen over datering, voedselvoorziening, status, handelscontacten en ambachtelijke activiteiten.

Alle stalen werden verzameld per spoor en eventuele laag. Voor de registratie werden deze voorzien van een vondstnummer gekoppeld aan bijkomende informatie zoals projectcode, spoornummer, putnummer, vlaknummer, laagnummer, soort, verzamelwijze en datum.

Een gedetailleerd overzicht is terug te vinden in de stalenlijst in bijlage 4.

Figuur 8: Opgravingsplan met locaties staalnames.

2.1.5.6 Inbreng specialisten

- Emiel Vandewalle (Ruben Willaert nv): determinatie aardewerk.
- Bruno Polfliet (Ruben Willaert nv): determinatie metaal.
- Frédéric Cruz (Ruben Willaert nv): bodemkundig onderzoek.
- Fedra Slabbinck (Ruben Willaert nv): waardering macroresten.

2.1.5.7 Algemene wetenschappelijke advisering

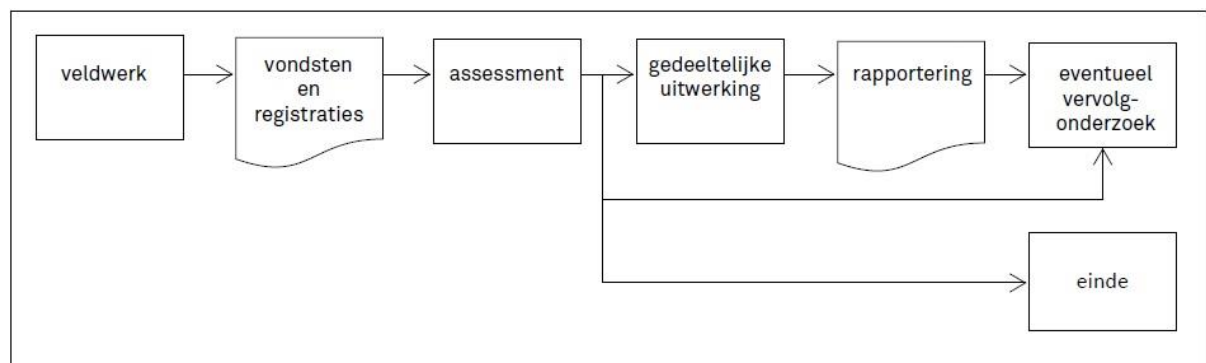
- Ewoud Deschepper (UGent)

2.2 Assessmentrapport

2.2.1 Gehanteerde methoden, technieken en criteria⁴

Voor het assessmentrapport werd gebruik gemaakt van ‘Assessment. Een handleiding voor elke archeoloog’, uitgegeven door het Agentschap Onroerend Erfgoed. Hierbij wordt gestreefd om een inschatting van het wetenschappelijk potentieel van de archeologische site te maken. Dit assessment moet een motivering bieden voor de gemaakte keuzes.

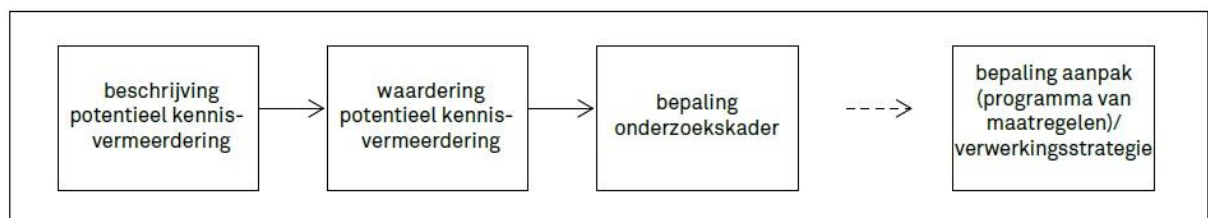
Het assessment vindt plaats tussen het veldwerk en de rapportering. Het assessment kan echter reeds beginnen tijdens de uitvoering van het veldwerk. Het gebeurt wel voorafgaand aan het opmaken van het eindverslag, en de verwerking die daartoe leidt, omdat het assessment bepaalt welke verwerking binnen het project noodzakelijk is en wat er in de rapportering zal terecht komen. Dit assessment wordt neergeschreven in het assessmentrapport, dat deel uitmaakt van het eindrapport.

Figuur 9: Positie van het assessment bij opgravingen

De eerder geformuleerde onderzoeksvragen binnen het archeologisch project vormen het vertrekpunt voor het assessment (hierbij moet er wel worden rekening gehouden met de mogelijkheid dat deze eerder geformuleerde vragen gewijzigd kunnen worden). Het assessment heeft als hoofddoel aan te geven wat voor soort onderzoek er verder nog kan gebeuren op het ingezamelde archeologische ensemble. Dit kan niets zijn, of een gedeeltelijke of volledige verwerking met het oog op het beantwoorden van de eerder gestelde onderzoeksvragen. Het is eveneens mogelijk dat er een aantal onderzoeksvragen werden geformuleerd waarop geen antwoord kan geformuleerd worden binnen het huidige onderzoekskader, maar eventueel wel in een ander, toekomstig kader. Op basis van deze informatie wordt de uiteindelijke onderzoeks aanpak binnen het archeologisch project bepaald.

Het uiteindelijke assessment bestaat uit 4 onderdelen:

Figuur 10: Opeenvolgende stappen van het assessment

⁴ Ervynck, Debruyne en Ribbens 2015: 7-12 & 15

2.2.1.1 Assessment van de vondsten

Aangezien het aangetroffen vondstenensemble zeer beperkt is, is het essentieel om alle vondsten verder uit te werken.

Naar deponering toe kunnen de metaalvondsten worden afgestoten. Hun potentieel op kenniswinst werd volledig benut en naar bewaring toe hebben ze geen meerwaarde. Op één na betreffen het bovendien allen vondsten zonder context.

Het aangetroffen hout (tak) (VNR 60) werd eerder ingezameld als staal met potentieel voor natuurwetenschappelijk onderzoek dan als vondst. Aangezien binnen het voorziene budget geen plaats is om deze te onderzoeken, is het aangewezen om deze verder te bewaren met potentieel op kenniswinst.

2.2.1.2 Assessment van de stalen

Aangezien geen apart budget voorzien is voor natuurwetenschappelijk onderzoek bleef dit beperkt tot het waarden op macroresten⁵. Enerzijds kon hierdoor een minimum aan info worden verzameld. Anderzijds kan dit dienen als basis voor bewaring of afstoting van de stalen.

Stalen voor deponering:

Vondstnummer	Taxa
32	Verweerde graankorrels + carex (2)
25	Apium Graveolens (1) + graan (2)
52	Graan (1)
46	Graan (4) + onbekend (2)

Tabel 2: Stalen met potentieel op kenniswinst

Stalen voor afstoting:

Vondstnummer
14
23

Tabel 3: Stalen zonder potentieel op kenniswinst

De monsters pollen (VNR 56 & 57) uit waterkuil S76 hebben potentieel op kenniswinst en dienen verder te worden bewaard. Zo kunnen ze bijdragen tot de landschapsreconstructie ten tijde van het volmiddeleeuws erf.

⁵ Assessment werd uitgevoerd door Fedra Slabbinck (Ruben Willaert NV)

2.2.1.3 Conservatie-assessment

Ten einde de bewaringstoestand en eventuele behandelingsmethoden te kunnen vaststellen, worden alle archeologische artefacten na het einde van het veldwerk onderworpen aan een eerste visuele inspectie.

Er werden geen vondsten geselecteerd voor verdere conservatie. Het vondstmateriaal werd gereinigd en verpakt volgens de regels van de kunst, ten einde de reeds aanwezige verwerking tot een minimum te beperken.⁶

2.2.1.4 Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren

Tijdens het uitgevoerde onderzoek werden kuilen, paalkuilen, waterkuilen, greppels en grachten aangetroffen. Verschillende paalkuilen maken deel uit van archeologische structuren. Deze relevante archeologische sporen dienen allen verder te worden uitgewerkt zodanig de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Daarnaast werden nog natuurlijke sporen (S998), drainages (S900) en een recente verstoring (S999) aangetroffen. Enkele van deze natuurlijke verstoringen werden onderzocht door middel van een coupe, ten einde met zekerheid te kunnen vaststellen dat het gaat om een natuurlijk spoor.

Aard	Aantal
Greppel	11
Gracht	12
Kuil	10
Paalkuil	49
Waterkuil	2

Tabel 4: Weergave van de relevante archeologische sporen.

2.2.1.5 Assessment van de archeologische site

Op basis van de reeds uitgevoerde vooronderzoeken kon gesteld worden dat het bodemarchief vrij intact is en dat er zich archeologische sporen net onder de teelaarde kunnen bevinden. Dit laatste is duidelijk aangetoond door het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek. Op basis van deze laatste kon reeds worden vastgesteld dat er zich ter hoogte van het projectgebied verschillende middeleeuwse sporen bevonden, waaronder kuilenclusters en grachten. Daarnaast wees ook een kleine component in de richting van de metaaltijden. Tijdens de uitgevoerde opgraving bleken de aangetroffen sporen inderdaad vol-middeleeuwse bewoning te reflecteren. Daarnaast konden een gracht en een paalkuil op basis van aardewerk in de late ijzertijd geplaatst worden.

De genomen stalen, gerecupereerde vondsten en de spoorcombinaties helpen bij het beantwoorden van de verschillende onderzoeksvragen. Dit alles laat toe de site te plaatsen in tijd, aard en landschap. Zo kan de archeologische site bijdragen tot kenniswinst in het algemeen en de geschiedenis van Oostkamp in het bijzonder.

⁶ Cools A., 2009, *Inpakken: een kunst. Het verpakken van archeologische vondsten*, Brussel.

2.2.2 Strategie

2.2.2.1 Strategie voor verwerking

Verwerking en rapportage zijn van start gegaan daags na het veldwerk. Tijdens deze verwerking zijn alle opgravingsdata geadministreerd en gedigitaliseerd. Foto's werden in een database verwerkt. Het vondstmateriaal werd gewassen, geteld, gedetermineerd en eventueel getekend. De meetresultaten werden verwerkt tot een sporenplan, waarbij eventuele dateringen en fasering werden toegevoegd. De verschillende sporen werden bestudeerd en uitgewerkt. De coupes en profieltekeningen werden gedigitaliseerd. Bepaalde sporen maakten deel uit van archeologische structuren. Deze werden in hun geheel uitgewerkt. Voor de aanwezige structuren werd een apart grondplan gemaakt. Op basis van deze gegevens werd getracht om een zo goed mogelijk beeld te vormen en antwoord te bieden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

De vondsten werden tijdens deze verwerking bewaard in het depot van Ruben Willaert nv. Alle ingezamelde archeologische vondsten en data zijn, conform de overeenkomst tussen Ruben Willaert nv en de opdrachtgever, eigendom van de opdrachtgever. Deze doet afstand van de vondsten en draagt ze over aan het onroerend erfgoeddepot De Erfgoedfabriek te Brugge, welke zal instaan voor het beheer van het archeologisch ensemble volgens artikel 5.2.1. van het Onroerenderfgoeddecreet.

2.2.2.2 Conservatiestrategie

Er worden geen vondsten opgenomen voor conservatie.

2.3 Interpretatie van het onderzochte gebied

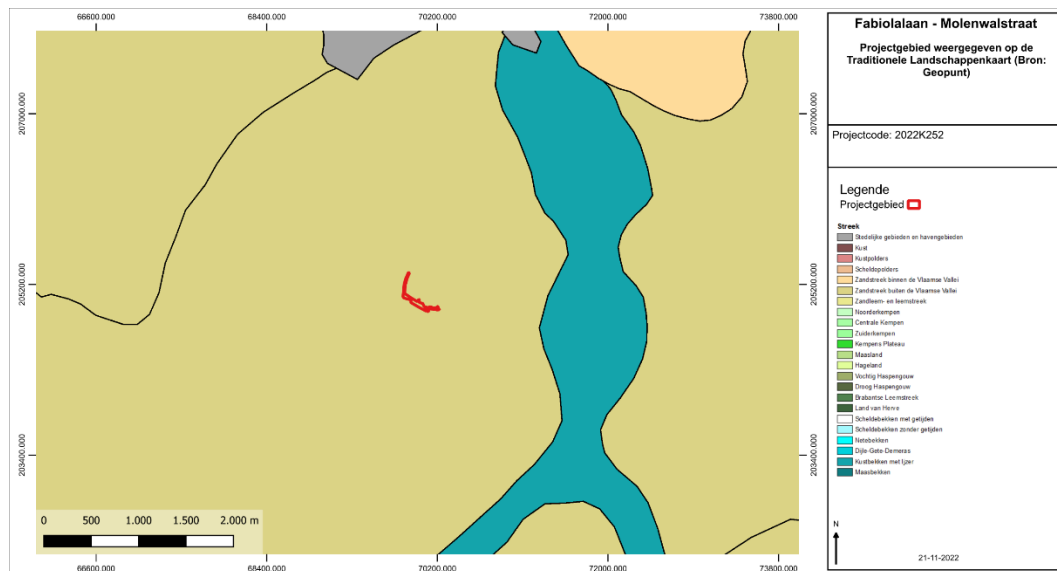
2.3.1 Landschappelijk kader van de archeologische site⁷

2.3.1.1 Ruimtelijke situering

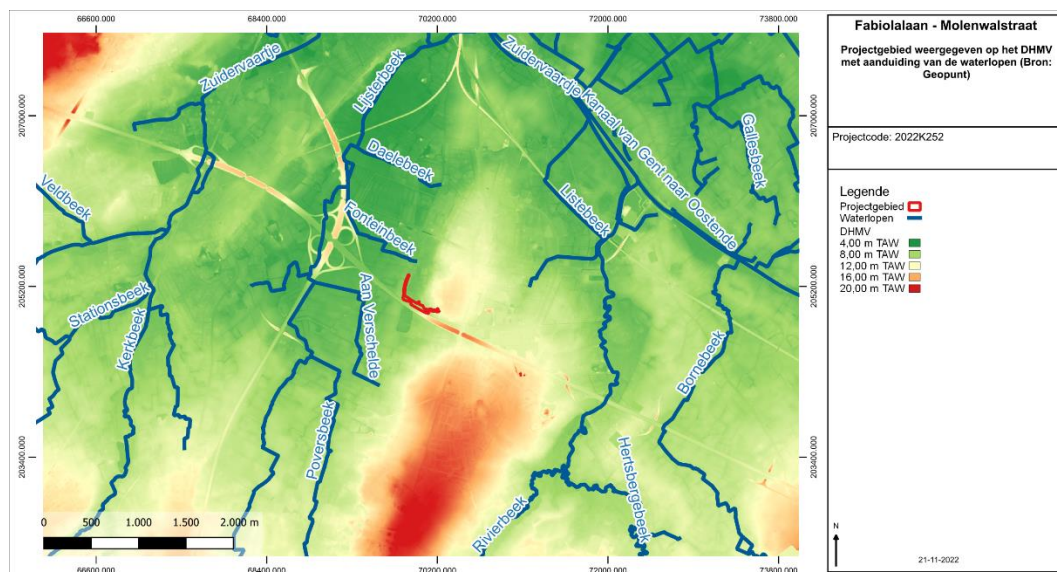
Het projectgebied is gelegen in Oostkamp, in de provincie West-Vlaanderen. Het projectgebied valt in het westen samen met een deel van de Fabiolalaan en ten oosten met een deel van de Molenstraat. Centraal doorheen het projectgebied loopt de Molenwalstraat. Ten zuiden grenst het aan de E40. De dorpskern van Oostkamp situeert zich ca. 900 meter ten noordoosten.

2.3.1.2 Landschappelijke ligging

Het projectgebied situeert zich op de noordwestelijke helling van een noord-zuid georiënteerde zandrug in de zandstreek buiten de Vlaamse vallei. Deze zandrug wordt aan de west- en oostzijde geflankeerd door de alluvia van respectievelijk de Lijsterbeek en de Rivierbeek.

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV

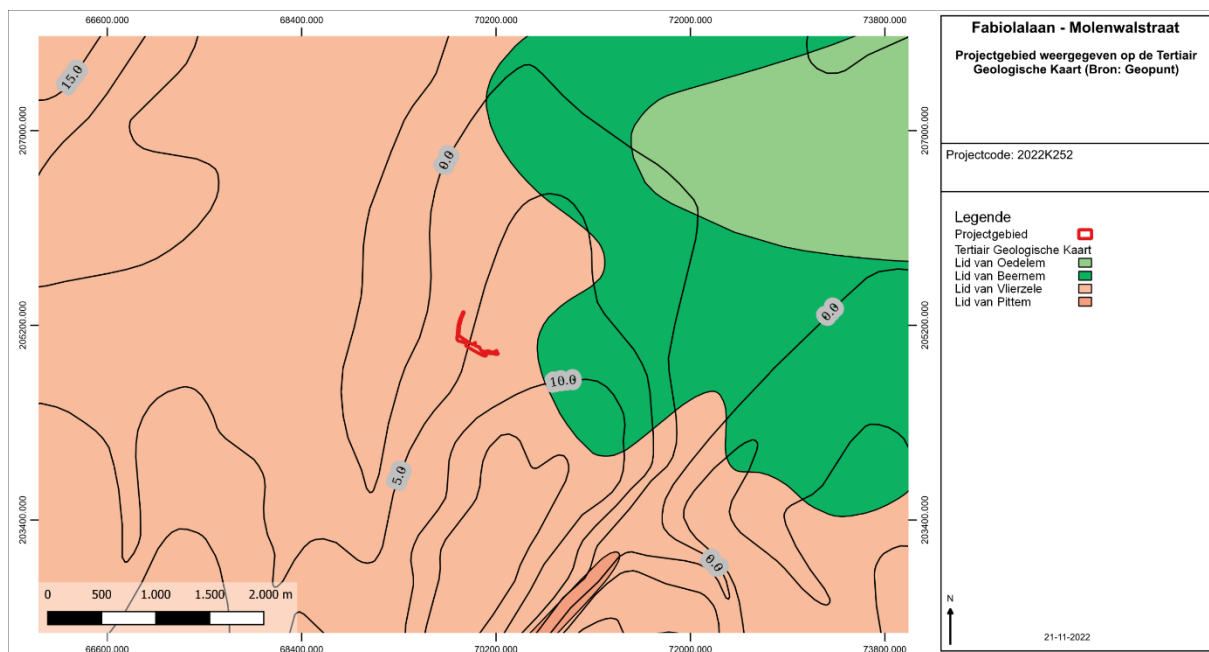
⁷ Zie bureauonderzoek met projectcode 2022K252

2.3.1.3 Geologie

2.3.1.3.1 Tertiair

Het projectgebied bevindt zich in het **Lid van Vlierzele (Formatie van Gentbrugge)**. De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiïge siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

Het Lid van Vlierzele is een groen tot grijsgroen fijn zand dat een duidelijke horizontale of kruisgewijze gelaagdheid vertoont aan de top. Soms is het ook homogeen met veel tubulaties door bioturbatie. Deze zanden werden afgezet in een epicontinentale zee. Naar onder toe gaat het meestal over in een homogeen kleiïg zeer fijn zand met kleilenzen. Bovenaan kunnen ook gedifferentieerde kleilagen voorkomen met humeuze intercalaties. De afzetting bevat slechts weinig macrofossielen. Harde zandsteenbanken komen regelmatig voor en werden vroeger plaatselijk aangewend als bouwsteen.

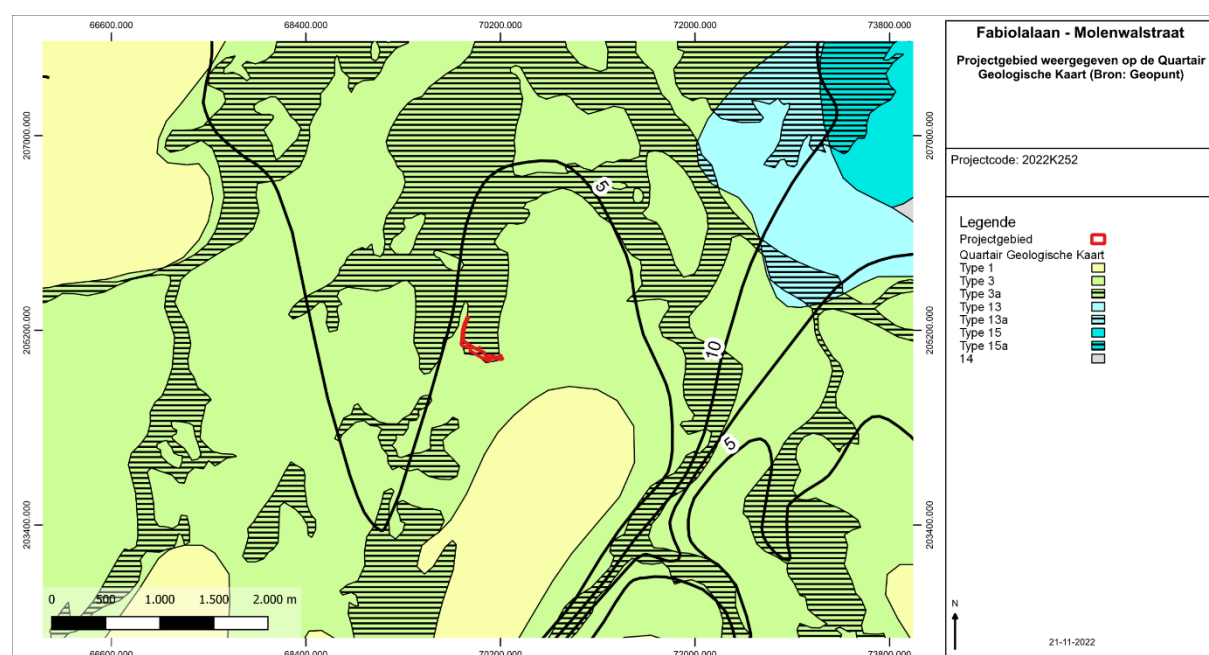

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart

2.3.1.3.2 Quartair

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

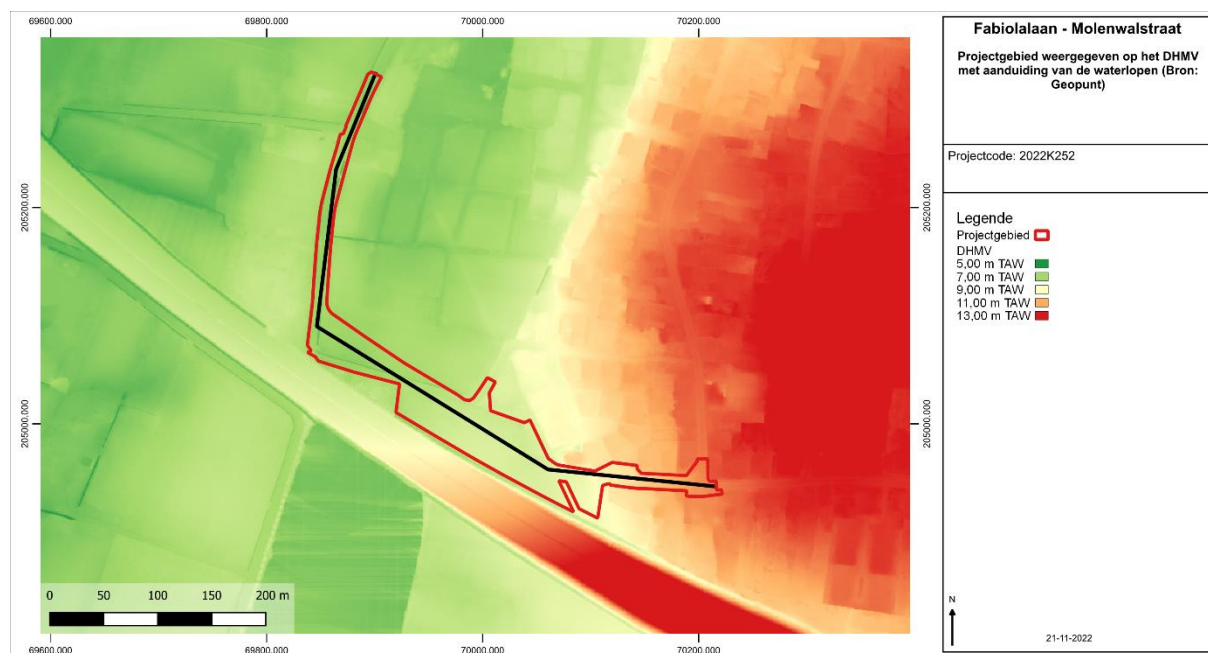
Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3a**. Het bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Binnen deze afzetting kunnen mogelijk hellingsafzettingen van het Quartair voorkomen. Lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn. De top bestaat uit een fluviatiele afzetting (organochemisch en perimarien inclusief) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

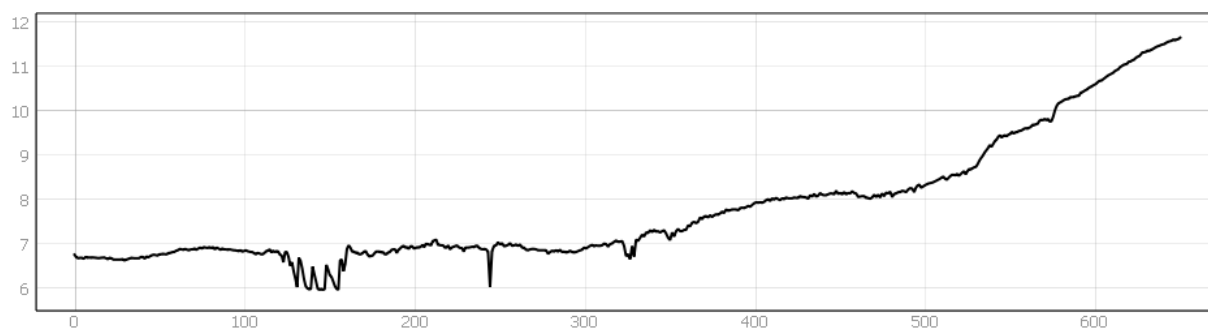
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart

2.3.1.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen en hoogteverloop

Het projectgebied situeert zich op een hoogteligging van ca. 6 tot 12 m TAW en heeft een sterk dalend verloop naar het westen, richting de vallei van de Lijsterbeek. Precies ten zuiden van het projectgebied is op het hoogtemodel duidelijk het verloop van de autosnelweg waar te nemen.

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen

Figuur 16: Hoogteverloop NW-ZO

2.3.2 Historische en archeologische voorkennis⁸

2.3.2.1 Historisch onderzoek

De eerste vermelding van Oostkamp is als Orscamp in een document van 1080 waarin de stichtingsakte van het Brugse kapittel van Sint-Donaas van het jaar 961 wordt vermeld. Vijf van de 13 heerlijkheden van het Brugse Vrije strekten zich gedeeltelijk uit op het huidige grondgebied van Oostkamp. De oudste vermeldingen van een kerkgebouw te Oostkamp dateren van de 10de-11de eeuw.

In de loop van de 13^e en de 14^e eeuw onderneemt Brugge verscheidene pogingen om de verzanding van de Zvingeul tegen te gaan en de verbinding met de zee te vrijwaren. Reeds in 1290 bestaan plannen voor de realisatie van een vaarverbinding tussen Brugge en Gent, waartoe men de Zuidleie (een meanderende beek komende van Hansbeke, en die via Moerbrugge-Brugge-Damme in het Zwin uitmondt) wil uitdiepen en uitgraven. Door oorlogen en onderlinge concurrentie tussen Gent en Brugge verlopen de werken traag. De strubbelingen tussen Gent en Brugge culminereren bij de Slag op het Beverhoutsveld in 1382. Uiteindelijk zou het nog tot de 17^e eeuw duren voor het kanaal Gent-Brugge wordt gegraven.

Na de Spaanse Successieoorlog en de installatie van het Oostenrijks Bewind kent Oostkamp een periode van relatieve welvaart. Vanaf de 2e helft van de 18e eeuw vaardigt de Oostenrijkse regering een gunstige belastingregel uit waardoor veel veldgebieden worden omgezet in landbouwgebieden en bosgebieden (voor houtproductie).

Gedurende WO I situeert Oostkamp zich binnen het Duitse hinterland. Oostkamp is met 5 vliegvelden één van de grootste concentraties Duitse vliegvelden in West-Vlaanderen. Er wordt een tramspoor door de gemeente getrokken om het Duitse front te bevoorraden. Op de hoek van de Legeweg met de Koekoekstraat is een luchtverdedigingsbunker bewaard die werd gebruikt voor het opstellen van een zoeklicht voor vijandelijke vliegtuigen. Oostkamp wordt bevrijd in oktober 1918.

2.3.2.2 Cartografisch onderzoek

Ter bestudering van het projectgebied worden hieronder een aantal historische kaarten in beschouwing genomen. Deze kaarten zijn momentopnamen doorheen de geschiedenis en verschaffen ons inzicht in de bebouwingshistoriek van het desbetreffende projectgebied.

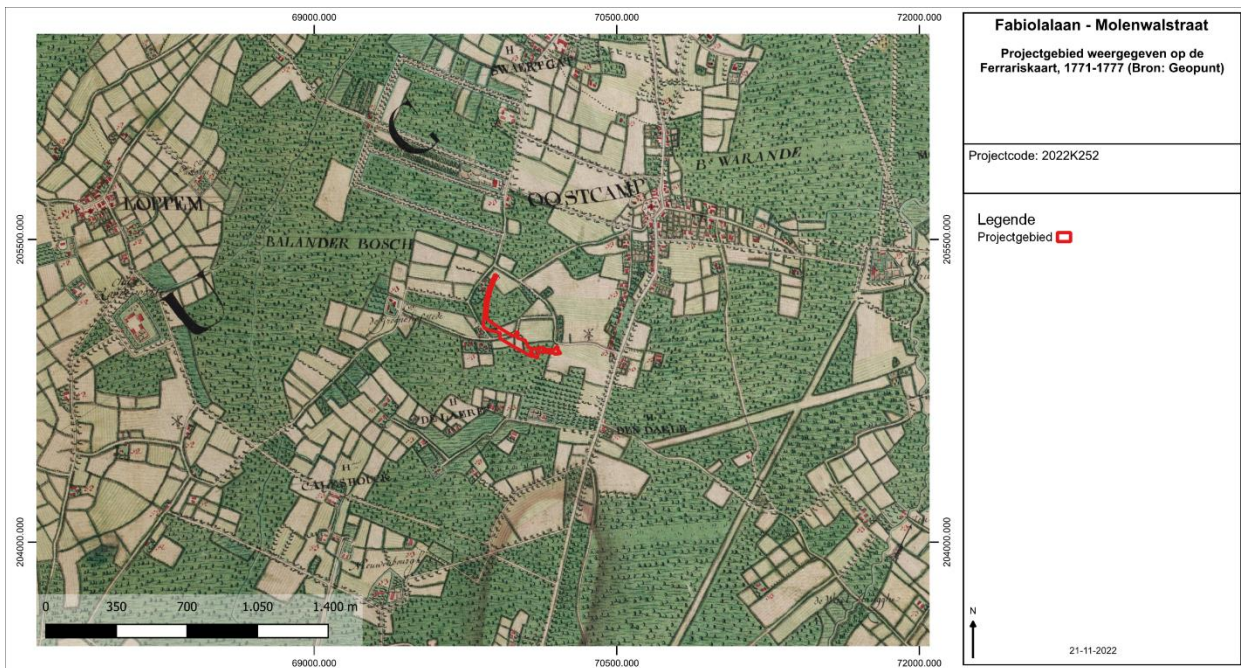
De Heraldische Kaart van het Brugse Vrije geeft geen bebouwing weer binnen de contour van het projectgebied. In de omgeving zijn een ruim aantal bossen weergegeven. Op de Ferrariskaart lijkt het verloop van de huidige Fabiolalaan, Molenwalstraat en Molenwal reeds duidelijk weergegeven. Verder is het projectgebied deels in gebruik als akker, deels als bosgebied. Ten westen situeert zich het Balander Bosch, ten noordoosten het Warandebos. Deze bossen situeren zich mogelijk ter hoogte van vroegere veldgebieden. Vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vaardigt de Oostenrijkse regering immers een gunstige belastingssregel uit, waardoor veel veldgebieden worden omgezet in bossen op de armere gronden, in functie van de houtproductie. Op de Kabinetskaart is Oostkamp vrij rijk aan bossen in vergelijking met de naastgelegen, heiderijke gemeentes.

Op de 19e-eeuwse kaarten zijn de wegtracés van de Fabiolalaan, Molenwalstraat en Molenstraat duidelijk weergegeven. Mogelijk snijdt het oostelijk terreindeel een gebouw aan. Op de Vandermaelenkaart wordt via reliëflijnen een west-oost georiënteerde helling van het terrein weergegeven.

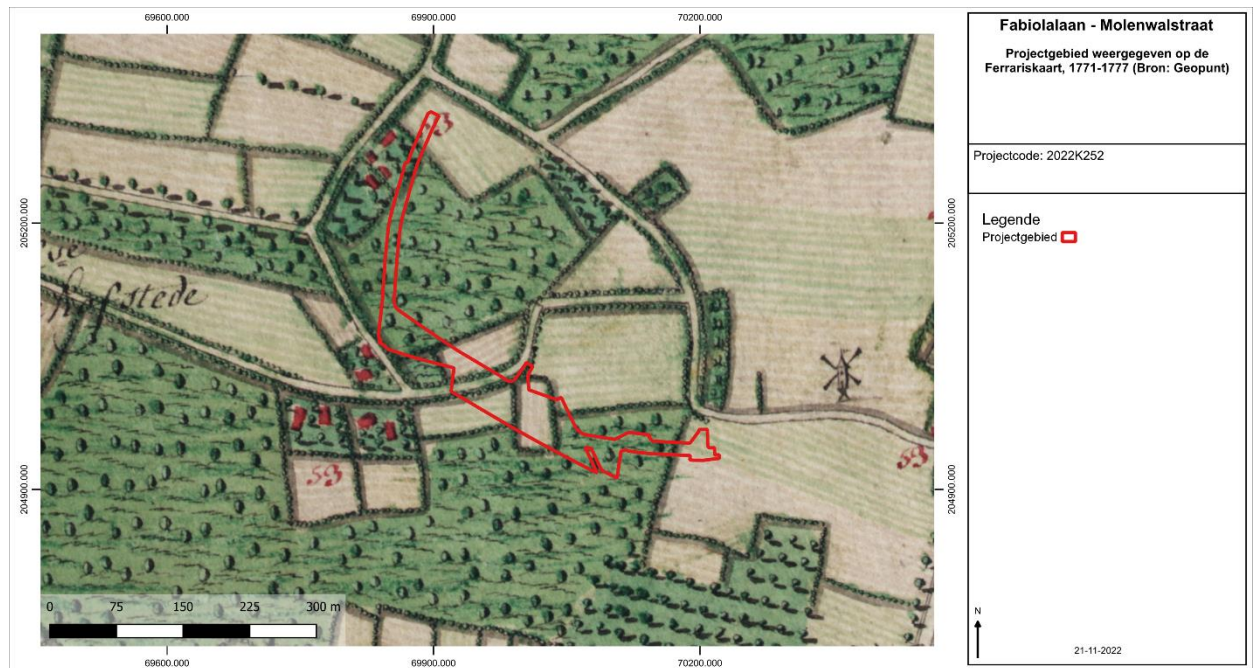
⁸ Zie bureauonderzoek met projectcode 2022K252

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).

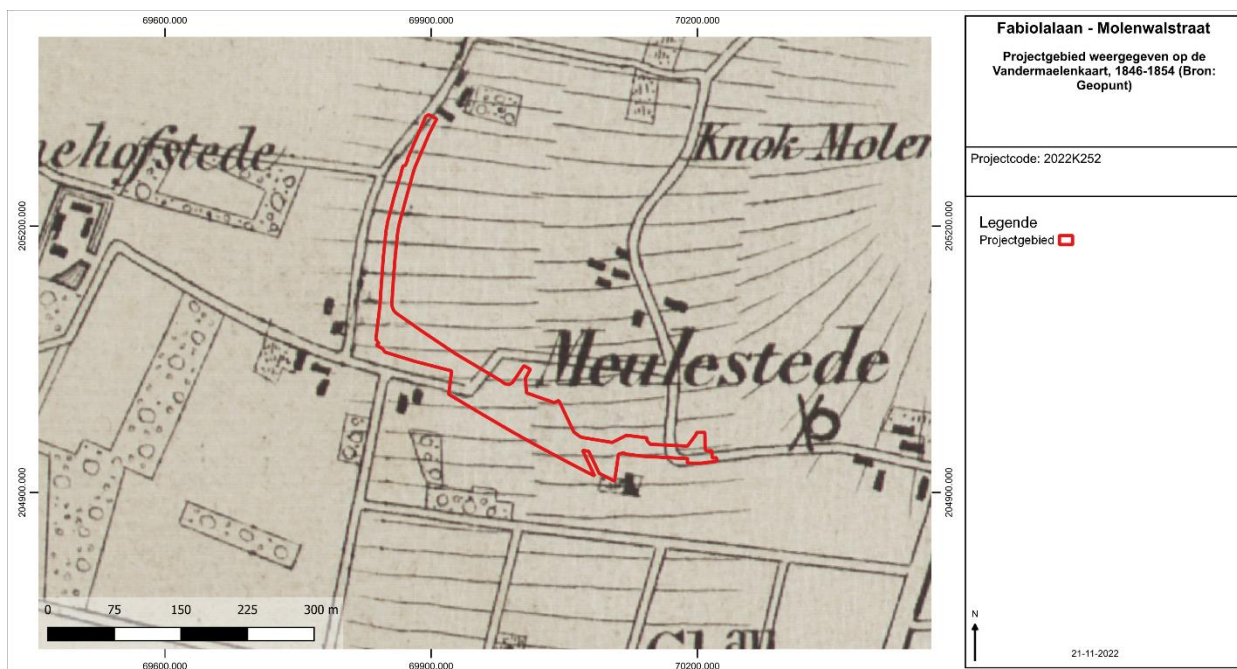
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777

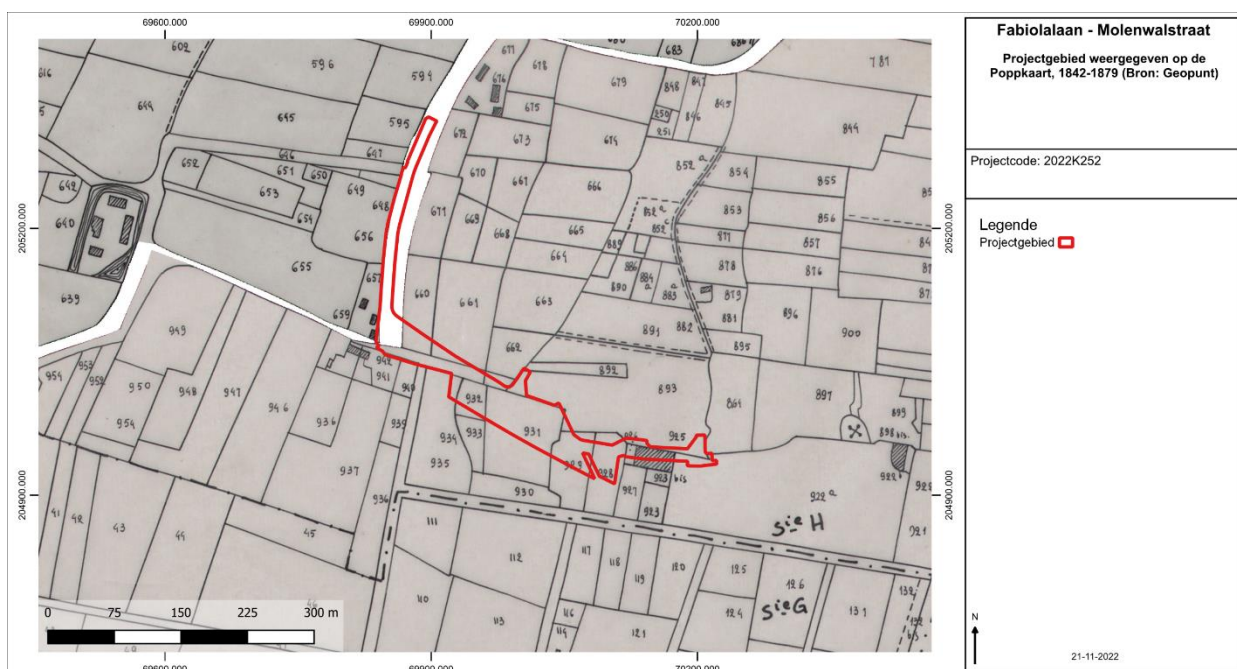
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840

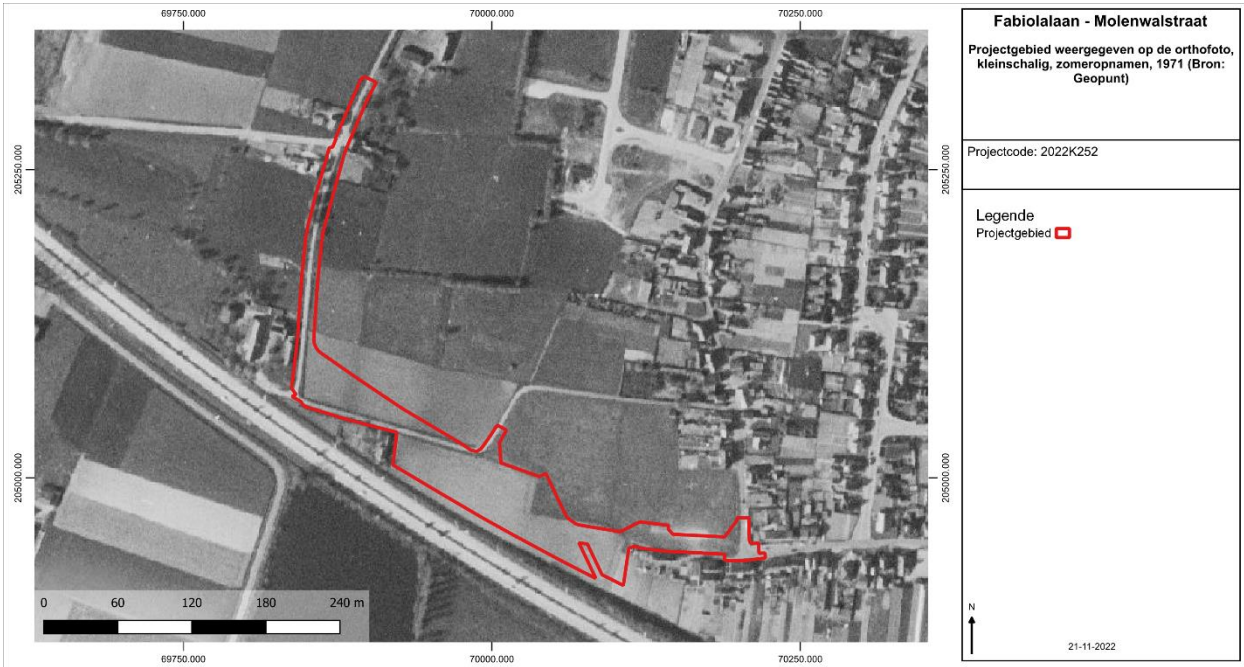
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879

2.3.2.3 Huidig gebruik en verstoringen

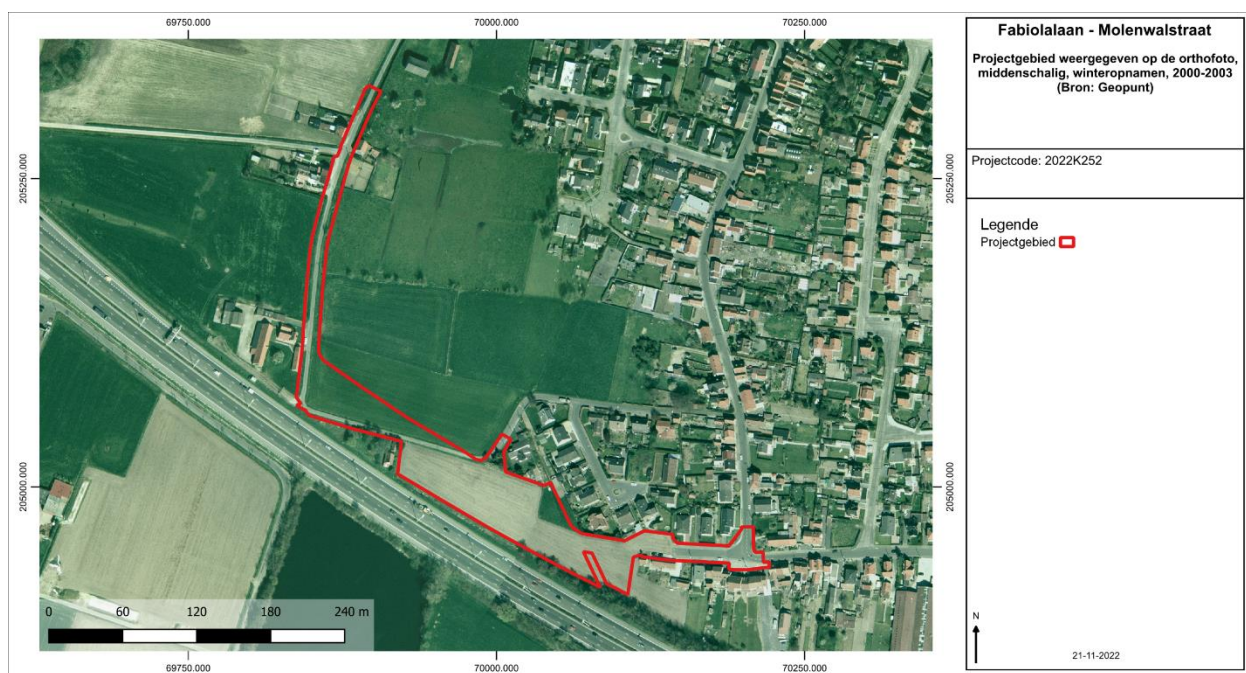
Binnen de sequentie luchtopnames van de voorbije decennia is weinig tot geen wezenlijke evolutie op te merken inzake het landgebruik. Op het oudste luchtbeeld is de huidige toestand duidelijk te herkennen.

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990

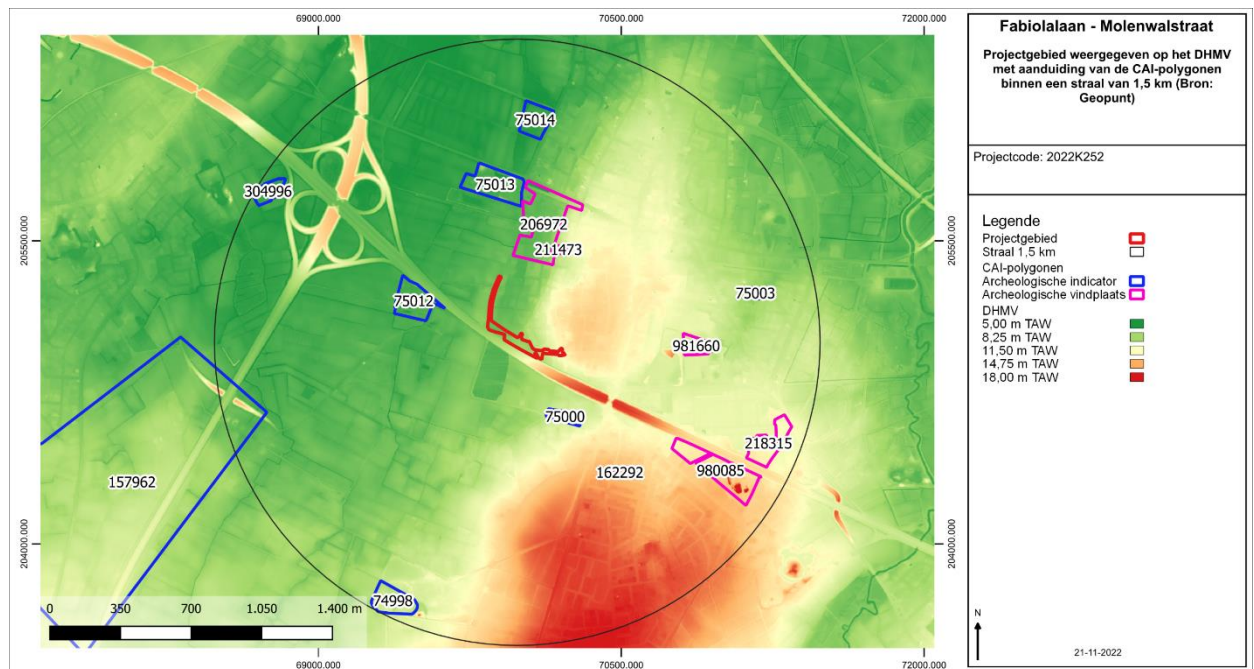
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020

2.3.2.4 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

In de directe omgeving van het onderzoeksgebied is reeds archeologisch onderzoek verricht. Op het terrein dat wordt omsloten door de Olieboomstraat, Fabiolalaan en Molenwalstraat is reeds een archeologienota opgemaakt voor een uitgesteld vooronderzoek met ID 16951. Dit is echter nog niet uitgevoerd. Deze archeologienota kadert in de realisatie van een nieuwe verkaveling waarvan reeds een deel is gerealiseerd ten noorden van de Olieboomstraat. Ter hoogte van dit terrein werd reeds een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in 2013. Hierbij werd een sporencluster aangesneden waarop een zone werd afgebakend voor vlakdekkend onderzoek. Bij dit vlakdekkend onderzoek werden één gebouwplattegrond en palenclusters uit de late ijzertijd onderzocht en resten van middeleeuwse en vroegmoderne landindeling aangesneden. Opmerkelijk werden er ook sporen aangesneden die wijzen op metaalproductie in de vroege middeleeuwen opgemerkt. Naast deze resten van bewoning en artisanale activiteiten werd er op het terrein eveneens opgemerkt dat plaatselijk een paleobodem was bewaard in oudere depressies. Tijdens het vlakdekkend onderzoek werd een lithisch artefact gerecupereerd maar verder onderzoek in functie van steentijd leverde echter geen bijkomende artefacten op. Verder richting het zuidoosten, langs de E40 werd eveneens vlakdekkend onderzoek uitgevoerd. Hierbij werden voornamelijk resten van vroegmoderne bosbouw en ontginningsactiviteiten in kaart gebracht. In de ruime omgeving werd eveneens luchtfotografische prospectie uitgevoerd. Hierbij werden kavelstructuren en cirkelvormige structuren herkend die vermoedelijk teruggaan op een grafmonument uit de bronstijd. Verder bestaan de gekende waarden in de ruime omgeving uit cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse of jongere omwalde hoeves.

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied

Archeologische vindplaatsen

162292	Controle van werken (1998); NK: 15 m Steentijd: vuurstenen schrabber.
206972	Mechanische prospectie (2013); NK: 15 meter Steentijd: eindschabber Romeinse tijd: in de oostelijke zone cluster van paalsporen, waarin mogelijk een gebouwplattegrond te herkennen is. Enkel 1 spoor leverde een fragment van bouw materiaal op. Middeleeuwen: greppels en grachten Bron: Van der Kelen A., Reyns N. 2013: Archeologisch vooronderzoek Oostkamp-Fabiolalaan, Rapporten All-Archeo bvba 198, Bornem
211473	Opgraving (2014); NK: 15 meter Steentijd: hielschabber en eindschabber Late ijzertijd: paalkuilen en enkele kuilen. Eén gebouwplattegrond. Natuurlijke depressie waarop pollenonderzoek kon uitgevoerd worden. Dit geeft het beeld van een sterk beboste omgeving vóór de bewoning. Vroege middeleeuwen: kuilen en paalkuilen. houtskoolconcentraties en metaalslakken lijken te wijzen op metaalproductie. - enkele kuilen worden geïnterpreteerd als houtskoolmeilers, type Grubenmeier. Nieuwe tijd: greppelsystemen Bron: Beke F. (red.) 2015: Archeologisch onderzoek Oostkamp, Fabiolalaan. Landschap en bewoning uit de late ijzertijd en vroegmiddeleeuwse metaalproductie, Ruben Willaert rapport 77, Sijsele.
218315	Mechanische prospectie (2017); NK: 15 m 18de eeuw: geïsoleerde sporen, rabatten
980085	Opgraving (2019) Verspreid over de noordelijke zone van de Legendale-site werden drie werkputten aangelegd waarin 18de tot 21ste-eeuwse restanten zijn aangetroffen. Het betreft hier een systeem van greppels die met rabatbosbouw of hooilaantjes kan gelinkt worden. Dit kende zijn aanvang in de 2de helft van de 18de eeuw en stagneert rond het midden van de 19de eeuw. Hooilaantjes situeren zich in de 19de en vroege 20ste eeuw. De meest recente sporen kwamen aan het licht op de grens tussen werkput twee en drie en kunnen gelinkt worden met het gebruik van de Legendale-site als “stort” in de jaren 70 en 80 van de 20ste eeuw. Tijdens de werfopvolging werden geen vondsten aangetroffen en werden geen stalen genomen van aangetroffen sporen.

	Bron: Laloo, P., Deconynck, J., Vergauwe, R. 2019: Eindverslag Opgraving 2019I405. Oostkamp – Nieuwenhove: Legendale-site. Bredene: Ghent Archaeological Team bvba.
981660	Mechanische prospectie (2020) Uit de landschappelijke boringen is gebleken dat er ter hoogte van het projectgebied geen goed bewaarde bodems aanwezig waren. Tijdens het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek werden verschillende antropogene sporen aangetroffen. Het gaat om 2 concentraties van sporen. Een eerste concentratie leverde een aantal greppels en kuilen op. Bij de tweede concentratie werden een aantal (paal)kuilen in kaart gebracht, waarvan enkele vermoedelijk een onderlinge relatie vertonen. Er kon 1 vondst worden gerecupereerd uit een kuil. Het gaat om een fragment veldsteen of natuursteen. De aangetroffen vondst kan niet gedateerd worden, waardoor een datering of fasering op dit moment uitblijft. Bron: Lefere, M. & Vanhecke, I. 2021: Siemenslaan 5 (Oostkamp, West-Vlaanderen). Nota Vooronderzoek met ingreep in de bodem (Fase 1), Deel 1: Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem, Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge.

Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

74998	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
75000	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
75003	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
75012	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
75013	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
75014	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
304996	Indicator cartografie; NK: 15 m Late middeleeuwen: site met walgracht

Luchtfotografie

157962	Luchtfotografie; NK: 15 m Bronstijd: meerdere circulaire structuren die allemaal kunnen gezien worden als bronstijdgrafheuvels. 18de eeuw: kavelstructuren. 19de eeuw: wegtracé. Onbepaald: kuilenconcentraties en afzonderlijke kuilen met grote diameter, paalkuilen waarin lineaire patronen kunnen herkend worden. Vermoedelijk zijn deze als gebouwen te interpreteren. Ook werden er meerdere grachten opgemerkt.
--------	--

2.3.3 Bodemkundige beschrijving

2.3.3.1 Bodemtypes

De bodemkaart geeft op het overgrote deel van het onderzoeksgebied een matig natte lemige zandbodem weer.

Het bodemtype **Sch** is een matig droog lemig zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont. Het is een Postpodzol waarbij een uniforme en homogene Ap horizont minstens 30 cm dik is en donkergrijs van kleur. Daaronder komen resten van de verbrokkelde Podzol B voor die overgaan in een sterk gevlekte verbrokkelde textuur B waarin roestverschijnselen voorkomen tussen 60 en 90 cm.

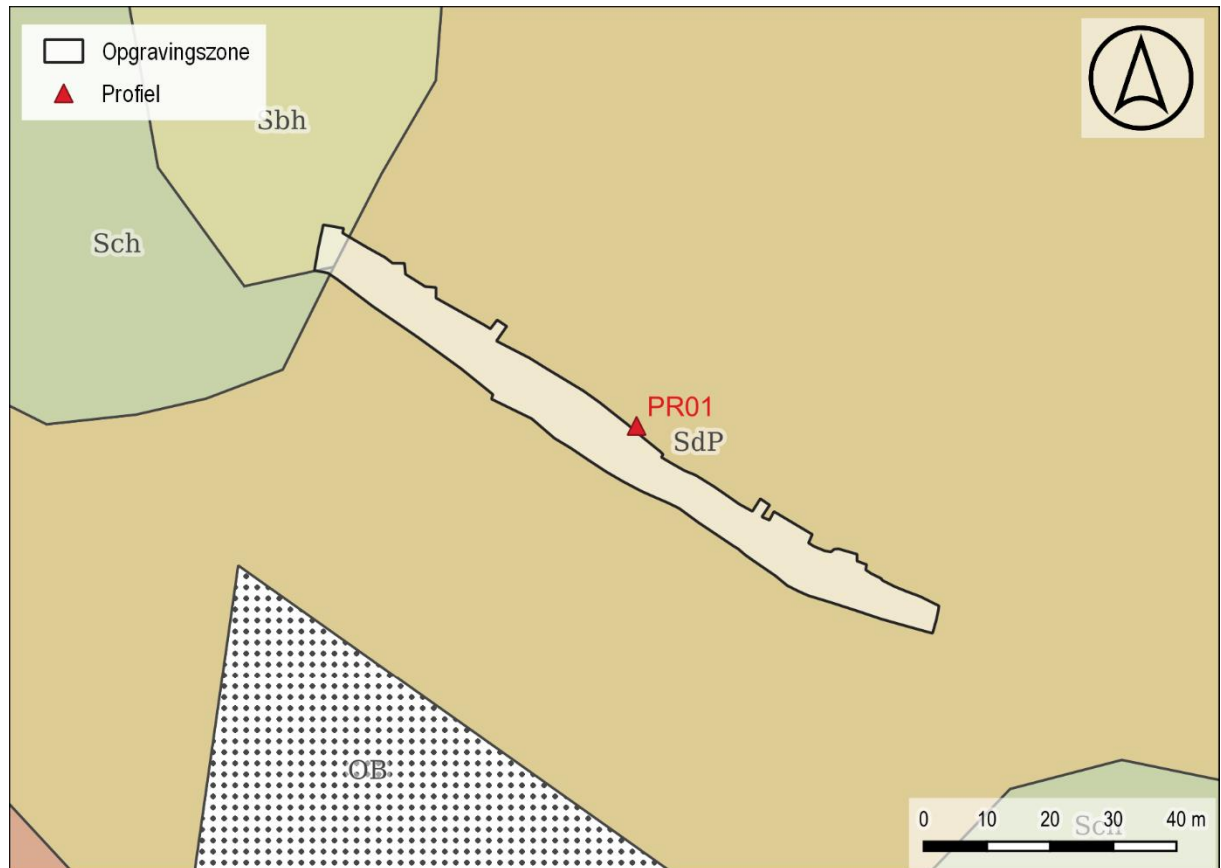
Het bodemtype **Sbh** is een droge niet gleyige, lemige zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont. Sbh is een droge Postpodzol. De bouwvoor is homogeen donker bruingrijs tot donkergrijs en meer dan 30 cm dik. Onder de bouwvoor treft men een lichtgeel gekleurd lemig zand aan. De verbrokkelde Podzol B situeert zich tussen 60 en 90 cm.

Het bodemtype **SdP** is een matig natte, matig gleyige lemige zandbodem met profielontwikkelingsklassen p en x.

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

2.3.3.2 Algemene bodemopbouw

In functie van de analyse van de bodemopbouw werd 1 bodemprofiel geregistreerd. Het profiel werd beschreven conform de *FAO guidelines for soil description*, de richtlijnen van de Databank Ondergrond Vlaanderen en de Code van Goede Praktijk. De aangetroffen bodems werden gedetermineerd volgens het Belgische bodemclassificatiesysteem.

Figuur 28: Opgravingsplan met aanduiding van het profiel op de bodemkaart

2.3.3.2.1 Referentieprofiel (Profiel 1)

Figuur 29: Profiel 1

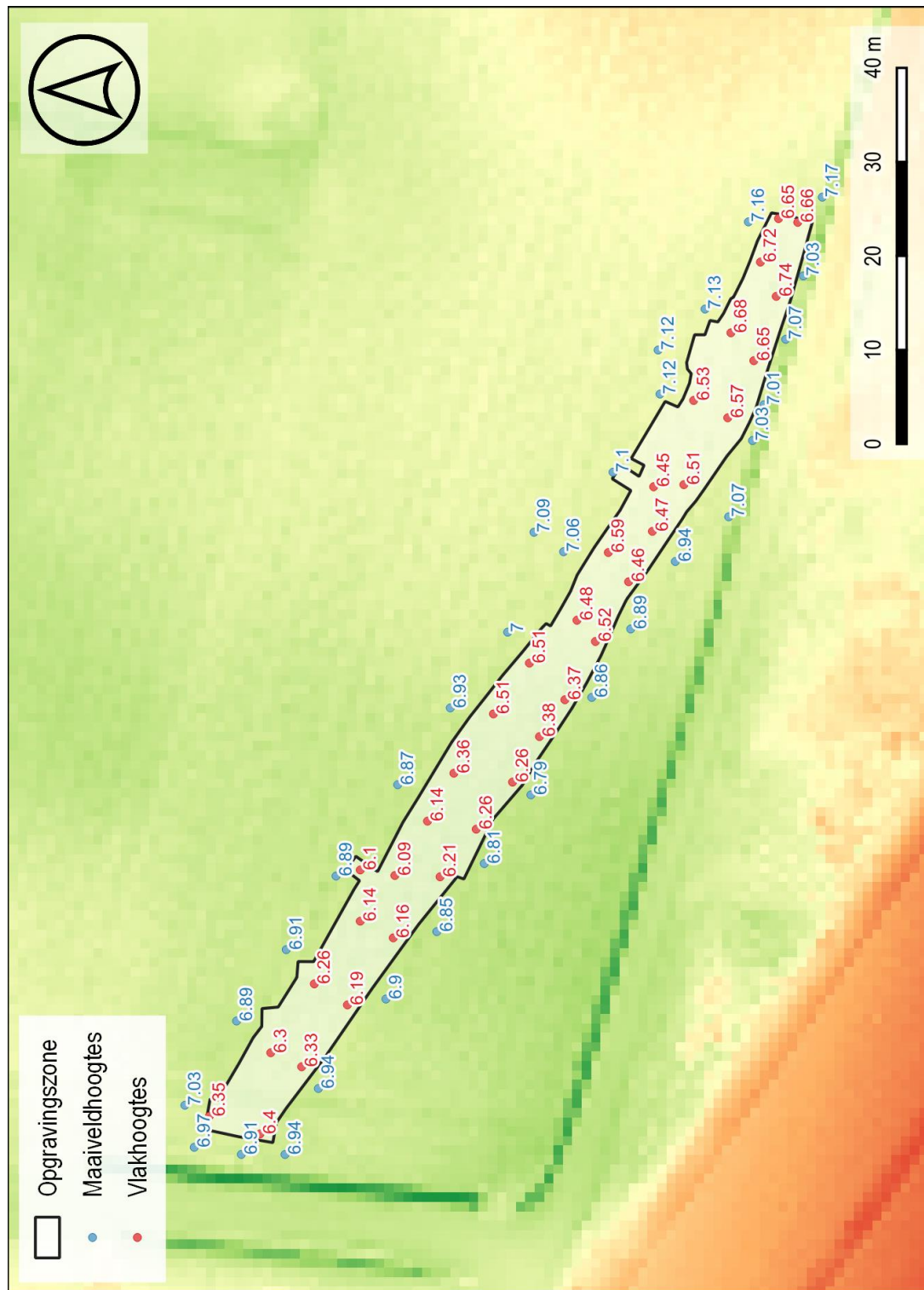
Ap: 0 tot 35 cm (-mv): Homogeen, humeus, donkergrijszwart, zand

C: 35 tot ... cm (-mv): Homogeen, beigegeel, zand, roestverschijnselen op de overgang naar de ploeglaag (= restant Bs horizont?)

Profiel 1 is representatief voor het volledige opgravingsgebied. De aardkundige opbouw kan beschreven worden als een **AC**-profiel. Goed ontwikkelde of bewaarde bodems werden niet waargenomen. De afwezigheid van bodemontwikkeling is te wijten aan het bewerken van land. De moederbodem bestaat uit zand, welke vermoedelijk op fluviatiele wijze werd afgezet.

Deze vaststellingen komen overeen met de weergegeven bodemtypes, de quartair geologische kaart en het landschappelijk bodemonderzoek (2023E247).

Het archeologisch leesbaar niveau manifesteert zich bovenaan de C-horizont op een hoogte tussen 6,74m TAW en 6,09m TAW.

2.3.4 Voorlopige beschrijving van de archeologische site op basis van het sporen- en vondstenbestand

2.3.4.1 Analyse van de opbouw van de archeologische site

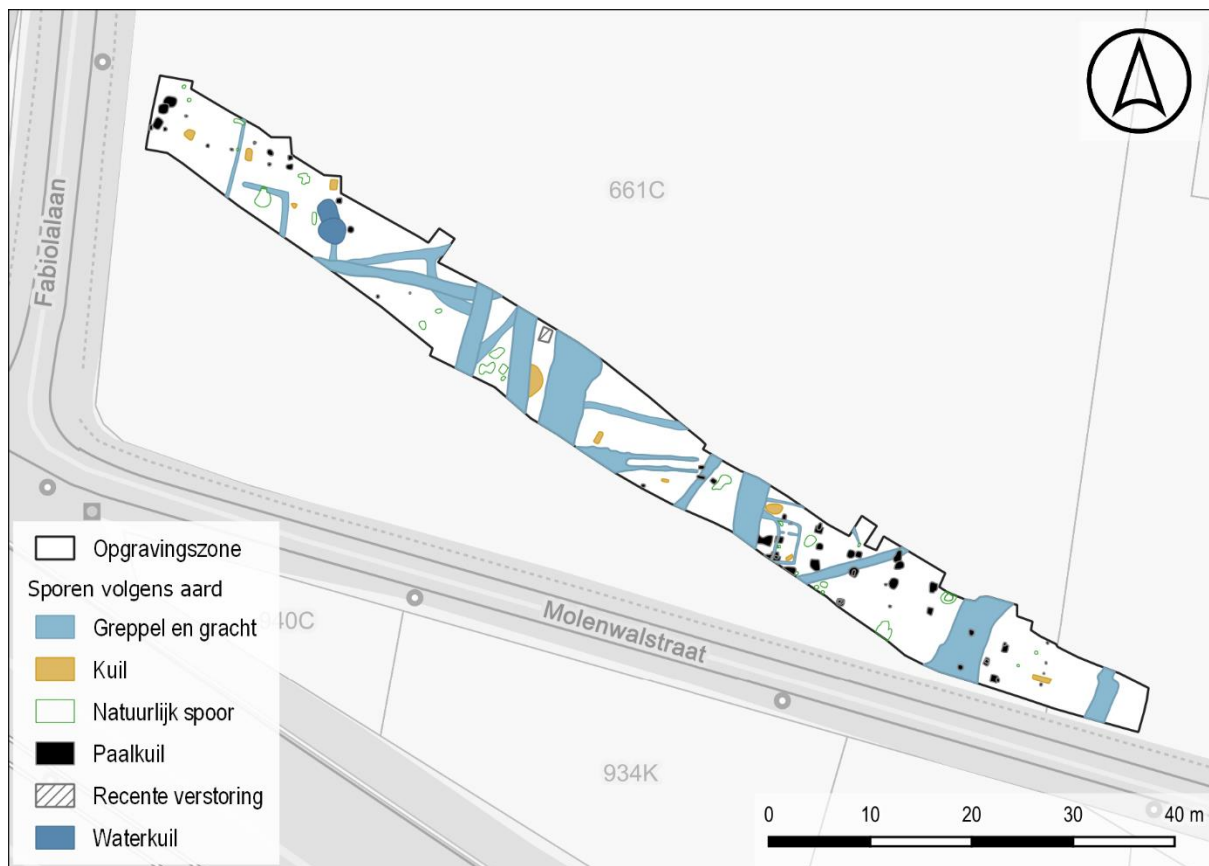
Tijdens de opgraving werden sporen aangetroffen uit de late ijzertijd, de volle / late middeleeuwen en de post-middeleeuwen. Het gaat hierbij om kuilen, paalkuilen, greppels, grachten en waterkuilen. De aangetroffen paalkuilen vormen 5 gebouwplattegronden.

2.3.4.2 Analyse van archeologische structuren, spoorcategorieën, spoorcombinaties en individuele sporen

In totaal werden 105 sporen geregistreerd, waarvan 84 weerhouden als archeologisch relevant.

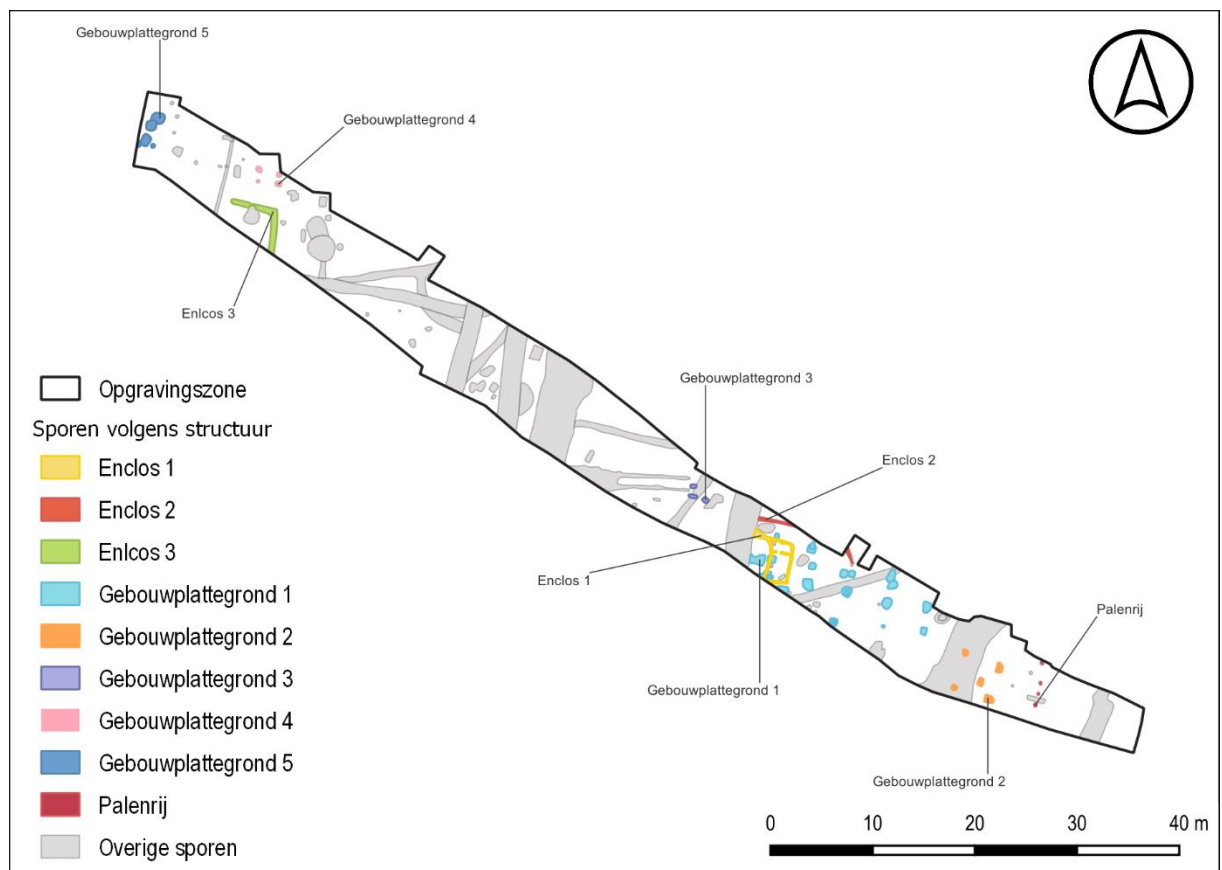
Aard	Aantal
Greppel	11
Gracht	12
Kuil	10
Paalkuil	49
Waterkuil	2

Tabel 5: Weergave van de relevante archeologische sporen.

Figuur 31: Thematische kaart

Hieronder worden de sporen per categorie besproken waarbij ze gelinkt kunnen worden aan één of meerdere spoorcombinaties.

Figuur 32: Thematische kaart met aanduiding van de structuren.

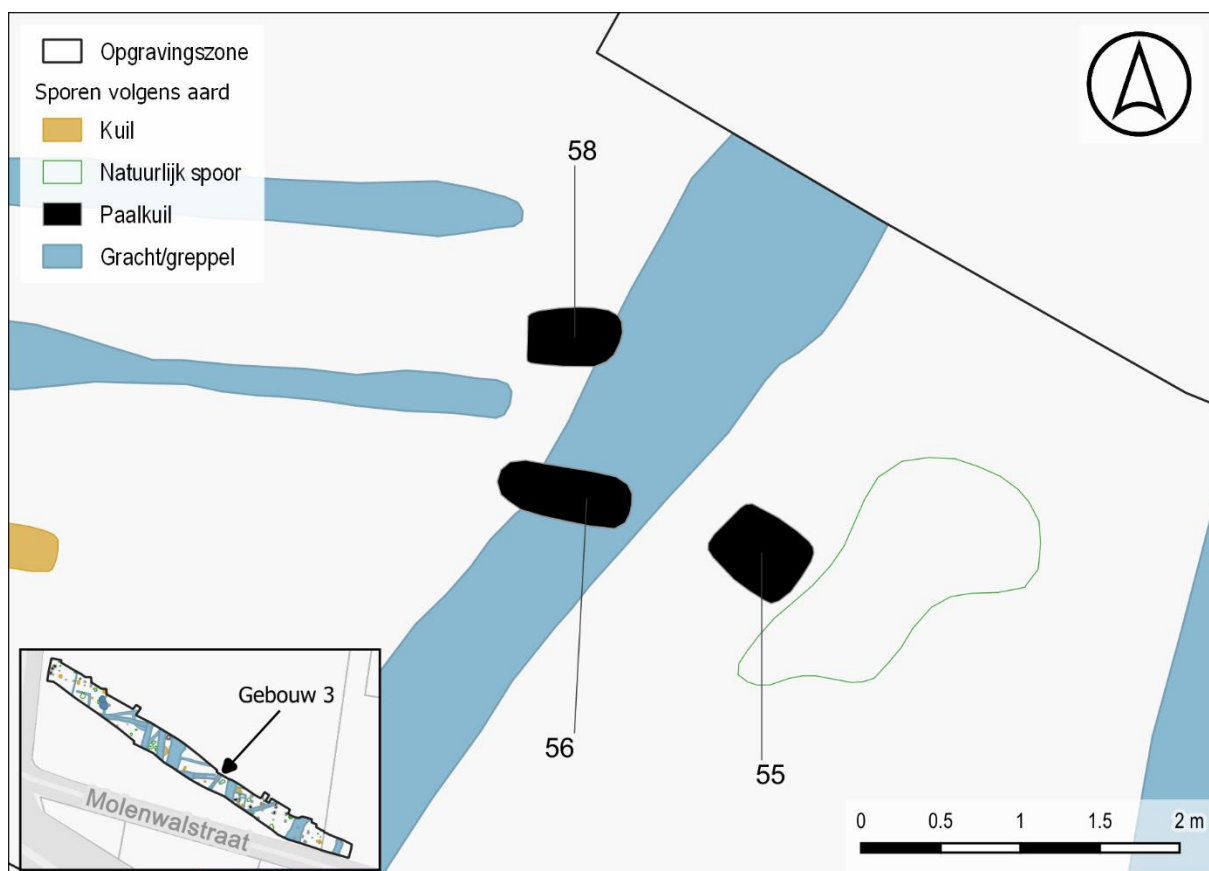
2.3.4.2.1 Paalkuilen

2.3.4.2.1.1 Ongedateerd

2.3.4.2.1.1.1 Gebouwplattegrond 3

Direct ten noordwesten van gebouwplattegrond 1 manifesteert zich een bijgebouw bestaande uit drie paalkuilen (S55, S56 & S58). Uit de paalkuilen konden geen vondsten worden gerecupereerd. Deze oversnijden wel een gracht te dateren in de late ijzertijd. Uit S56 werd een staal (VNR 35) voor natuurwetenschappelijk onderzoek genomen.

In vlak toonden de paalsporen een afgeronde rechthoekige vorm met afmetingen variërend tussen 57cm x 37cm en 85cm x 35cm. In coupe toonden deze een komvormige bodem bewaard tussen 20cm en 40cm diep.

Figuur 33: Grondplan gebouwplattegrond 3

Figuur 34: S55 in vlak

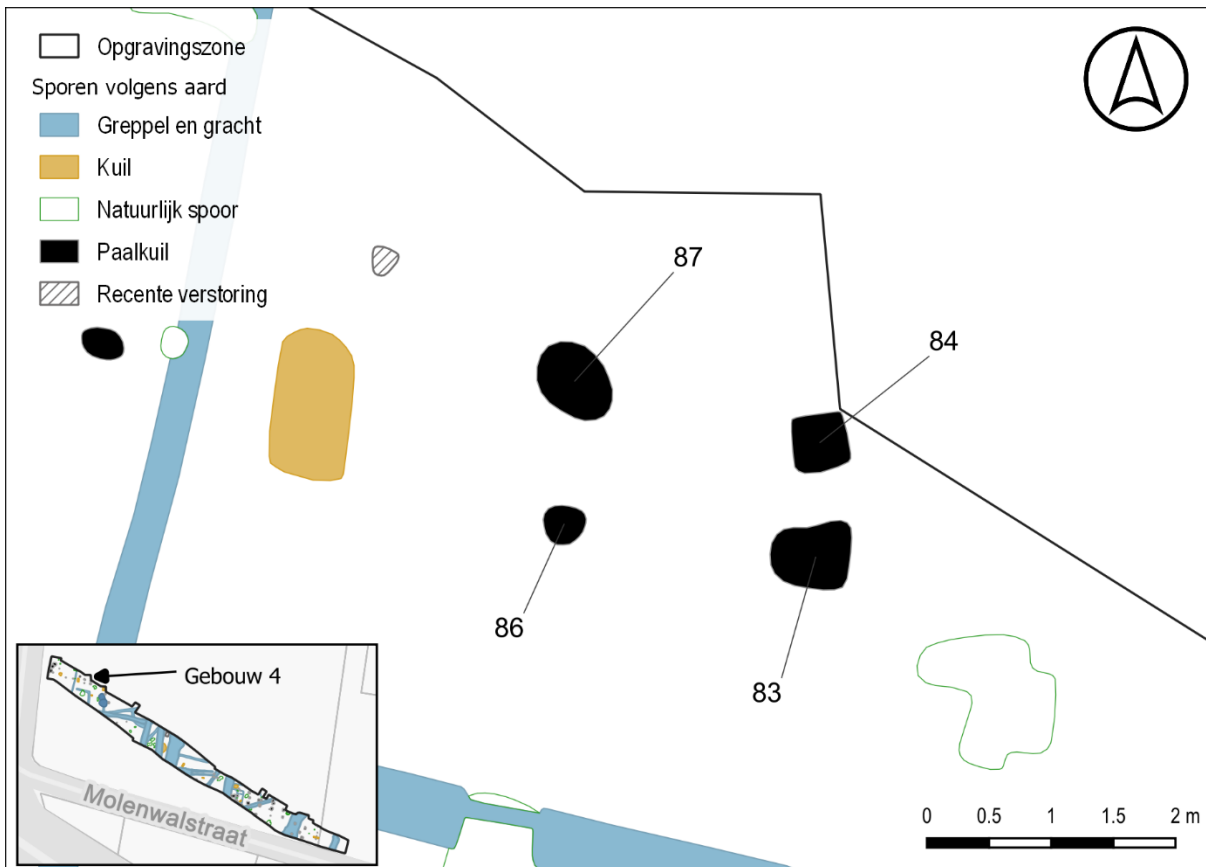

Figuur 35: S55 in coupe

2.3.4.2.1.1.2 Gebouwplattegrond 4

In het noordwesten van het terrein komt een vierpalig bijgebouw (S83, S84, S86 & S87) voor. Het rechthoekig gebouw heeft een interne oppervlakte van ca. 2m². Er werden geen vondsten aangetroffen. Uit S83 werd een staal (VNR 46) voor natuurwetenschappelijk onderzoek genomen.

In vlak toonden de paalsporen een rond-ovaal tot afgeronde rechthoekige vorm met afmetingen variërend tussen 32cm x 33cm en 72cm x 53cm. In coupe toonden deze een komvormige bodem tot ca. 20cm diep bewaard.

Figuur 36: Grondplan gebouwplattegrond 4

Figuur 37: S87 in vlak

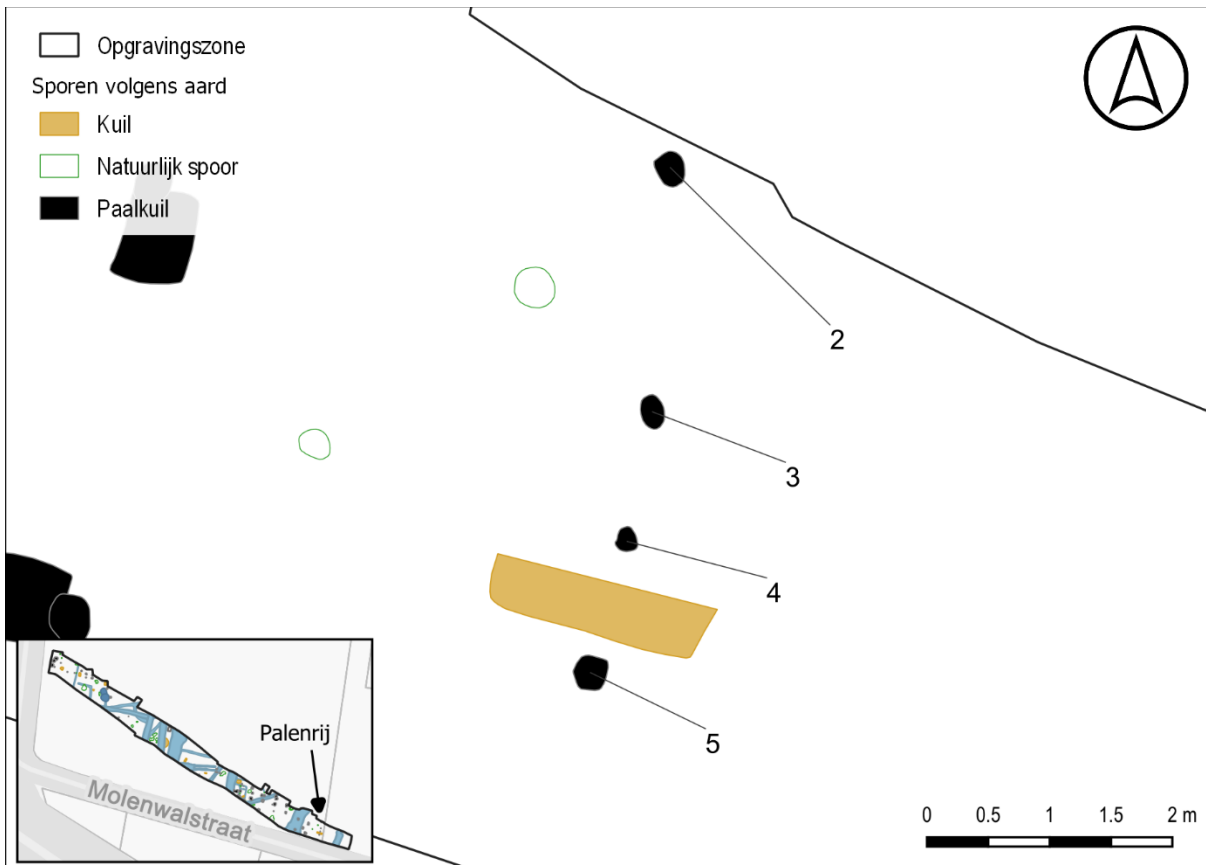

Figuur 38: S87 in coupe

2.3.4.2.1.1.3 Palenrij

In het uiterste zuidoosten van het projectgebied komt een N-Z georiënteerde palenrij (S2, 3, 4 & 5) voor welke vermoedelijk kan geïnterpreteerd worden als afsluiting. In de paalkuilen werden geen vondsten aangetroffen. Datering blijft dus ongekend. Het is mogelijk dat deze palenrij als recent te beschouwen is.

In vlak toonden de paalsporen een ronde tot ovale vorm met afmetingen variërend tussen 29cm x 29cm. In coupe toonden deze een vlakke bodem bewaard tussen 5cm en 20cm diep.

Figuur 39: Grondplan palenrij

Figuur 40: Coupe S5

2.3.4.2.1.2 IJzertijd / Romeinse tijd

2.3.4.2.1.2.1 S22

S22 heeft een min of meer ronde vorm met 28cm diameter. In coupe toont deze een vlakke bodem bewaard tot ca. 20cm diep. S22 kan vermoedelijk als paalkuil geïnterpreteerd worden. Deze komt voor ter hoogte van het gebouwplattegrond 1 maar kan op basis van het aangetroffen aardewerk veel vroeger gedateerd worden, namelijk ijzertijd / Romeinse tijd.

Figuur 41: Coupe S22

2.3.4.2.1.3 Volle middeleeuwen / overgang late middeleeuwen

2.3.4.2.1.3.1 Gebouwplattegrond 1

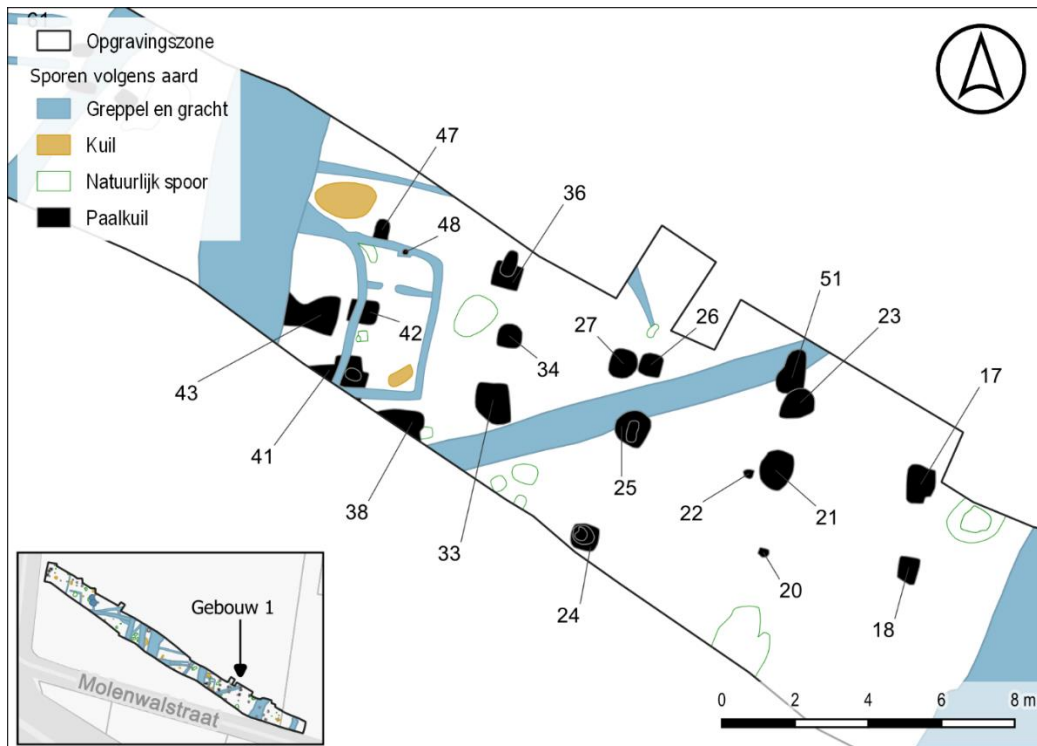
In het zuidoosten van het terrein komt een gedeeltelijke gebouwplattegrond voor met een NW-ZO oriëntatie. Er zijn duidelijk 2 parallelle palenrijen te onderscheiden gevormd door minstens 4 à 5 palenkoppels. De binnenste rij (S41, S33, S25, S21 & S17) is beduidend dieper gefundeerd. Deze paalkuilen kunnen dan ook beschouwd worden als dakdragende staanders. De staanders worden aan de buitenzijde op een afstand van ongeveer 100cm geflankeerd door een ondieper gefundeerde paal. Deze buitenste rij palen (S42, S34, S26 & S23) had vermoedelijk een verstevigende functie voor de wanden of het overhellend dak. De totale lengte en breedte zijn onbekend door de beperkingen van het opgravingsgebied. De minimum lengte bedraagt 17.5m. Verder is het gebouw onderverdeeld in minimum 4 traveeën van ca. 3.2m breed. Vermoedelijk kan dit gebouw geïnterpreteerd worden als een woonstalhuis. Aan de noordwestelijke zijde komen extra palen (S47, S36) voor en aan de noordzijde is een afbakeningsgreppel (S50 & S52) te zien. Deze kunnen wijzen op een eventueel stalgedeelte. Het gebouw kan geïnterpreteerd worden als een typisch volmiddeleeuws drieschepig gebouw, waarvan enkel de noordelijke zijde binnen de opgravingszone is aangetroffen. Dit sluit aan bij het driebeukig hallentype⁹ en bij het huistype H4 volgens de typologie van Huijbers.¹⁰ Het aangetroffen aardewerk betreft 9 wanden handgevormd vroeggrijs, 14 wanden grijs gebakken gedraaid aardewerk en 1 rood gebakken rand van een kogelpot. Het betreft een rand van het type L37: een licht uitstaande, bovenaan afgeplatte rand met extern verlengde, afgeronde lip en

⁹ De Clercq 2017

¹⁰ Huijbers 2007, p. 134-162

lichte binnenlip¹¹. Dit wijst op een datering in de richting van het tweede kwart van de 12de tot het derde kwart van de 13de eeuw. Tot slot werden uit de paalkuilen stalen genomen voor natuurwetenschappelijk onderzoek.

In vlak toonden de paalsporen een ovale tot afgeronde rechthoekige vorm met afmetingen variërend tussen 65cm x 60cm en 100cm x 90cm. In coupe kwamen vooral vlakke tot komvormige profielen voor bewaard tussen 10cm en 60cm diep.

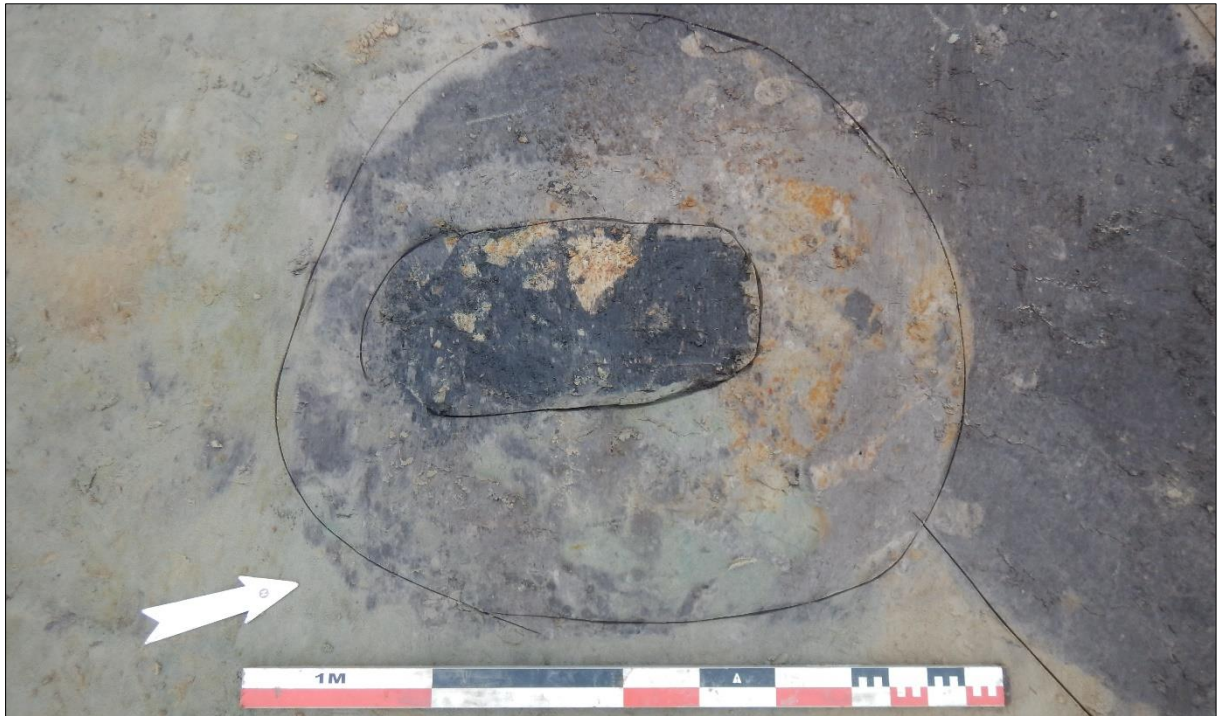

Figuur 42: Grondplan gebouwplattegrond 1

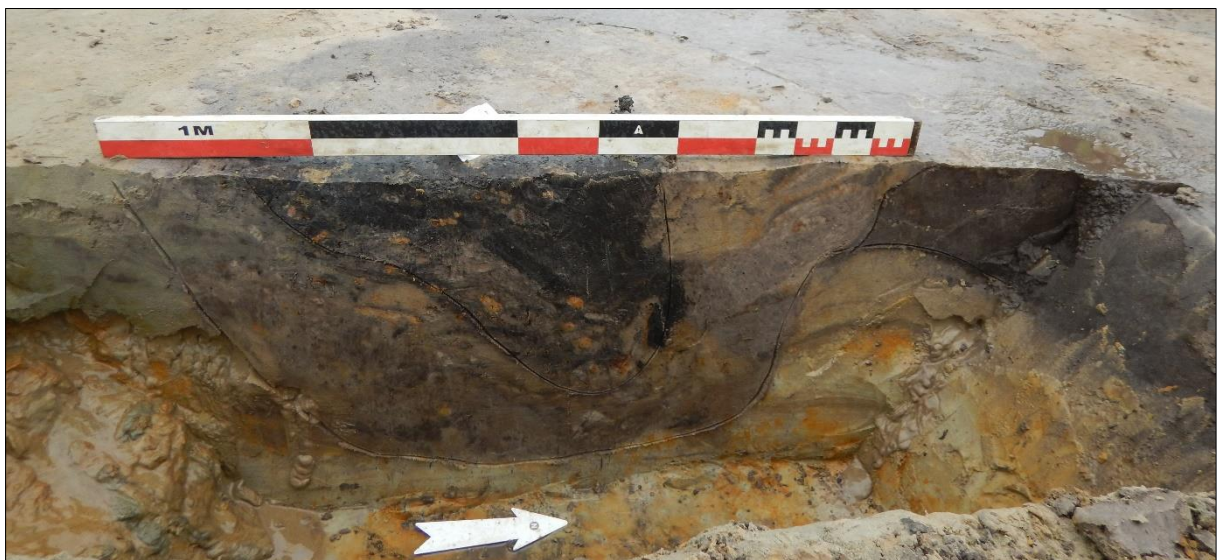

Figuur 43: Gebouwplattegrond 1

¹¹ De Groote 2008, p. 197-199.

Figuur 44: S25 in vlak

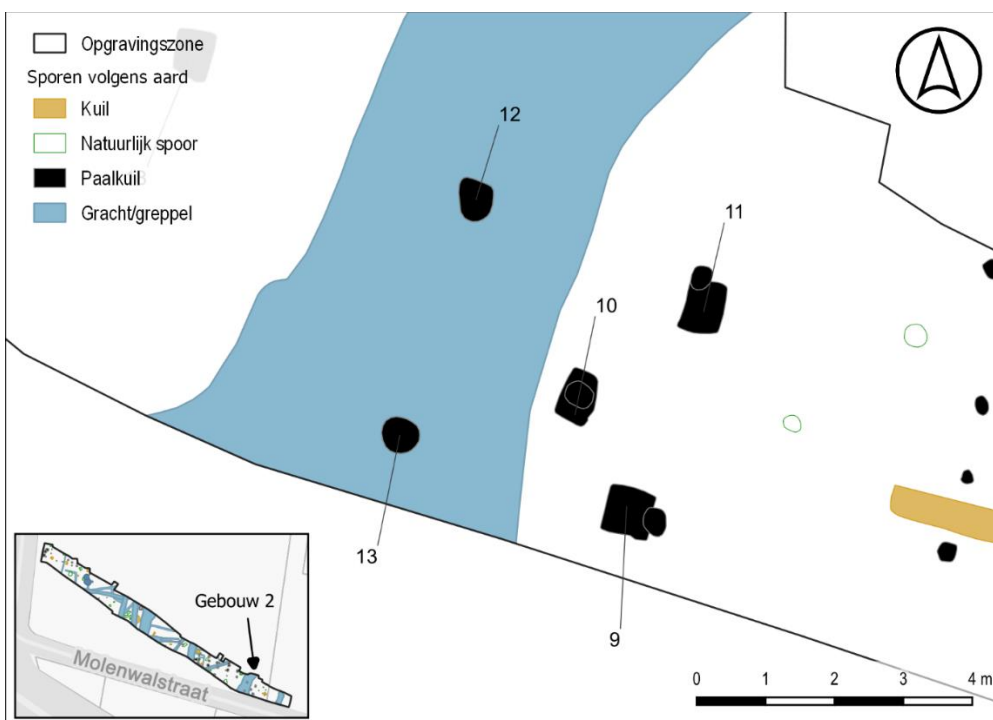

Figuur 45: S25 in coupe

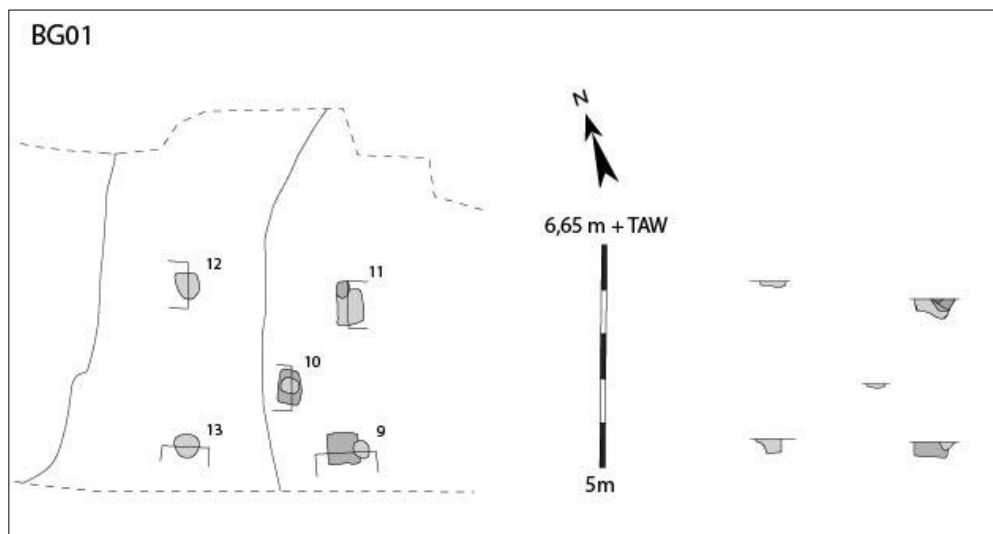
2.3.4.2.1.3.2 Gebouwplattegrond 2

Direct ten zuidoosten van gebouwplattegrond 1 komt een vijfpalig bijgebouw (S9, S10, S11, S12 & S13) voor van 3.5m x 3.5m met een interne oppervlakte van ca. 12m². Het betreft een vierkante gebouwplattegrond met één centraal ondersteunende paal (S10). Uit de paalkuilen konden 2 wanden gedraaid grijs aardewerk (VNR 3 & 7), 1 wand handgevormd vroeggrijs (VNR 3) en 1 wand Eifelwaar (VNR 5) worden gerecupereerd. Dit aardewerk is te dateren in de volle middeleeuwen. Op basis van het wandfragment Eifelwaar (vermoedelijk Mayen) kan zelfs meer specifiek een datering in het laatste kwart van de 12de / eerste kwart 13de eeuw verwacht worden.

In vlak toonden de paalsporen een ronde tot afgeronde rechthoekige vorm met afmetingen variërend tussen 50cm x 55cm en 78cm x 57cm. In coupe toonden deze een komvormige tot vlakke bodem bewaard tussen 10cm en 40cm diep.

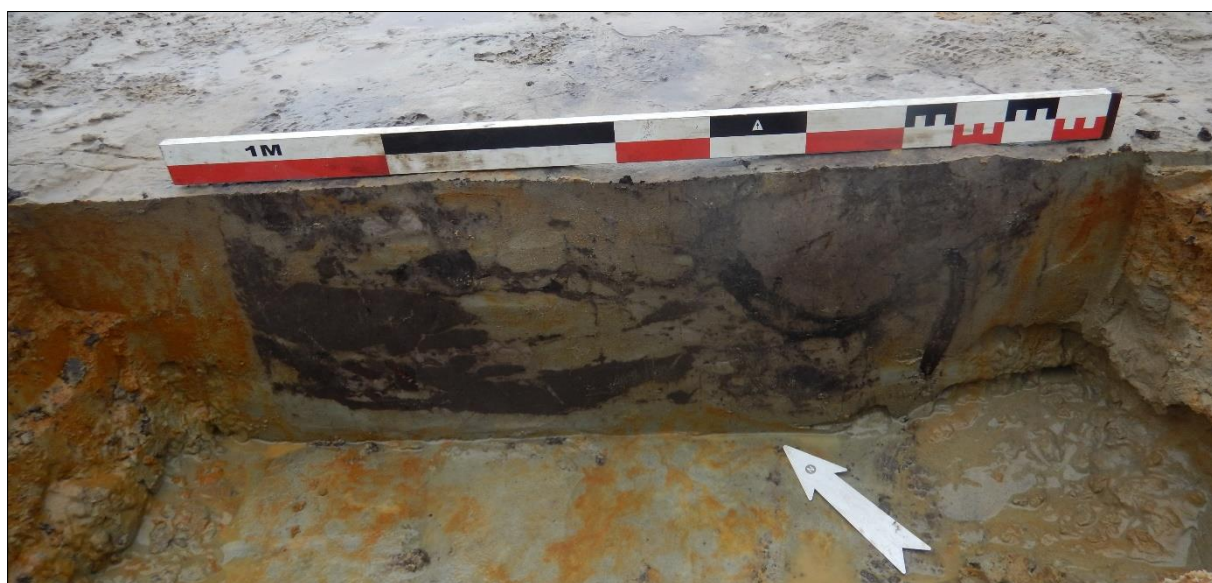
Figuur 46: Grondplan gebouwplattegrond 2

Figuur 47: Gebouwplattegrond 2

Figuur 48: S9 in vlak

Figuur 49: S9 in coupe

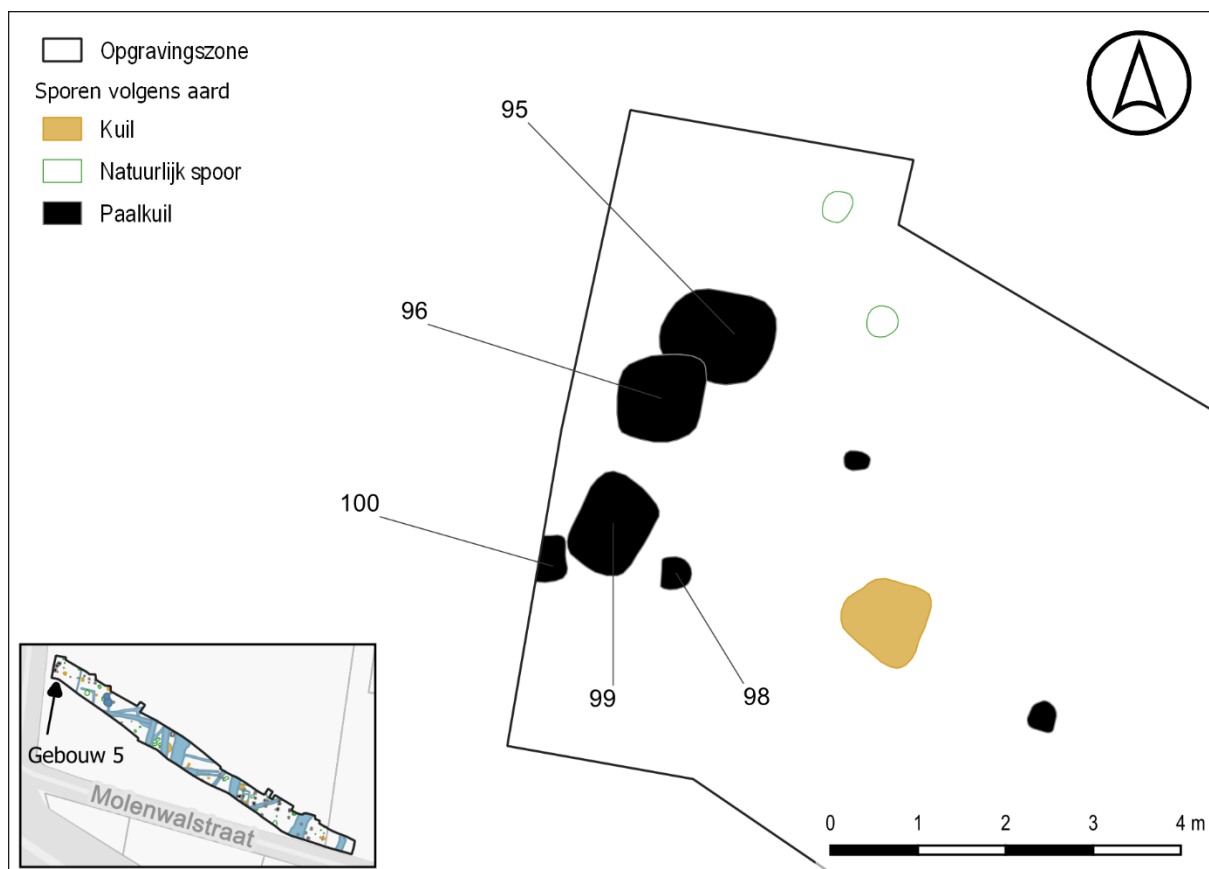
2.3.4.2.1.3.3 Gebouwplattegrond 5

In het uiterste noordwesten is een palencluster (S95, S96, S98, S99 & S100) zichtbaar welke vermoedelijk kan geïnterpreteerd worden als deel van een gebouw. Het is niet uitgesloten dat ook S47 als paalkuil kan geïnterpreteerd worden. Vermoedelijk strekt de rest van het gebouw zich verder naar het westen uit. Uit de paalkuilen konden 45 wanden gedraaid grijs aardewerk (VNR 42 & 51), 3 fragmenten maalsteen (tefriet) (VNR 50) en 5 randen van 3 verschillende kogelpotten (VNR 42 & 51) worden gerecupereerd. De aangetroffen randtypes zijn¹²:

- L37: Licht uitstaande, bovenaan afgeplatte rand met extern verlengde, afgeronde lip en met binnenlip.
- L37A: Licht uitstaande rand met extern verlengde, afgeronde lip en een uitgesproken dekselgeul.
- L33: Vrij zware, bovenaan afgeplatte rand met een naar buiten verdikte en afgeronde top.

Deze vondsten zijn te dateren in het tweede kwart van de 12de eeuw tot het derde kwart van de 13de eeuw. Tot slot werd uit S95 een staal (VNR 52) genomen voor verder natuurwetenschappelijk onderzoek.

In vlak toonden de paalsporen een afgeronde rechthoekige vorm met afmetingen variërend tussen 37cm x 33cm en 110cm x 84cm. In coupe toonden deze een komvormige tot onregelmatige bodem bewaard tussen 10cm en 50cm diep.

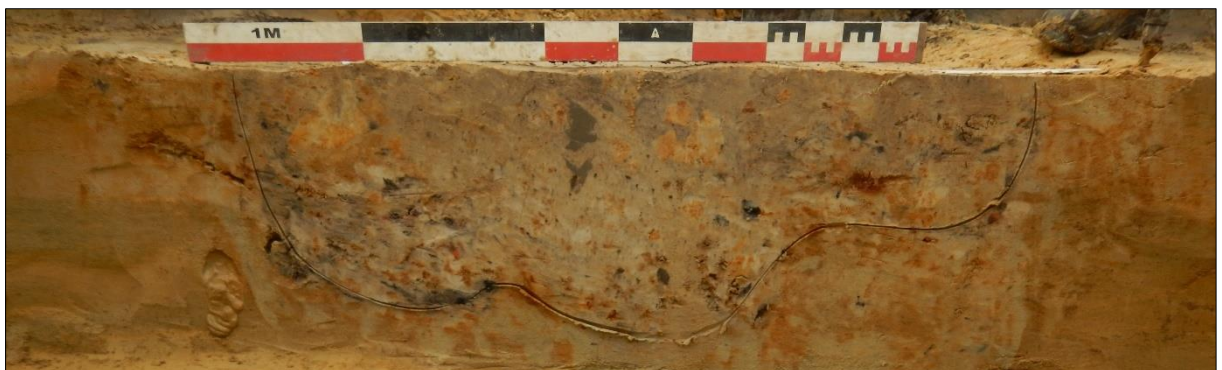

Figuur 50: Grondplan gebouwplattegrond 5

¹² De Groote 2008, p. 197-199.

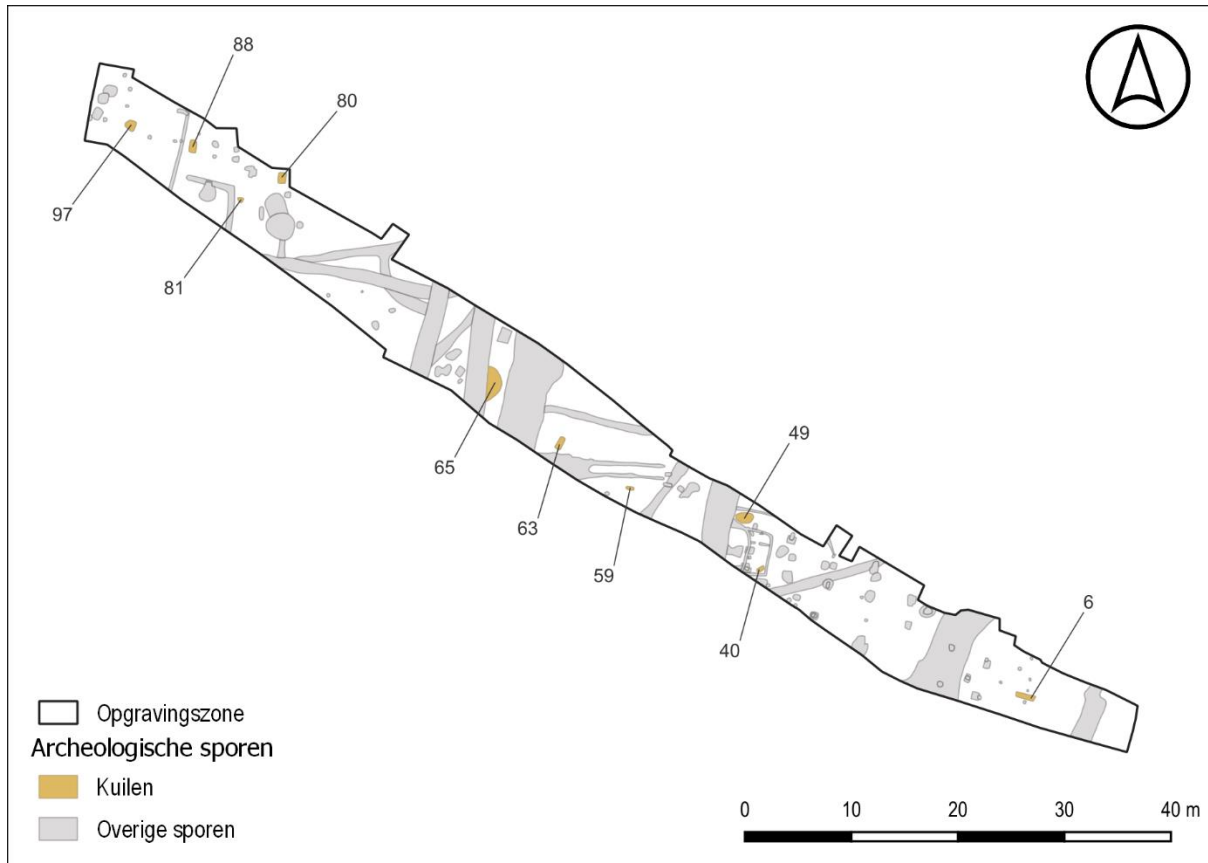
Figuur 51: S99 in vlak

Figuur 52: S99 in coupe

2.3.4.2.2 Kuilen

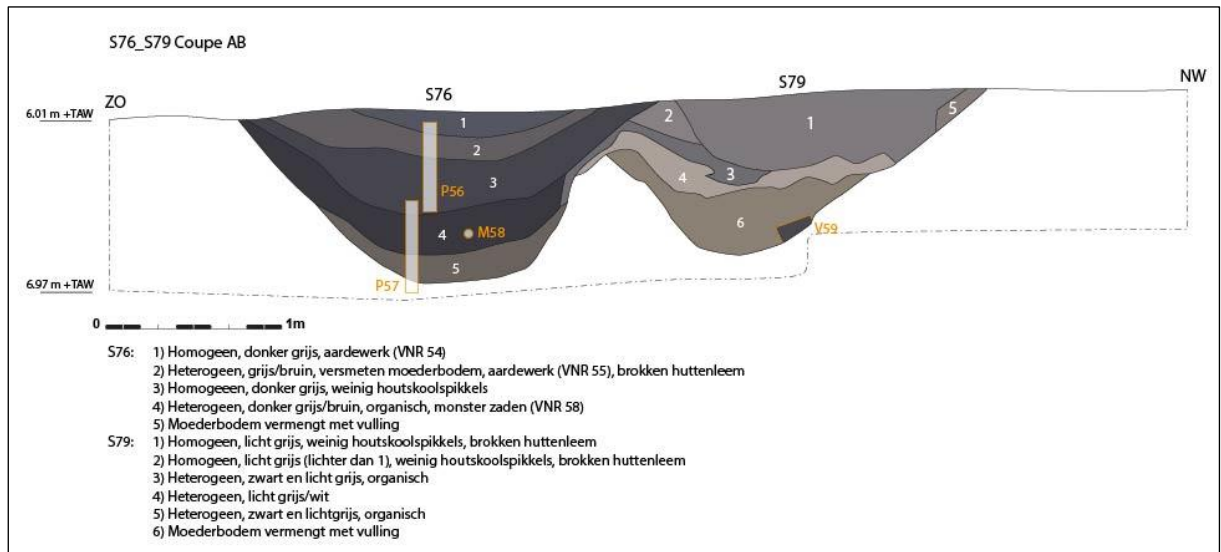
Verspreid over het projectgebied komen 12 kuilen voor, waaronder 2 waterkuilen. De juiste functie van de overige kuilen blijft onduidelijk. In S65 & S97 werd telkens 1 scherp vroegrijks aardewerk aangetroffen. Deze zijn ruim te dateren in de 9^e-12^e eeuw. Het is niet uitgesloten dat S80, S88 & S97 kunnen gezien worden als onderkantjes van paalkuilen waarbij ze samen een NW-ZO georiënteerde gebouwplattegrond vormen.

Figuur 53: Overzicht van de aangetroffen kuilen

2.3.4.2.3 Waterkuil

In het noordwesten van het projectgebied werd een dubbele waterkuil (S76 / S79) aangetroffen. Waarbij S79 wordt oversneden en dus ouder is dan S76.

Figuur 54: S76 + S79

S79

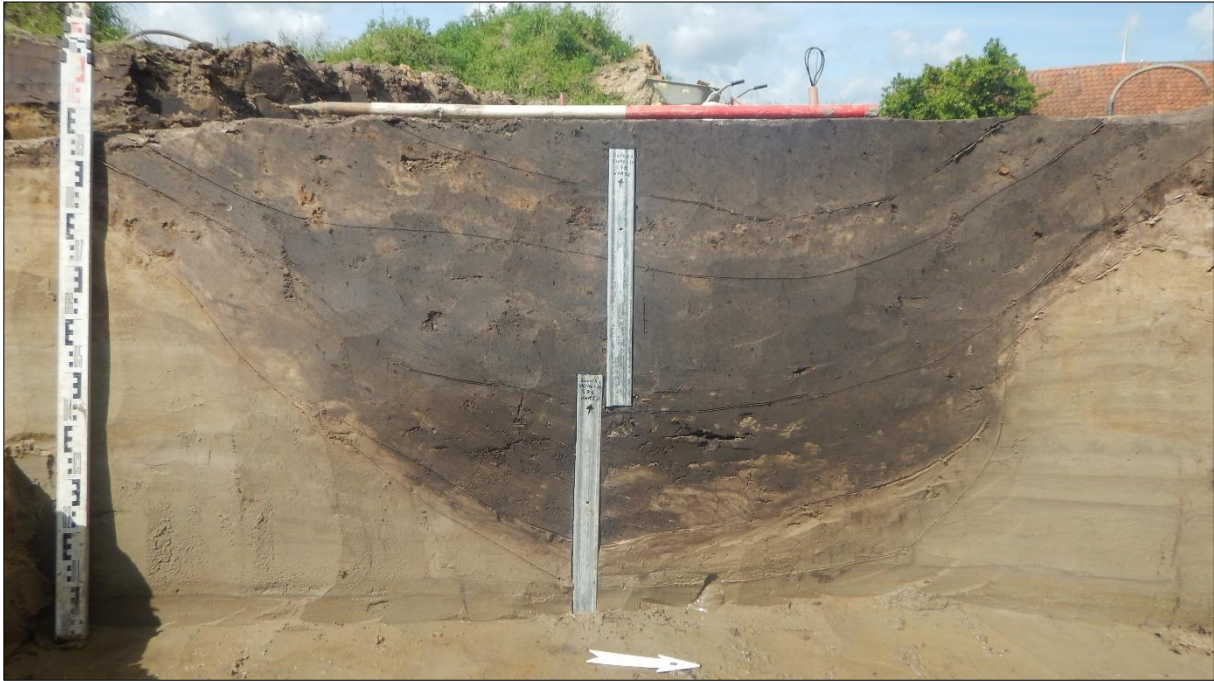
Waterkuil S79 heeft in vlak een ovaalvorm van 185cm x ...cm. In coupe toont deze een min of meer komvorm tot 90cm diep bewaard. De vulling wordt onderaan (laag 3, 4, 6) gekenmerkt door verrommelde pakketten moederbodem. Hier werd 1 grijze wandscherf (VNR 62) in aangetroffen. Vervolgens werd de kuil met 1 pakket gedempt (laag 2 & 5). Tot slot werd nog eens een kuil heruitgegraven om deze dan opnieuw te dempen (laag 1).

Figuur 55: Coupe S79

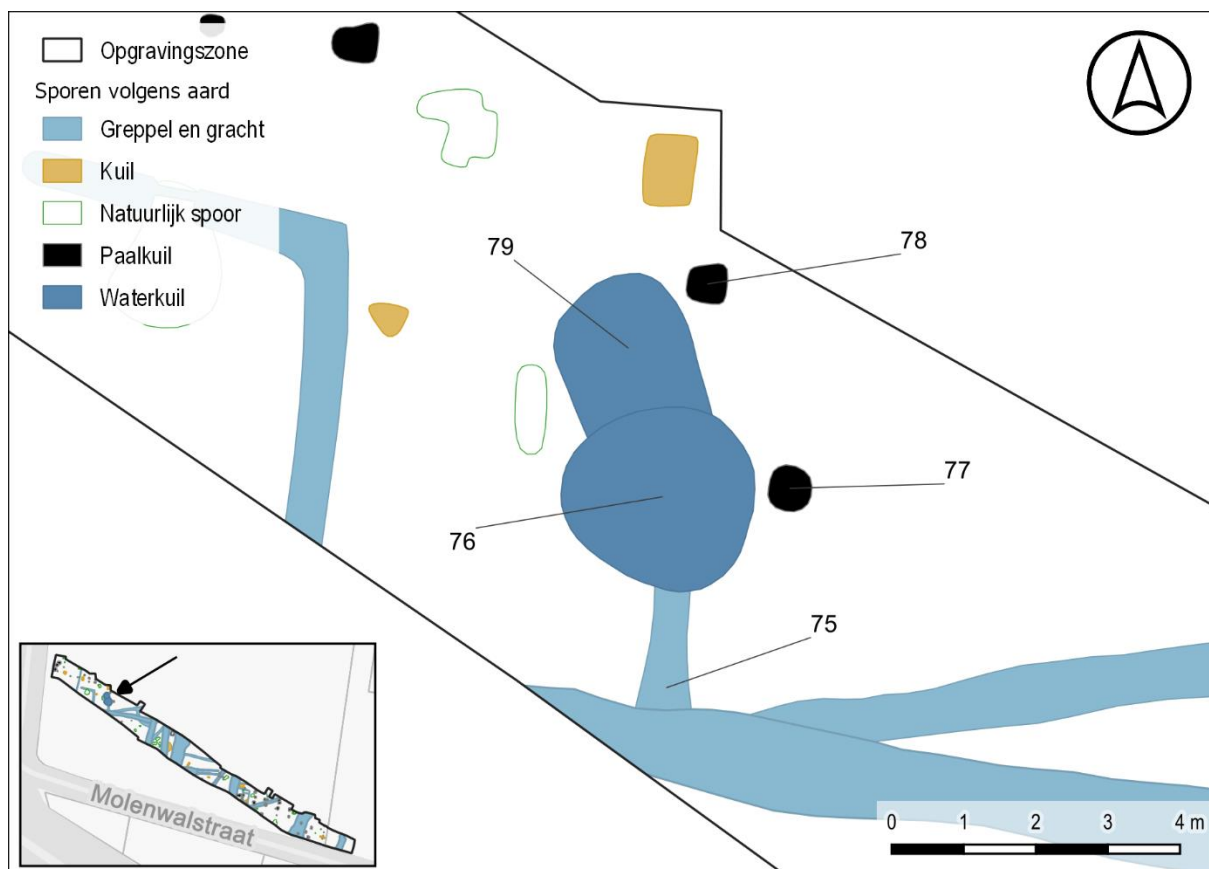
S76

Waterkuil S76 heeft in vlak een circulaire vorm met een diameter van ca. 250cm. In coupe toont deze een komvorm tot 100cm diep bewaard. De vulling wordt onderaan (laag 5) gekenmerkt door een verrommeld pakket moederbodem. Vervolgens werd de kuil in 4 fases gedempt (laag 1, 2, 3 & 4). Fases 1, 2 & 3 volgen elkaar snel op en kunnen op basis van aardewerk (VNR gedateerd worden in de 12^e-13^e eeuw.

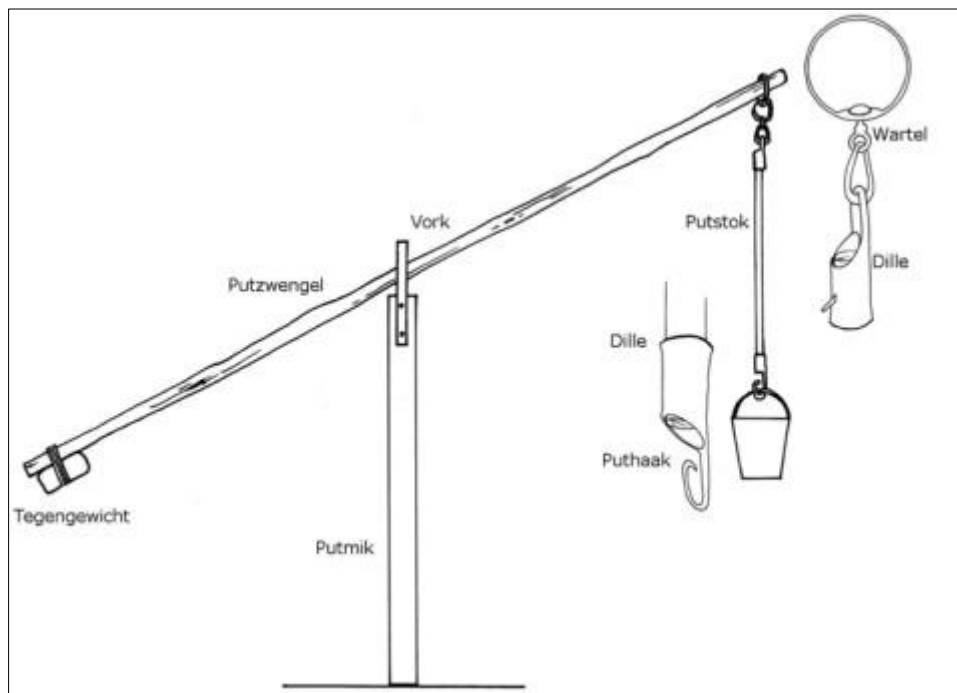

Figuur 56: Coupe S76.

Op 20cm ten oosten van zowel S76 als S79 komt een paalkuil (S77 & S78) voor. Beide hebben in vlak een afgeronde vierkante tot ronde vorm met een diameter van ca. 60cm. Vermoedelijk kunnen deze geïnterpreteerd worden als de paalkuil van een putwip (een houten hefboom waarmee men snel een emmer kon vullen).

Figuur 57: Detailgrondplan van waterkuil met S75, S77 & S78

Figuur 58: Putwip (© het MOT)

Figuur 59: Coupe S78

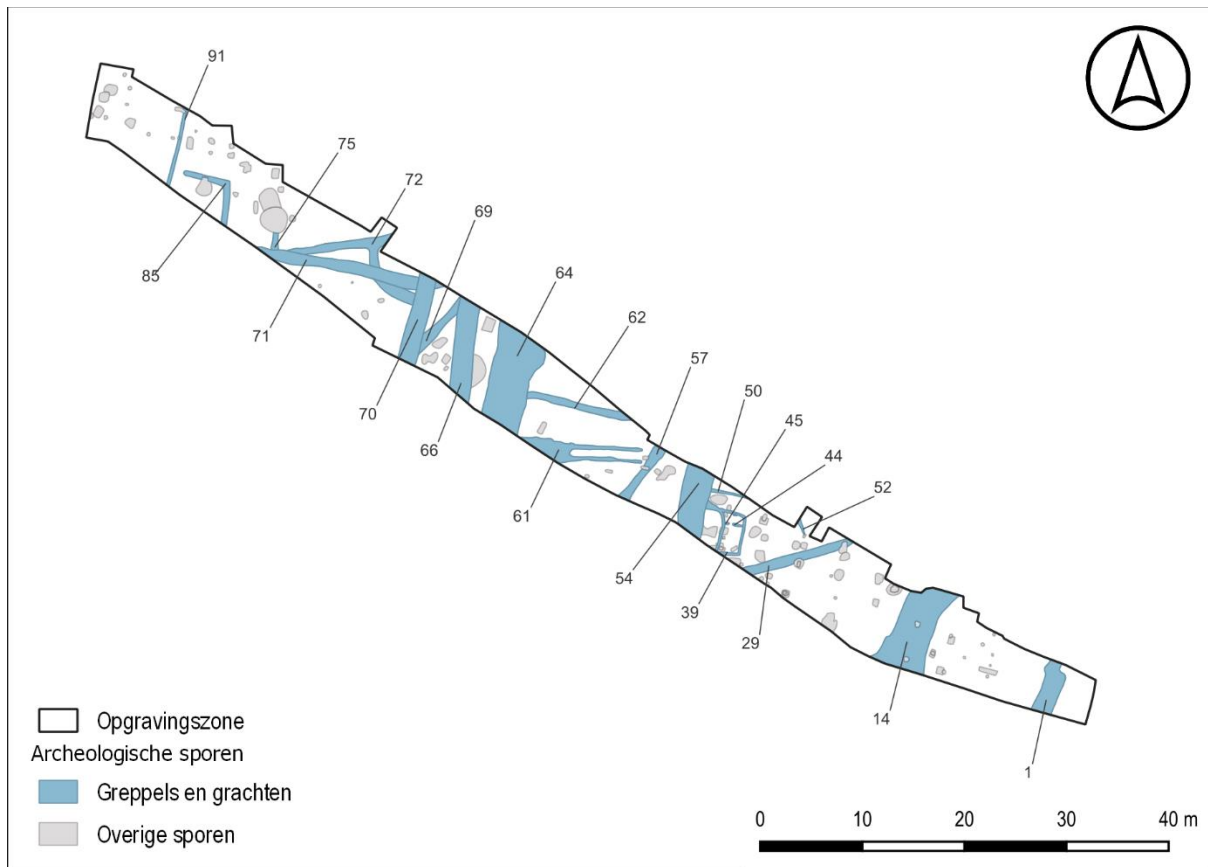
Waterkuil S76 was via een greppel (S75) verbonden met een gracht (S71) welke op basis van aardewerk eveneens in de 12^e-13^e eeuw gedateerd kan worden.

Figuur 60: S75 in vlak

2.3.4.2.4 Greppels & grachten

Op het projectgebied werden 23 grachten en greppels met uiteenlopende datering geregistreerd.

Figuur 61: Overzicht van de greppels en grachten

2.3.4.2.4.1 Late ijzertijd

S57 is een NO-ZW georiënteerde greppel van ca. 70cm breed. In coupe toont deze een komvorm tot 22cm diep bewaard. Uit de heterogene vulling kon aardewerk uit de late ijzertijd worden gerecupereerd.

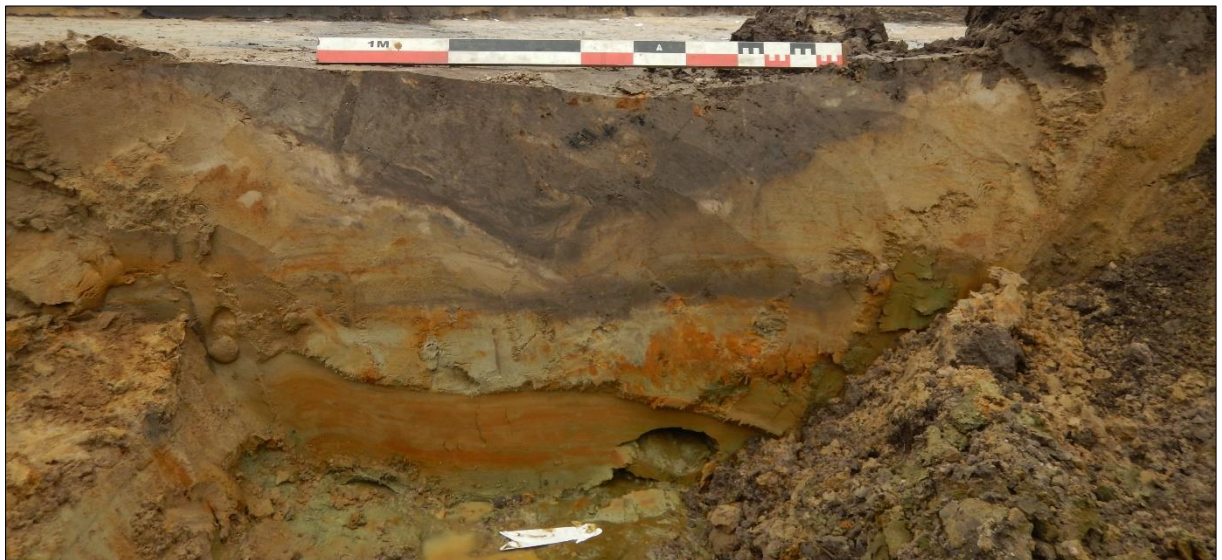

Figuur 62: Coupe S57

2.3.4.2.4.2 Volle middeleeuwen / overgang late middeleeuwen

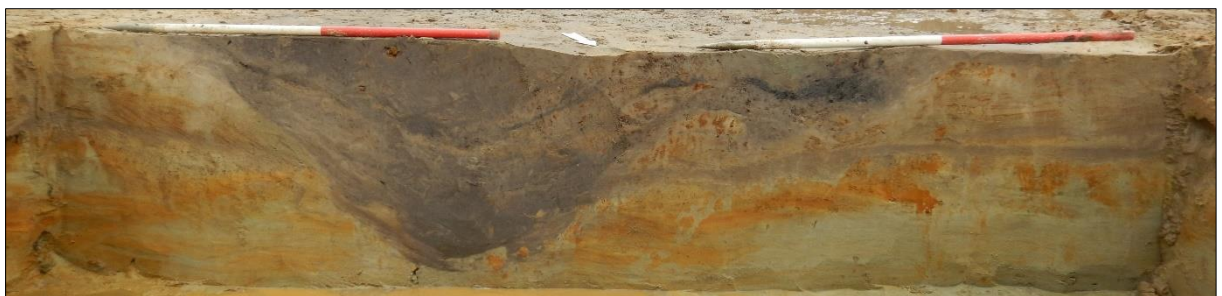
S14 is een NNO-ZZW georiënteerde gracht van ca. 370cm breed. In coupe toont deze een komvorm tot 50cm diep bewaard. Uit de heterogene vulling konden 7 grijze wandscherven uit de volle middeleeuwen worden gerecupereerd. S14 wordt oversneden door gebouwplattegrond 2 die te dateren is in het laatste kwart van de 12de / eerste kwart 13de eeuw.

S29 is een ONO-WZW georiënteerde greppel van ca. 100cm breed. In coupe toont deze een komvorm tot 35cm diep bewaard. Uit de heterogene vulling kon 1 grijze wandscherf uit de volle middeleeuwen worden gerecupereerd. S29 wordt oversneden door gebouwplattegrond 1 die te dateren is in het tweede kwart van de 12de tot het derde kwart van de 13de eeuw.

Figuur 63: Coupe S29

S54 is een N-Z georiënteerde greppel van ca. 260cm breed. In coupe toont deze een komvorm tot 65cm diep bewaard. Uit de heterogene vulling konden 2 grijze wandscherven en 1 wandscherf roodbeschilderd aardewerk worden gerecupereerd. Deze zijn ruim te dateren tussen de late 10^e eeuw en vroege 13^e eeuw.

Figuur 64: Coupe S54

S62 is een W-O georiënteerde greppel van ca. 60cm breed. In coupe toont deze een komvorm tot 35cm diep bewaard. Uit de heterogene vulling konden 3 roodgebakken wandscherven met strooiglazuurvlekken worden gerecupereerd. Deze zijn vermoedelijk te dateren in de 13^e eeuw.

Figuur 65: Coupe S62

S71 is een OZO-WNW georiënteerde greppel van ca. 120cm breed. In coupe toont deze een komvorm tot 50cm diep bewaard. Uit de homogene vulling konden een rand van een vuurklok en een rand van een roodgebakken teil worden gerecupereerd. Deze dateren S71 eind 12^e eeuw-13^e eeuw. S71 is verbonden met de aangetroffen waterkuilen, oversnijdt S72 en wordt zelf oversneden door S70.

Figuur 66: Coupe S71

S72 is een ONO-WZW georiënteerde greppel van ca. 75cm breed. Deze heeft een aftakking naar het zuiden toe. In coupe toont deze een komvorm tot 30cm diep bewaard. Uit de homogene vulling kon 1 wand vroegrijks aardewerk uit de volle middeleeuwen worden gerecupereerd. S72 wordt oversneden door S70 & S71.

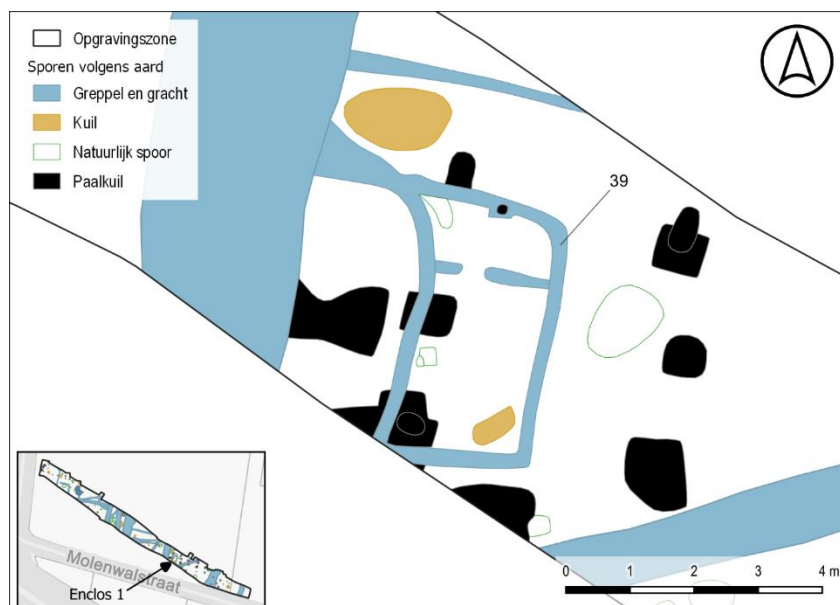

Figuur 67: Coupe S72

2.3.4.2.4.2.1 Ongedateerd (vermoedelijk Volle middeleeuwen / overgang late middeleeuwen)

2.3.4.2.4.2.1.1 Enclos 1

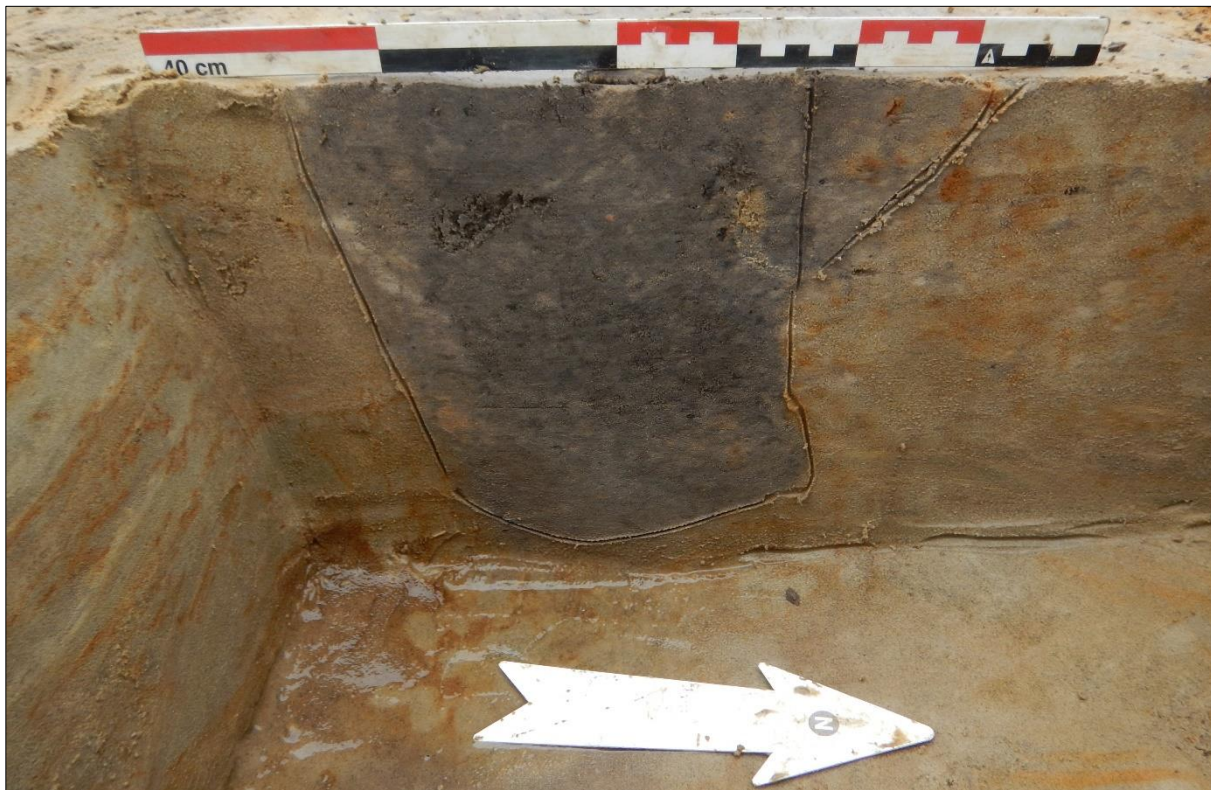
Ter hoogte van gebouwplattegrond 1 is een enclos (S39) aanwezig die de paalsporen oversnijdt en verbonden is met gracht S54. Het betreft een greppel met een afgerond rechthoekig grondplan van ca. 4m x 2m. De ruimte wordt in 2 gedeeld door een dwarse greppel (S44 / S45) welke verbonden is met S39 en in het midden onderbroken. Dit kan geïnterpreteerd worden als een doorgang van de ene zone naar de andere. De greppel toont in coupe een komvorm tot 10cm bewaard. In het noorden van S39 werd in de greppel een paalkuiltje (S48) aangetroffen met een diameter van 16cm. In coupe toont deze een komvorm tot 22cm diep bewaard. De functie van deze enclos is niet geheel duidelijk. Vermoedelijk betreft het een soort afsluiting voor kleine neerhofdieren zoals pluimvee. Een andere piste betreft de omgreppeling van een moestuin aangezien in S48 macroresten van selder werden aangetroffen. Vondstmateriaal werd niet aangetroffen maar op basis van de oversnijding met gebouwplattegrond 1 en de connectie met S54 kan een datering naar voor geschoven worden in de 12^e-13^e eeuw. M.a.w. onderdeel van het volmiddeleeuws erf.

Figuur 68: Detailplan enclos 1

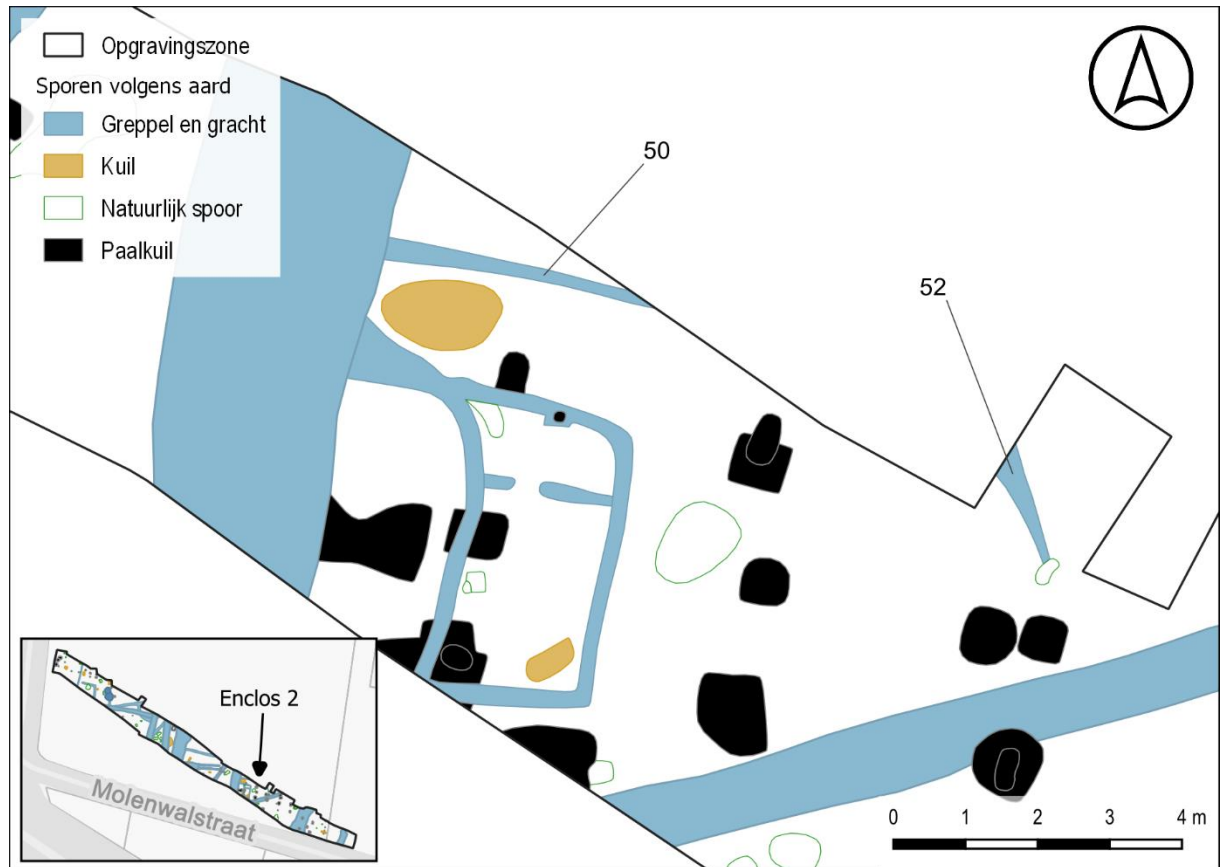

Figuur 69: Coupe S39

Figuur 70: Coupe S48

1m ten noorden van gebouwplattegrond 1 loopt een greppel (S50) van 20cm breed parallel met deze gebouwplattegrond. In coupe toont deze een komvorm tot slechts 10cm bewaard. Vermoedelijk loopt deze verder als S52 en draait zo af naar het zuiden toe waar hij stopt ter hoogte van gebouwplattegrond 1. Mogelijk kan hier dan ook de ingang gesitueerd worden centraal in de noordelijke zijde. Vondsten werden niet aangetroffen maar op basis van oriëntatie en ruimtelijke positie kan deze vermoedelijk tot het volmiddeleeuws erf gerekend worden.

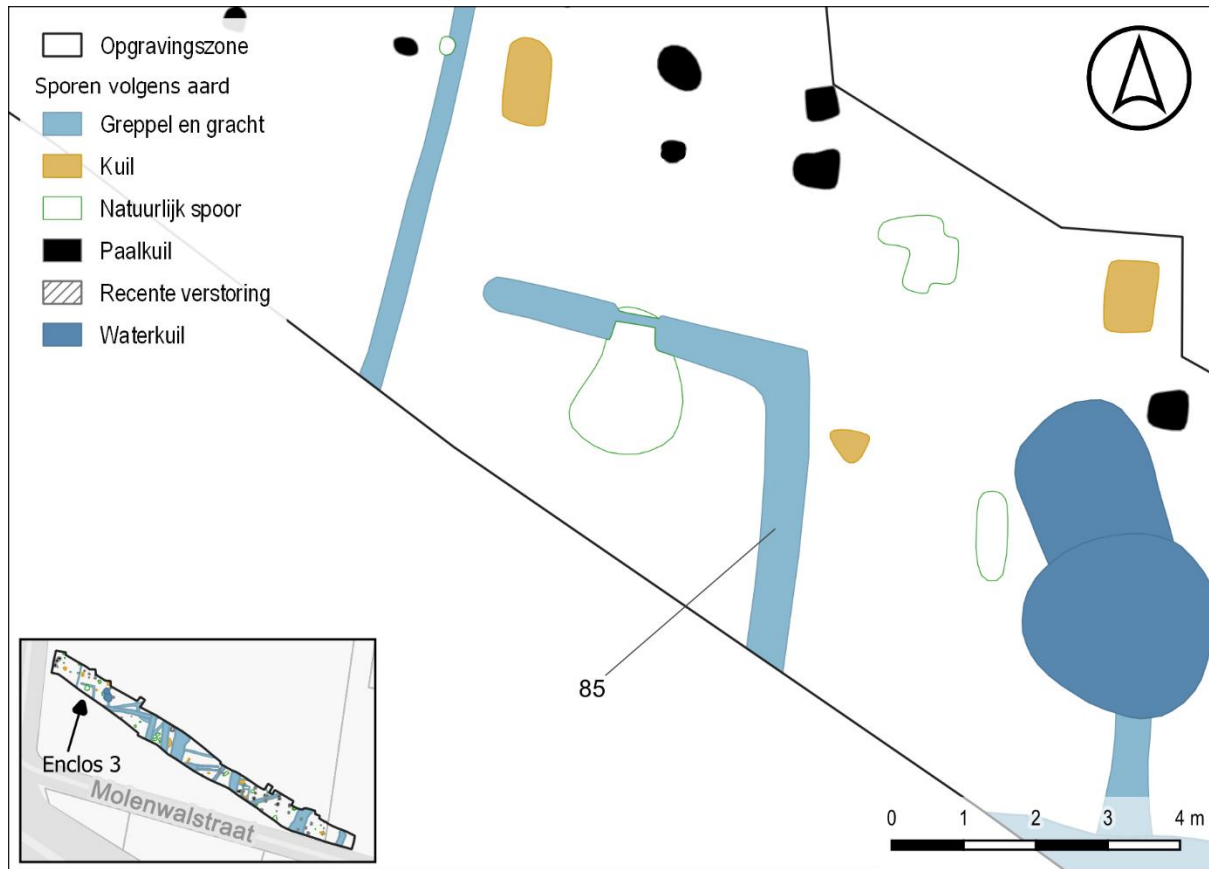

Figuur 71: Detailplan enclos 2

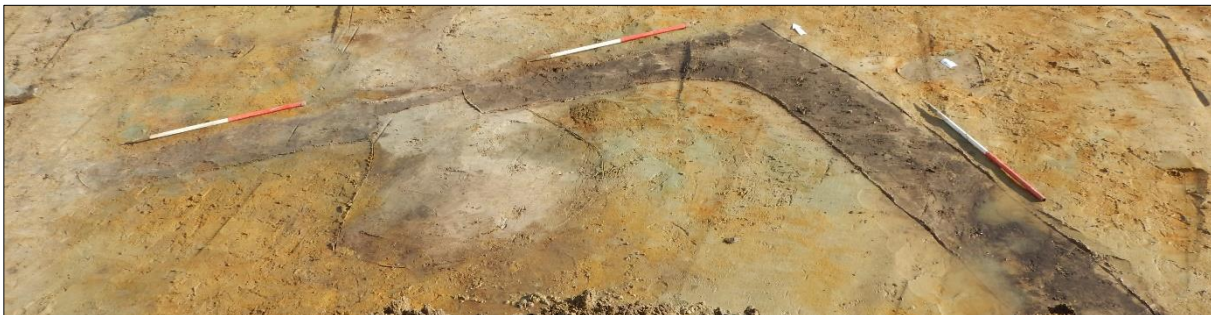

Figuur 72: Coupe S50

Direct ten westen van de waterkuilen komt een greppel (S85) voor van ca. 60cm breed. S85 komt tevoorschijn uit de zuidelijke putwand waarna deze in noordelijke richting verder loopt. Na 4,5 m draait deze naar het westen toe waar S85 nog 4,5m verder kon gevolgd worden. In coupe toont S85 een komvorm tot slechts 15cm diep bewaard. Aan de noordzijde is een onderbreking / ingang van ca. 60cm breed aanwezig. Ter hoogte van de ingang komt nog een minimaal greppeltje van 10cm breed voor. Verder is ook een groot natuurlijk spoor aanwezig ter hoogte van de ingang wat mogelijk het gevolg is van trampling, al zijn hier geen bewijzen voor. Vondsten werden niet aangetroffen. Mogelijk kan deze enclos geïnterpreteerd worden als afsluiting voor dieren en zo deel uitmaken van het volmiddeleeuws erf.

Figuur 73: Detailplan enclos 3

Figuur 74: Overzichtsfoto enclos 3

Figuur 75: Coupe S85

Nieuwe tijd / Nieuwste tijd

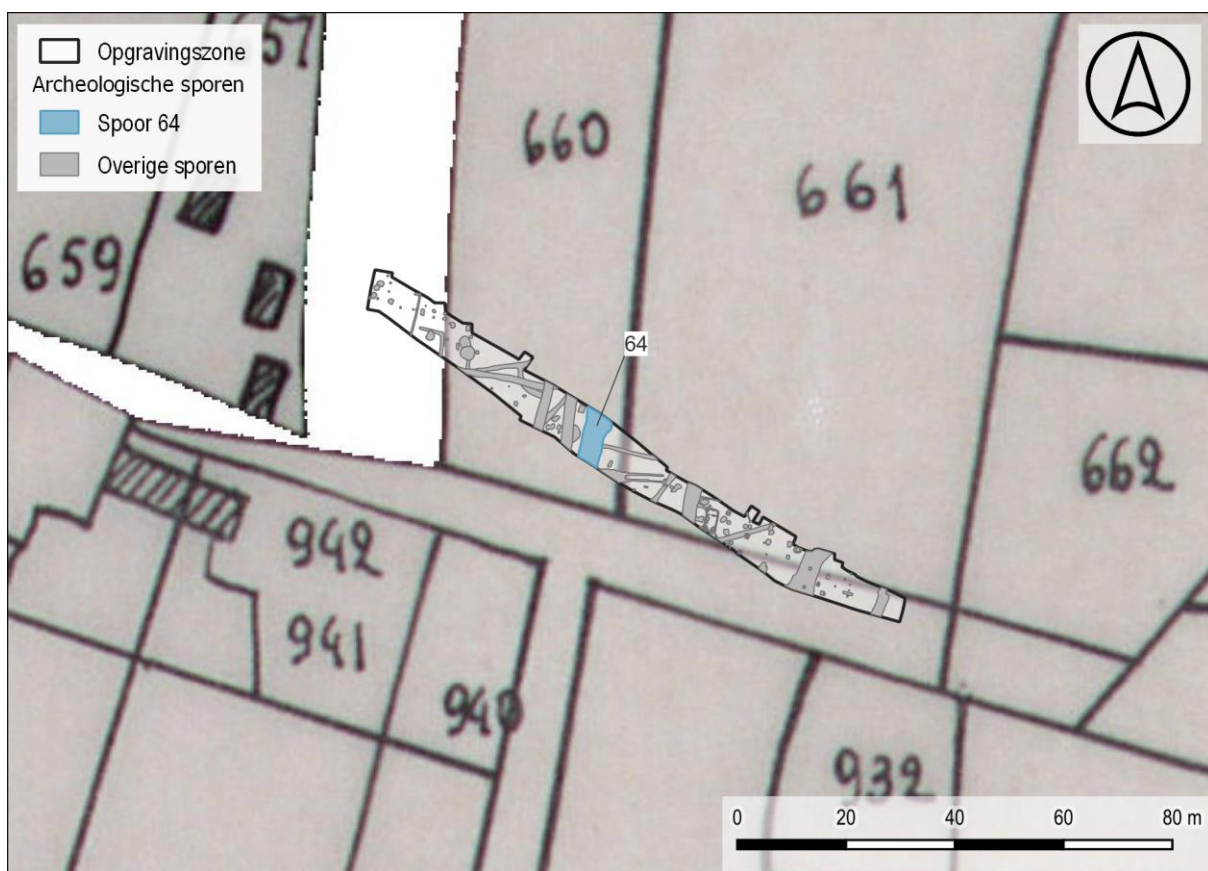
S64 is een NNO-ZZW georiënteerde gracht van ca. 400cm breed. In coupe toont deze een komvorm tot 100cm diep bewaard. S64 oversnijdt S62 (13^e eeuw). Uit de homogene vulling kon aardewerk worden gerecupereerd te dateren van de 12^e eeuw tot de 17^e eeuw. Bij projectie op de Ferrariskaart (18^e eeuw) is deze niet te zien, op de Popp-kaart (19^e eeuw) daarentegen wel. S64 kan dus geïdentificeerd worden als een 19^e eeuwse perceleringsgracht welke mogelijk oudere voorlopers kent. Het oudste aangetroffen aardewerk is vermoedelijk het gevolg van verspitting van oudere sporen te koppelen aan het volmiddeleeuwse erf.

Figuur 76: Coupe S64

Figuur 77: S64 op Ferraris (1777)

Figuur 78: S64 op Popp-kaart (1842-1879)

2.3.5 Bespreking van de resultaten gekoppeld aan het uitgevoerde natuurwetenschappelijke onderzoek

Aangezien geen apart budget voorzien is voor natuurwetenschappelijk onderzoek bleef dit beperkt tot het waarden op macroresten¹³. Hieruit kon een minimum aan info worden verzameld.

2.3.5.1 Gebouwplattegrond 1

Uit paalkuil S42 werd een monster zaden (VNR 32) gerecupereerd. Hieruit blijkt dat graan werd verbouwd of bewerkt en hooiland aanwezig was.

2.3.5.2 Enclos 1

Uit paalkuil S48 werd een monster zaden (VNR 25) gerecupereerd. Hieruit blijkt dat graan werd verbouwd of bewerkt en selder werd gecultiveerd. Selder kan mogelijk wijzen op een moestuin.

2.3.5.3 Gebouwplattegrond 4

Uit paalkuil S83 werd een monster zaden (VNR46) gerecupereerd. Hieruit blijkt dat graan werd verbouwd of bewerkt. Mogelijk kan gebouwplattegrond 4 als spieker of graanopslag worden geïdentificeerd.

2.3.5.4 Gebouwplattegrond 5

Uit paalkuil S95 werd een monster zaden (VNR52) gerecupereerd. Hieruit blijkt dat graan werd verbouwd of bewerkt.

2.3.5.5 Conclusie

De macroresten wijzen op een volmiddeleeuws boerenerv met hooiland, graanteelt en mogelijke moestuin.

De aangetroffen macroresten zijn geschikt voor C14 datering.

2.3.6 Beschrijving van de vondsten die op basis van selectie bij het assessment verder onderzocht werden

Alle vondsten werden bij het assessment weerhouden en verder onderzocht. Het vondstmateriaal was schaars en essentieel voor het begrip van de site.

2.3.6.1 Onderzoeksmethode van de vondsten

Alle vondsten werden gewassen, geteld, gewogen, gedetermineerd en in een lijst toegevoegd. Indien nodig werden ze gefotografeerd en/of getekend door Emiel Vandewalle. Het aardewerk werd voorgelegd aan Emiel Vandewalle.

¹³ Assessment werd uitgevoerd door Fedra Slabbinck (Ruben Willaert NV)

2.3.6.2 Beschrijving van de typologische, chronologische en ruimtelijke indeling van de vondsten

Op het terrein werden in totaal 46 vondsten aangetroffen en ingezameld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende aantallen per materiaalcategorie.

Code	Categorie	Aantal vondstnummers (n=46)	Aantal stuks (n=328)
AW	Aardewerk	38	310
BOUWMAT	Keramisch bouw materiaal	1	1
HT	Hout	1	1
MXX	Metaal	4	5
SXX	Natuursteen	2	11

Tabel 6: Overzicht en aantallen van de verschillende materiaalcategorieën

Voor een gedetailleerd overzicht van de verschillende vondsten, wordt verwezen naar de vondstenlijst in bijlage.

Hieronder worden de vondsten per categorie besproken.

2.3.6.2.1 Aardewerk

Tijdens de opgraving werden in verschillende sporen fragmenten aardewerk aangetroffen. Het gaat om 38 uitgeschreven vondstnummers. In totaliteit zijn er 310 scherven ingezameld, maar slechts een beperkt aantal met diagnostische kenmerken. Het betreft 1 bodem, 24 randen en 285 wandfragmenten.

Het overgrote merendeel van het aardewerk kan gedateerd worden in de volle middeleeuwen. Daarnaast komt ook een noemenswaardige fractie ceramiek te plaatsen in de late ijzertijd/Romeinse tijd voor. Verder is een beperkte hoeveelheid laatmiddeleeuws aardewerk ingezameld, alsook een zeer minieme hoeveelheid aardewerk uit de nieuwe tijd.

2.3.6.2.1.1 Late ijzertijd / Romeinse tijd

Het materiaal dat te dateren valt in de late ijzertijd / Romeinse tijd is vrij beperkt (19 scherven – 6,1%). Het gaat steeds om handgevormd aardewerk, met uitzondering van één fragment kruikwaar.

Aardewerksoort	Aantal scherven	aantal %	MAE	MAE %
Handgevormd aardewerk	18	94,7%	4	80,0%
Kruikwaar	1	5,3%	1	20,0%
Totaal	19	100%	5	100%

Tabel 7: Aantallen per aardewerksoort voor de late ijzertijd / Romeinse tijd.

De scherf kruikwaar (VNR 22) werd aangetroffen in een paalkuil (S43) te linken aan gebouwplattegrond 1. Deze is echter sterk verweerd en verbrand. Vermoedelijk betreft het een versmeten fragment. Verder werden twee wandscherven met lichte kamstreekversiering aangetroffen in paalkuil S22 (VNR 18).

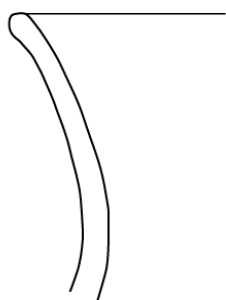
Figuur 79: VNR 18.

De meerderheid van het late ijzertijd materiaal (VNR 36 & VNR 28) komt echter uit een gracht, S57. Zestien fragmenten afkomstig van minstens 3 exemplaren (12 wanden en 3 randen) werden ingezameld. De scherven zijn extern geglad en voorzien van groeflijnversiering. De randen betreffen uitstaande eenvoudige afgeronde randen.

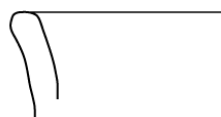
Figuur 80: VNR 36 en VNR 28 (scherf rechtsboven).

VNR 36

0 5cm

VNR 36

0 5cm

Figuur 81: Tekeningen van de randen uit VNR 36.

2.3.6.2.1.1.1 Volle middeleeuwen

De absolute meerderheid van het aardewerk (90,6%) valt te dateren in de volle middeleeuwen. Binnen het volmiddeleeuwse aardewerk is vooral het gedraaid grijs aardewerk dominant. Daarnaast komt nog een vrij grote fractie handgevormd aardewerk voor. Ook vroegrood en gedraaid rood aardewerk komt in beperkte mate voor. Tevens komt een enkele scherf lokaal roodbeschilderd en een scherf uit het Eifelgebied (vermoedelijk Mayen) voor. Opvallend is de relatieve afwezigheid van importen. De aangetroffen vormen zijn kogelpotten, tuitpotten, bakpannen en kannen. Op basis van het voorgaande kan het aardewerkensemble algemeen gedateerd worden vanaf de tweede helft van de 12de eeuw.

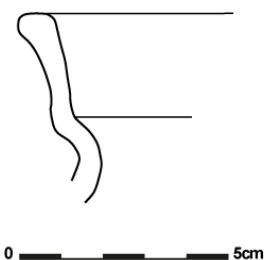
Aardewerkvorm	Aantal	Aantal %
Kogelpot	5	62,5%
Tuitpot	1	12,5%
Bakpan	1	12,5%
Kan/kruik	1	12,5%
Totaal	8	100,0%

Tabel 8: Aantallen per aardewerkvorm voor het volmiddeleeuwse aardewerk.

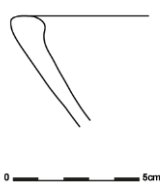
Figuur 82: VNR 12

VNR 31

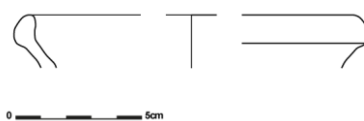
Figuur 83: VNR 31

VNR 40

Figuur 85: VNR 40

VNR 40

Figuur 84: VNR 40

Figuur 86: VNR 42

VNR 42

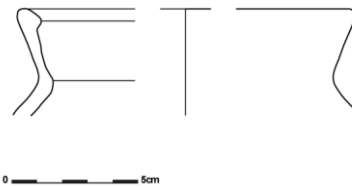

Figuur 87: VNR 42

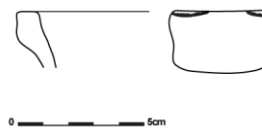

Figuur 88: VNR 51 & VNR 54

VNR 51

VNR 51

VNR 61

Figuur 89: VNR 61

2.3.6.2.1.1.2 (overgang volle middeleeuwen naar) Late middeleeuwen

Een kleine hoeveelheid aardewerk (8 scherven – 2,6%) valt te dateren binnen de (overgang van de volle middeleeuwen naar) late middeleeuwen. Het gaat om voornamelijk rood aardewerk – zes scherven- en twee fragmenten grijs aardewerk. Het rood aardewerk betreft een rand van een kogelpot in rood aardewerk (VNR 12) afkomstig uit een paalkuil van gebouwplattegrond 1 (S41). De rand betreft een type L37¹⁴. Het gaat om een licht uitstaande, bovenaan afgeplatte rand met extern verlengde, afgeronde lip en lichte binnenlip. Voorgaand type valt, op basis van het materiaal uit de regio Oudenaarde, te dateren vanaf het tweede kwart van de 12de eeuw tot het derde kwart van de 13de eeuw. Daarnaast werden 5 wanden (VNR 29, 31 & 45) aangetroffen, afkomstig uit een greppel of gracht. Allen zijn ze voorzien van glazuur. Tot slot werd één rand van een teil in rood aardewerk ingezameld (VNR 38). Deze bevond zich in een gracht (S71). Het gaat om een rand van het type L52: een uitstaande rand met verdikte binnenzijde en afgeschuinde top¹⁵. Deze kan gedateerd worden in de 13de eeuw. In dezelfde gracht werd uit dezelfde vulling (vulling 1) een randfragment van een vuurklok in handgevormd aardewerk gevonden. Het gaat om een rand van het type L91B: een schuingeplaatste, onderaan afgeplatte rand met verlengde buitenlip. Deze kan gedateerd worden vanaf het derde kwart van de 12de tot het eerste kwart van de 13de eeuw. Tot slot werd in waterkuil S76 een eenvoudig afgeronde naar binnen geplooid rand met aanzet van een gietsneb (VNR 54) aangetroffen. Deze rand afkomstig van een teil kan geïdentificeerd worden als het type L55B¹⁶ te dateren tussen 1200-1375.

Figuur 90: VNR 38

¹⁴ De Groote 2008, p. 176-179.

¹⁵ De Groote 2008, p. 262.

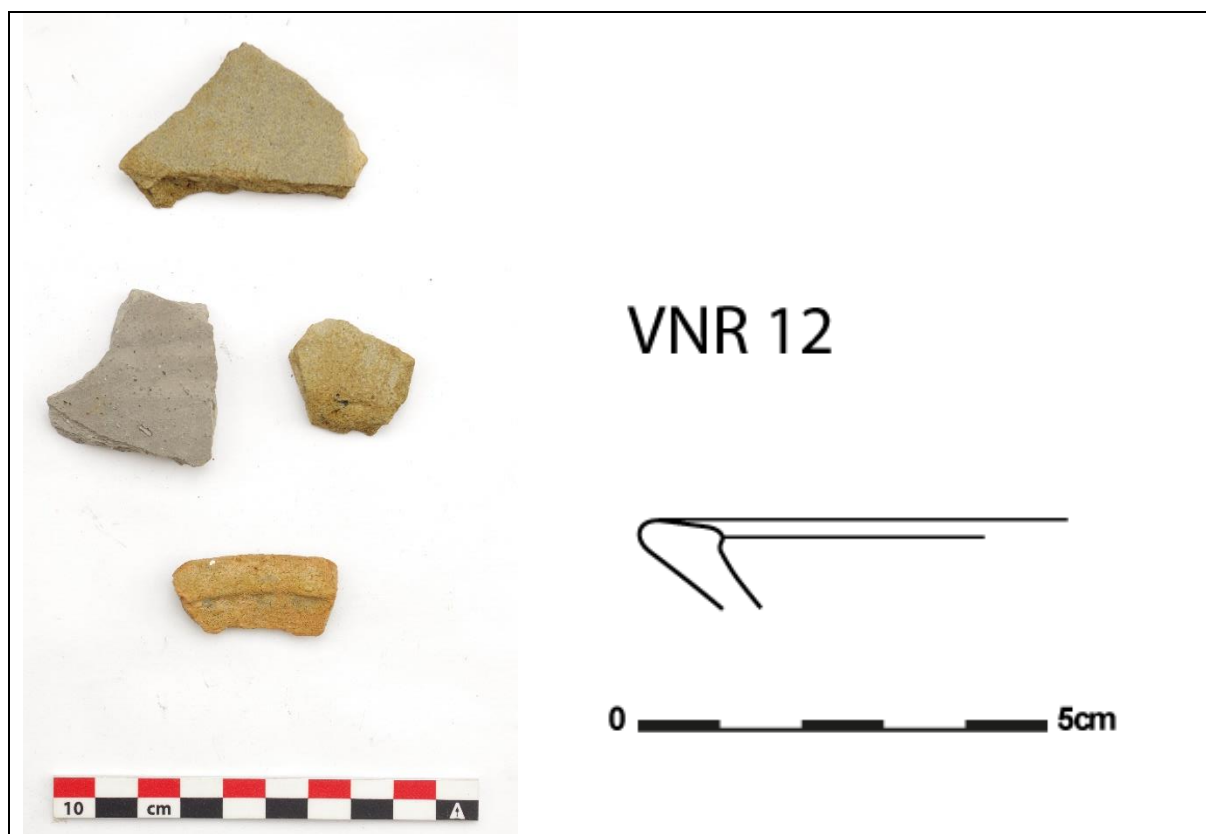
¹⁶ De Groote 2008

Figuur 91: VNR 54

Figuur 92: VNR 29

Figuur 93: VNR 12

2.3.6.2.1.1.3 Nieuwe tijd

Er werden slechts twee fragmenten (0,6 %) die te dateren vallen in de nieuwe tijd aangetroffen (VNR 45). Het betreft een randfragment van een bord in rood aardewerk en een geglazuurde wandscherf, gerecupereerd uit een gracht – S64. Het bord is voorzien van een Werra-achtige decoratie. Op de vlag en spiegel zijn concentrische slipliblijnen aangebracht. Het fragment kan gedateerd worden in de 17de eeuw.

Figuur 94: VNR 45.

2.3.6.2.2 *Keramisch bouw materiaal*

Er kon slechts één fragment keramisch bouw materiaal ingezameld worden (VNR 30). Het gaat om een randfragment van een rode vlakke geglaazuurde tegel. Deze kan gedateerd worden in de late middeleeuwen / nieuwe tijd. Het tegelfragment werd aangetroffen in de vulling van een gracht, S61.

Figuur 95: Put 1, vlak 1, S61, VNR 30.

2.3.6.2.3 *Metaal*

In totaal werden 4 vondstnummers uitgeschreven voor metaal. Slechts één vondstnummer (VNR 48) kon gelinkt worden aan een spoor, namelijk S101 een paalkuil. De rest van de vondstnummers werden via metaaldetectie verzameld uit de ploeglaag.

VNR 48 betreft een sterk gecorrodeerde ijzeren nagel.

VNR 1 is een onleesbare munt die geplooid is en een diameter heeft van 2,1 cm.

VNR 2 betreft een kogel uit Wereldoorlog 1.

VNR 10 is onbepaald en VNR 11 is een knoop. De knoop bestaat uit een klein plat schijfje van 0,9 cm diameter, verbonden via een steel met een iets groter schijfje van 1,2 cm diameter.

Figuur 96: Metaalvondsten. Van boven naar onder: VNR 1, 2, 10, 11 en 48.

2.3.6.2.4 Natuursteen

Er werden gedurende de vlakdekkende opgraving twee vondstnummers uitschreven voor natuursteen (#11).

Een eerste vondstnummer is VNR 41. Het gaat om drie fragmenten kwartshoudende zandsteen. Deze werden gerecupereerd uit vulling 1 van waterkuil S76.

Daarnaast is er VNR 50. Het gaat om vijf fragmenten kwartshoudende zandsteen en drie stuks tefriet. Deze werden aangetroffen in een paalkuil (S99) van gebouwplattegrond 5.

Tefriet is enkel gebruikt als maalsteen, niet als bouw materiaal, en duidt op maalactiviteiten voor graan. Het is afkomstig uit het gebied ten noorden van Mayen, in het Laacher See gebied, waar vanaf de nieuwe steentijd tot ver in de middeleeuwen grote hoeveelheden maalstenen zijn geproduceerd uit het plaatselijk voorkomende vulkanische gesteente. Het Laacher See gebied wordt ongeveer begrensd door de Rijn en de riviertjes de Brohl en de Nette. Bekende plaatsen zijn Koblenz, Andernach en Mayen. Het gesteente is zeer populair als maalsteen doordat het sterk blazig is en de randen van de holtes vrij ruw zijn; tezamen een goed malend oppervlak vormend. Tijdens het slijten van de steen zullen er steeds nieuwe holtes worden aangesneden die de maalsteen ruw houden, zodat een uitstekend malend oppervlak blijft behouden. Bovendien is het gesteente zeer fijn kristallijn. Daardoor is het, ondanks de blazige structuur,

erg taai en slijtvast; de kans dat stukjes gesteente in het maalsel terechtkomen is gering¹⁷. De teruggevonden fragmenten zijn sterk verweerd en fragmentarisch bewaard.

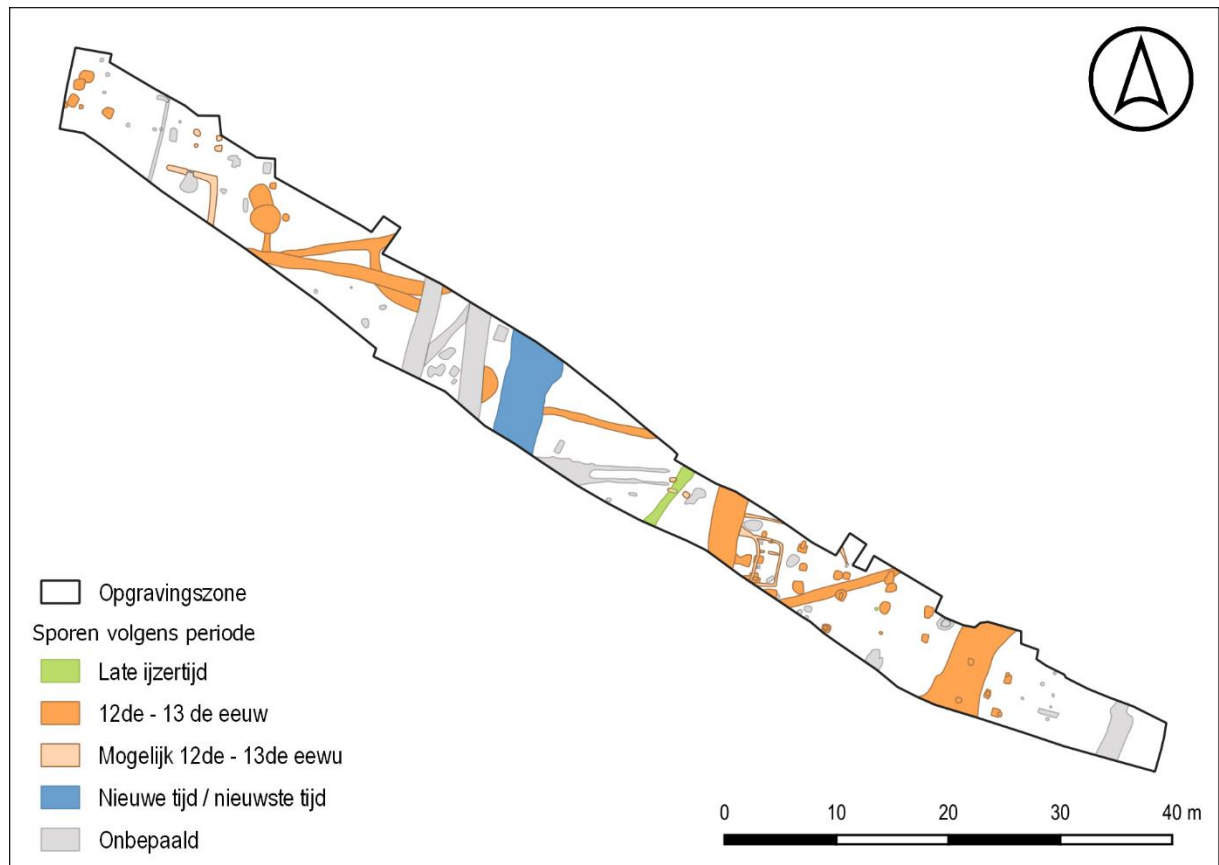
Figuur 97: Natuursteen. Drie bovenste fragmenten: VNR 41, onderaan: VNR 50.

¹⁷ Kars, 1983.

2.3.7 Synthese

2.3.7.1 Gemotiveerde interpretatie van de vondsten, vondstcategorieën, sporen, spoorcombinaties, spoorcategorieën, archeologische structuren, en activiteitenzones

Op basis van bovenstaande gegevens is het mogelijk om de site te schetsen doorheen de tijd. Het is belangrijk op te merken dat ondanks de schaarse vondsten en budgettaire beperkingen de site zo goed mogelijk werd uitgewerkt om zo de onderzoeksvragen te beantwoorden. Desondanks blijft er potentieel voor meer gedetailleerder onderzoek. In het opgravingsarchief blijven stalen ter beschikking voor aanvullend natuurwetenschappelijk onderzoek.

Figuur 98: Overzichtskartaat periodisering

2.3.7.1.1 Late ijzertijd

De eerste menselijke aanwezigheid wordt geattesteerd in de late ijzertijd. Het betreft een eenzame (paal)kuil (S22) en een greppel (S57). Vermoedelijk liggen nog meer sporen buiten het projectgebied.

2.3.7.1.2 Volle middeleeuwen (overgang late middeleeuwen) (12^e-13^e eeuw)

In de volle middeleeuwen wordt een typisch boerenerf ingericht bestaande uit een hoofdgebouw, bijgebouwen (stallen / opslagplaatsen), een waterkuil en enclosures. Macroresten getuigen van hooiland, graanteelt en een mogelijke moestuin. Op basis van oversnijdingen is duidelijk dat binnen deze periode verschillende fases van het boerenerf voorkomen. De gegevens zijn te beperkt om de fasering nauwer te dateren. Mogelijk kan C14 onderzoek op macroresten hierbij helpen.

2.3.7.1.3 Nieuwe / Nieuwste tijd

Eén gracht (S64) kan op basis van historische kaarten geïdentificeerd worden als een 19e eeuwse perceleringsgracht. Aardewerk uit de 17e eeuw wijst op een mogelijke voorloper, desondanks is er op de Ferrariskaart (18e eeuw) nog geen gracht zichtbaar.

2.3.7.2 Confrontatie van de bevindingen met eerder uitgevoerd onderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 53 relevante archeologische sporen aangetroffen. Het fragmentair aangetroffen aardewerk was te dateren van de metaaltijden tot en met de postmiddeleeuwen, dit met een focus op de volle middeleeuwen. Als we deze resultaten gaan vergelijken met de resultaten van de opgraving blijkt inderdaad een volmiddeleeuws erf aanwezig. Verder werden in de opgraving ook fragmentair late ijzertijd (paal(kuil) + greppel) en een postmiddeleeuwse gracht aangetroffen.

Deze resultaten sluiten aan bij eerder aangetroffen relictten in de nabije omgeving:

- Ca. 300m ten noorden van het projectgebied werd een opgraving¹⁸ uitgevoerd waarbij een gebouwplattegrond uit de late ijzertijd werd blootgelegd.
- 1 km ten oosten van het projectgebied werd een volmiddeleeuws gebouw opgegraven ter hoogte van een gelijkaardige landschappelijke ligging.¹⁹

2.3.7.3 Verwachtingen ten aanzien van nog niet opgegraven archeologisch erfgoed op het onderzochte terrein

Tijdens de opgraving werd de advieszone volledig onderzocht, op die manier zal er zich binnen het opgravingsterrein geen archeologisch erfgoed meer bevinden. Het is wel duidelijk dat de archeologische sporen in alle richtingen verder lopen buiten het projectgebied.

2.3.7.4 Besluit

Het archeologisch onderzoek langs de Fabiolalaan - Molenwalstraat toont het rijke verleden van Oostkamp aan. Het projectgebied betreft enerzijds een volmiddeleeuws boerenerv en anderzijds een indicatie voor menselijke aanwezigheid in de late ijzertijd.

2.3.7.5 Belang en betekenis van de archeologische site binnen de bestaande kennis

Deze site vormt enerzijds een belangrijke aanvulling voor de geschiedenis van de gemeente Oostkamp. Anderzijds levert deze een bijdrage tot onze kennis over volmiddeleeuwse boerenerven.

¹⁸ Beke F. 2015

¹⁹ Polfliet et. al. 2023

2.3.8 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Hieronder wordt getracht de onderzoeksvragen geformuleerd in het programma van maatregelen zo goed mogelijk te beantwoorden:

Wat is de archeologisch relevante geologische en bodemkundige opbouw?

Zie 2.3.3.2

De aardkundige opbouw kan beschreven worden als een AC-profiel. Goed ontwikkelde of bewaarde bodems werden niet waargenomen. De afwezigheid van bodemontwikkeling is te wijten aan het bewerken van land. De moederbodem bestaat uit zand, welke vermoedelijk op fluviatiele wijze werd afgezet.

Het archeologisch leesbaar niveau manifesteert zich bovenaan de C-horizont op een hoogte tussen 6,74m TAW en 6,09m TAW.

Wat is de aard, datering en ruimtelijke samenhang van de verschillende elementen in de vindplaats?

Zie 2.3.4.2

Naast een (paal)kuil / greppel uit de late ijzertijd en een postmiddeleeuwse gracht werd een volmiddeleeuws boerenerf aangesneden.

Wat zijn de structuren die werden aangetroffen? In hoeverre kunnen er uitspraken gedaan worden met betrekking tot typen gebouwplattegronden en functionele en constructieve aspecten van de gebouwen?

Zie 2.3.4.2.1.3

Het volmiddeleeuws boerenerf bestaat uit een drieschepig hoofdgebouw (vermoedelijk woonstalhuis) aangevuld met bijgebouwen (stallen of opslagplaatsen) en een waterkuil.

Is er sprake van één of meerdere erven? Of is er een nederzetting te herkennen?

Er is sprake van minimum 1 volmiddeleeuws erf.

Zijn er verschillende bewoningsfasen vast te stellen? Evolueerde de inrichting van de nederzetting, erf of erven doorheen de tijd?

Het aardewerk dateert het erf in de 12e-13e eeuw. Op basis van oversnijdingen is duidelijk dat binnen deze periode verschillende fasen van het boerenerf voorkomen. De gegevens zijn echter te beperkt om de fasering nauwer te dateren.

Op welke manier is het cultuurlandschap ingericht?

Aangezien de beperkte oppervlakte van het opgravingsterrein is het moeilijk om hier gefundeerde uitspraken over te doen. Vermoedelijk gebeurde dit via perceleringsgrachten.

Zijn er afbakeningsgreppels te herkennen? Zijn er op die manier woonerven of landbouwarealen te herkennen, die gemarkeerd zijn aan de hand van greppelsystemen (bewoning, productie, opslag, ambachtelijke activiteiten,...)

Zie 2.3.4.2.4.2.1

Er zijn 3 enclosures te herkennen die vermoedelijk deel uitmaken van het volmiddeleeuws boerenerf.

Is er een directe relatie met het landschap (oriëntatie van de greppels op natuurlijke of structurerende elementen)?

Aangezien de beperkte oppervlakte van het opgravingsterrein is het moeilijk om hier gefundeerde uitspraken over te doen.

Zijn er typologische verschillen merkbaar in de greppels? Zo ja, waaraan zijn deze verschillen gerelateerd (afbakeningen versus afwatering, woonareaal versus landbouwareaal, ...)?

Naast de enclosures die beschouwd worden als afbakening zullen de meeste grachten en greppels deel uitmaken van afwatering. Het is belangrijk om op te merken dat grachten en greppels vaak beide functies uitoefenen.

Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten?

Op het terrein werden in totaal 46 vondsten aangetroffen en ingezameld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende aantallen per materiaalcategorie.

Code	Categorie	Aantal vondstnummers (n=46)	Aantal stuks (n=328)
AW	Aardewerk	38	310
BOUWMAT	Keramisch bouwmateriaal	1	1
HT	Hout	1	1
MXX	Metaal	4	5
SXX	Natuursteen	2	11

Tabel 9: Overzicht en aantallen van de verschillende materiaalcategorieën

Wat is de conserveringsgraad van de verschillende materiaalcategorieën (inclusief aanwezig archeobotanisch en archeozoölogisch materiaal)? Zijn er verschillen op te merken binnen de vindplaats?

De archeologische vondsten zijn overal vrij goed bewaard.

Is er sprake van culturele invloeden vanuit andere gebieden? Zo ja, van waar en welke invloeden? Zijn er indicaties voor handelscontacten met andere regio's?

Slechts 1 enkele scherf en enkele fragmenten tefriet wijzen op import. Dit uit het Eifelgebied.

Zijn er aanwijzingen voor de sociale status van de bewoners van de nederzetting?

Er zijn geen aanwijzingen voor luxe. Alles wijst naar dagdagelijks gebruiksaardewerk op een doorsnee boerenerf.

Wat kan er op basis van het anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de functionele indeling van de site.

De vondst van tefriet wijst op maalactiviteiten ter hoogte van gebouwplattegrond 5.

Wat kan er op basis van het organisch vondstmateriaal gezegd worden over de functionele indeling, het voedselpatroon en de bestaanseconomie binnen de nederzetting? Welke cultuurgewassen werden in verschillende bewonings- en gebruiksfases verbouwd? Zijn er aanwijzingen voor chronologische verschuivingen?

De macroresten wijzen op een volmiddeleeuws boerenerf met hooiland (gebouwplattegrond 1), graanteelt / bewerking (gebouwplattegrond 1, 4 & 5) en mogelijke moestuin (enclos 1).

Hoe past de vindplaats in het regionale landschap uit de vertegenwoordigde periodes? Zijn deze vergelijkbaar met soortgelijke vindplaatsen uit eenzelfde periode of wijzen de resultaten op een specifieke functie of omstandigheden binnen de nederzetting? Sluiten de sporen aan bij resultaten van onderzoek in de omgeving en de data van de CAI? Zijn de sporen van dezelfde aard, is het gerecupereerde aardewerk gelijkaardig aan dat van de andere sites?

Zie 2.3.7.2

Wat betekenen de resultaten voor een aanvulling van kennisleemtes binnen de lokale en regionale geschiedenis?

Zie 2.3.7.5

2.3.9 Samenvatting

Naar aanleiding van het aanleggen van een wijkontsluitingsweg werd een opgraving uitgevoerd te Oostkamp Fabiolalaan - Molenwalstraat. Hieruit blijkt dat de restanten zijn teruggevonden van een middeleeuws boerenerf uit de 12^e-13^e eeuw welke door verschillende opeenvolgende generaties werd bewoond. Het boerenerf bestond uit een drieschepig hoofdgebouw (vermoedelijk woonstalhuis) aangevuld met bijgebouwen (stallen of opslagplaatsen) en een waterkuil voor watervoorziening. In de nabije omgeving was sprake van hooiland, graanteelt en een moestuin. Verder wijzen een greppel en een paalkuil op menselijke aanwezigheid gedurende de late ijzertijd. Dit werd bevestigd door een opgraving 300m ten noorden van deze site waar een bouwplattegrond en palenclusters uit de late ijzertijd werden aangetroffen.

2.4 Bibliografie

BARTELS M. *et al.*, 1999, *Steden in Scherven 1*. Amersfoort.

BEKE F. 2015, *Archeologisch onderzoek Oostkamp, Fabiolalaan. Landschap en bewoning uit de late ijzertijd en vroegmiddeleeuwse metaalproductie*, Ruben Willaert rapport 77, Sijsele.

COOLS A., 2009, *Inpakken: een kunst. Het verpakken van archeologische vondsten*, Onroerend Erfgoed, Brussel.

DE CLERCQ, W., 2017, *De houten boerderijbouw in het noordelijke deel van het graafschap Vlaanderen. Een cultureel-biografische verkenning in bouwtraditie (ca 500-1500 n. Chr.)*. In A. DE GROOTE K. & ERVYNCK, ed. *Gentse Geschiedenissen. Ofte, nieuwe Historiën uit de oudheid der stad en illustere plaatsen omtrent Gent*. Gent, pp. 45–66.

DE GROOTE K., 2008, *Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de volle en late middeleeuwen (10^e tot 16^e eeuw)*, Relicta Monografieën 1, Brussel.

ERVYNCK A., DEBRUYNE S. & RIBBENS R. 2015: *Assessment Een handleiding voor de archeoloog*, Handleiding agentschap Onroerend Erfgoed 9

HUIJBERS A.M.J.H., 2007, *Metaforisering in beweging. Boeren en hun gebouwde omgeving in de volle middeleeuwen in het Maas-Demer-Schelde gebied*, Amsterdam.

KARS H., Een maalsteenproductiecentrum bij Mayen in de Eifel, *Grondboor & Hamer*, 37(3/4), p. 110–120.

POLFLIET B *et al.*, 2023, *Eindrapport Oostkamp Siemenslaan*, Ruben Willaert NV, Brugge.

POLFLIET B. & SLABBINCK F., 2023. *Fabiolalaan-Molenwalstraat (Oostkamp, West-Vlaanderen). Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek*, Ruben Willaert NV, Brugge.

VAN GOIDSENHOVEN W., 2023. *Fabiolalaan-Molenwalstraat (Oostkamp, West-Vlaanderen). Archeologienota: Programma van Maatregelen*. Ruben Willaert NV, Brugge.

VERGAUWE R., 2023. *Oostkamp Aquafin OKP3039 (Oostkamp, West-Vlaanderen). Landschappelijk bodemonderzoek*. Ruben Willaert NV, Brugge.

WILLAERT A., 2023. *Fabiolalaan-Molenwalstraat (Oostkamp, West-Vlaanderen). Archeologienota: Verslag van Resultaten*. Ruben Willaert NV, Brugge.

2.5 Bijlagen

2.5.1 Fotolijst

Zie Bijlage 1

2.5.2 Sporenlijst

Zie Bijlage 2

2.5.3 Vondstenlijst

Zie Bijlage 3

2.5.4 Stalenlijst

Zie Bijlage 4